

Onderwerp Voortgangsrapportage 2014-II en
Sleutelrapportage april - juli 2014

Steller MFP Ermers

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 52 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 4628799

Datum 14-10-2014 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een bijgestelde prognose van het resultaat over 2014. Tevens informeren wij u over de realisatie van de bezuinigingen en geven wij de stand van zaken weer van de door uw raad aangemerkte sleutelprojecten (april – juli 2014).

Net als bij de eerste voortgangsrapportage van dit jaar is een aantal rapportages gebundeld. Wij bieden u de volgende rapportages aan:

- Voortgangsrapportage 2014-II (VGR 2014-II)
- Sleutelprojectenrapportage april – juli 2014

De rapportages zijn opgenomen in de bijlagen van deze brief. Het verschil met de eerste voortgangsrapportage is dat er geen aparte bezuinigingsrapportage is opgenomen. De stand van zaken rondom de bezuinigingen maakt deel uit van de VGR 2014-II in het onderdeel 'Bijlage Bedrijfsvoering'. De rapportages zijn afzonderlijk voorzien van een samenvatting.

De tweede voortgangsrapportage heeft de functie van (bij)sturingsinstrument en het verstrekken van volledige, juiste en actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting. Deze tweede voortgangsrapportage is de laatste rapportage van het boekjaar 2014. Voor uw raad is voorliggende prognose een indicatie van het resultaat dat bij de gemeenterekening 2014 behaald wordt. We zullen straks bij de gemeenterekening 2014, ten behoeve van de beoordeling van de voorspelbaarheid van ons (financiële) resultaat, de werkelijke realisatie vergelijken met de resultaten in deze rapportage.

Aard van de rapportages

Terugkijken en vooruitkijken

Een voortgangsrapportage geeft zowel een terugblik als een vooruitblik. Vanuit de realisatie tot en met juni 2014 wordt een inschatting gegeven van de verwachte resultaten van zowel de financiën als de beleidsdoelstellingen van de

gemeente over 2014. Daar waar we inschatten dat we bezuinigingen in 2014 niet realiseren, zijn deze opgenomen in het verwachte resultaat. Verder gaan we in op de stand van zaken van de bedrijfsvoering, zoals de nog niet afgehandelde aanbevelingen van de accountant en rekenkamer, het verloop van de post onvoorzien, de personele inzet en de externe inhuur.

De sleutelprojectenrapportage gaat over de realisatie van de projecten in de periode april tot juli 2014. Hierin kijken we vooral terug met uitzondering van de stand van de kredieten en de risico's. Wanneer uw raad na juni nog kredieten heeft vastgesteld, geven wij deze ook weer. Daarnaast gaan we in op de belangrijkste risico's. In de sleutelprojectenrapportage zijn de wijzigingen ten opzichte van de vorige rapportage grijs gearceerd.

Stand van zaken en afwijkingen

De sleutelprojectenrapportage geeft de stand van zaken weer. De voortgangsrapportage is vooral gericht op de afwijkingen van beleid en financiën. Het onderdeel bezuinigingen geeft de stand van zaken per peildatum weer. Het kan zijn dat een bezuiniging als niet gerealiseerd is opgenomen maar dat we verwachten in 2014 de bezuiniging nog wel te realiseren. In dat geval wordt in deze voortgangsrapportage geen resultaat gemeld.

Rapportage over de paragrafen die uw raad heeft ingesteld

In de voortgangsrapportage rapporteren we over de voortgang van de programma's. Daarnaast heeft uw raad gekozen om, naast de verplichte paragrafen, drie belangrijke thema's/dwarsdoorsneden van de begroting als paragraaf aan te merken: duurzaamheid, stadsdelen en ontwikkeling sociaal domein. Wij hebben deze paragrafen eveneens opgenomen in de voortgangsrapportage.

Belangrijkste bevindingen bij de gemelde afwijkingen

We verwachten een nadeel van 1,0 miljoen euro

De belangrijkste onderdelen van het verwachte resultaat 2014 zijn:

▪ Armoedemiddelen	1,0	V
▪ Afvalstoffenheffing	1,0	V
▪ Verkoop aandelen Attero	1,7	V
▪ Algemene uitkering	0,7	V
▪ Niet gerealiseerde bezuinigingen	-1,7	N
▪ Bijzondere bijstand	1,1	V
▪ Borg: budget stormschade	0,6	V
▪ Bouwleges	-1,8	N
▪ Extra Beleid (o.a. Buig, Parkeren, Wmo, bedrijfsvoering)	4,2	V
▪ Grondexploitaties	-5,5	N
▪ Nacalculatie Langmangelden	0,7	V
▪ Diverse leges	-0,7	N
▪ Afwaardering aandelen Martiniplaza	-1,3	N
▪ Voorziening huur Europaweg	-3,7	N
▪ Wmo (o.a. Huishoudelijke hulp in natura en PGB)	1,6	V
▪ Diverse kleinere voor- en nadelen	1,1	V
	-1,0	N

Deze onderdelen worden in de voortgangsrapportage toegelicht. Eén onderdeel willen we hier echter kort toelichten. Dit betreft de vorming van de voorziening voor de huur Europaweg.

Omdat de locatie aan de Europaweg m.i.v. 1 september jl. niet meer in gebruik is, moet vanuit verslagleggingsregels voor de resterende huurverplichtingen een voorziening worden getroffen (analoog aan de voorzieningen voor de Eendrachtskade en de Waagstraat bij de gemeenterekening 2013). De totale huurverplichting tot 2018 bedraagt 3,7 miljoen euro. Voor deze huur hebben we in de begrotingen tot 2018 budgetten staan. Deze budgetten gebruiken we als dekking voor de vorming van deze voorziening. Hiermee is er over een aantal jaren gerekend per saldo geen resultaat.

In de eerste voorgangrapportage (VGR 2014-I) prognosticeerden we een voordeel van 6,2 miljoen euro. Een prognose van 1,0 miljoen nadelig betekent een verslechtering van 7,2 miljoen euro. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de VGR 2014-I zijn:

▪ Armoedemiddelen	1,0	V
▪ Afvalstoffenheffing	1,0	V
▪ Verkoop aandelen Attero	1,7	V
▪ Bouwleges	-0,9	N
▪ Extra Beleid	-1,6	N
▪ Grondexploitaties	-5,5	N
▪ Afwaardering aandelen Martiniplaza	-1,3	N
▪ Voorziening huur Europaweg	-3,7	N
▪ Overige afwijkingen	2,1	V
	-7,2	N

Besteedbaar resultaat

Het besteedbare resultaat bedraagt 1,7 miljoen euro voordelig. Het verschil tussen het gerealiseerde resultaat en de besteedbaarheid wordt verklaard doordat een aantal resultaten met reserves verrekend worden dan wel anders gedekt worden. Om van het geprognosticeerde tot het besteedbare resultaat te komen, verrekenen we de volgende posten:

Verwacht resultaat	-/- 1,0
1. Afwaardering aandelen Martiniplaza	+/+ 1,3
2. Wmo / Wtcg	-/- 2,1
3. Armoedemiddelen	-/- 1,0
4. Grondexploitaties	+/+ 5,5
5. Voorziening Europaweg	+/+ 1,2
6. Afvalstoffenheffing	-/- 1,0
7. Overige	-/- 1,2
Besteedbaar resultaat	+/+ 1,7

Friciekosten en programma Van Werk naar Werk

Vanwege de organisatie ontwikkelingen hebben we in de gemeentebegroting 2014 rekening gehouden met friciekosten van 23,4 miljoen euro voor een periode van vier jaar (2014-2017). Voor de jaarschijf 2014 heeft u 13,7 miljoen extra beleid beschikbaar gesteld voor de verwachte herplaatsers van de diverse reorganisaties. Het programma Van Werk naar Werk vormt binnen de gemeentelijke organisatie het hart van de mobiliteit. Binnen dit programma worden herplaatsers (tijdelijk dan wel definitief) geplaatst. Er zijn inmiddels 19 herplaatsers structureel geplaatst en 68 herplaatsers zitten op tijdelijke functies. Er zijn nog 25 herplaatsers niet geplaatst.

Op basis van het huidige aantal herplaatsers, voornamelijk vanuit het SSC, verwachten we in 2014 een bedrag van circa 6,5 miljoen euro niet uit te geven. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in een aantal reorganisaties, zoals de samenvoeging SoZaWe/iederz. We verwachten deze frictiekosten dan ook nodig te hebben voor de jaren 2015 en verder. Bij de Begrotingswijzigingen 3e kwartaal komen we met een voorstel om het geld dat we in 2014 niet nodig hebben, toe te voegen aan een reserve.

Voortgang bezuinigingen

In deze voortgangsrapportage geven we de stand van zaken over zowel het bezuinigingspakket 2011-2014 als de bij de begroting 2014 vastgestelde nieuwe taakstellingen voor de periode 2014-2017. Van het bezuinigingspakket 2011-2014 van 45,1 miljoen euro is bijna 86% structureel (38,6 miljoen euro) gerealiseerd. Van het resterende deel wordt dit jaar 9% (4,1 miljoen euro) incidenteel gerealiseerd. 2,4 miljoen oftewel 5% van de taakstelling is nog niet voorzien van structurele of incidentele oplossingen.

Uw raad heeft bij de begroting 2014 nieuwe taakstellingen vastgesteld voor de periode 2014 – 2017. De te realiseren bezuiniging voor 2014 bedraagt 54,9 miljoen euro. Hiervan is bijna 42 miljoen euro incidenteel en bijna 13 miljoen euro structureel. Van de incidentele taakstelling is bijna 27 miljoen (64%) gerealiseerd. De niet gerealiseerde taakstelling ad 15 miljoen euro betreft de nog niet verkochte aandelen Waterbedrijf. Deze geraamde opbrengst sluit aan bij de indicatieve waardering die we samen met de provincie hebben uitgevoerd. We gaan er van uit dat we deze opbrengst dit jaar realiseren

De jaarschijf 2014 van de structurele taakstelling bedraagt 12,9 miljoen euro. Hiervan wordt bijna 72% (9,3 miljoen euro) structureel gerealiseerd. Van het resterende deel wordt bijna 22% dit jaar incidenteel gerealiseerd.

Zoals het er nu uitziet, leidt het niet realiseren tot een nadeel van 1,7 miljoen euro bij de gemeenterekening 2014. Voor de nadere onderbouwing van dit resultaat en de toelichtingen op de taakstellingen die nog niet van een structurele invulling zijn voorzien, verwijzen we naar het onderdeel Rapportage bedrijfsvoering in de VGR 2014-II. We blijven zoeken naar structurele en incidentele oplossingen. In de bepaling van ons weerstandsvermogen houden we rekening met een risico voor het niet realiseren van bezuinigingen.

Een aantal onzekerheden in de raming

De prognose is gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met juni en de ontwikkelingen tot medio september. Er is nog wel een aantal onzekerheden ten aanzien van de prognose.

Grondexploitaties

De nadelen bij de grondexploitaties zijn gebaseerd op de algemene analyse van de herziene uitgangspunten bij de grondexploitaties. De effecten hebben we meegenomen bij het opstellen van de gemeentebegroting 2015. Bij de herziening van de onderliggende grondexploitaties kunnen zich nog mee- of tegenvallers voordoen. Daarnaast kijkt de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening mee met de uitgangspunten. De beoordeling van de accountant kan van invloed zijn op het resultaat over 2014.

De effecten voor het weerstandsvermogen nemen we mee in opstelling van de gemeentebegroting 2015. Dit geldt overigens ook voor effecten die de overige geprognosticeerde resultaten op het weerstandsvermogen kunnen hebben.

Verkoop aandelen Waterbedrijf

In de gemeentebegroting 2014 is rekening gehouden met een opbrengst van 15 miljoen euro uit de verkoop van aandelen Waterbedrijf. We voeren hierover verkennende gesprekken met de provincie Groningen. Indien in 2014 geen besluit wordt genomen over de verkoop van de aandelen, ontstaat een nadeel ten opzichte van de begroting.

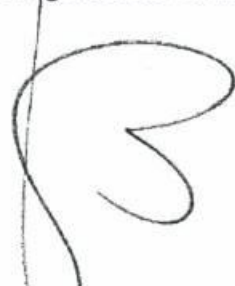
Bouwleges en Bedrijfsvoering

Het resultaat van de bouwleges (valt de vergunningaanvraag wel of niet in boekjaar 2014) en het resultaat bedrijfsvoering SSC kan afwijken van de raming. We hanteren een bandbreedte van 0,5 tot 1,0 miljoen euro.

Buig

Eind september zijn de macrobudgetten Buig bekend gemaakt. Dit heeft een positief effect voor 2014. Het exacte effect voor dit jaar kon voor deze voortgangsrapportage niet meer bepaald worden. De onzekerheid van deze post ligt tussen de 1 en 2 miljoen euro voordelig.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

Sleutelprojecten rapportage |

April – Juli 2014

INHOUD

Samenvatting	pagina	2
Meerstad	pagina	4
Spoorzone Groningen	pagina	14
Eemskanaalzone	pagina	20
Grote Markt Oostzijde	pagina	28
Europapark	pagina	32
Oosterhamrikzone	pagina	37
Westpoort	pagina	44
Zernike Campus Groningen	pagina	47
Ebbingekwartier en Bodenterrein	pagina	49
Aanpak Ring Zuid	pagina	52
HOV Maatregelen	pagina	57

Samenvatting

De gemeente Groningen werkt aan elf sleutelprojecten, waarover wij uw raad informeren met de voortgangsrapportage Sleutelprojecten. Deze rapportage gaat over de periode april tot en met augustus 2014. De belangrijkste ontwikkelingen in de rapportage hebben we per Programma voor u samengevat. De gearceerde delen in de sleutelprojectenrapportage zijn nieuw ten opzichte van de vorige rapportage.

Programma verkeer en vervoer

Spoorzone Groningen

Belangrijk element in de ontwikkelingsvisie is de uitgesproken wens om het busstation op termijn naar het zuiden te verplaatsen. Hiervoor zijn in de tweede helft van 2014 verschillende modellen uitgewerkt, in relatie tot de voorgenomen aanleg van een spoorkruisende bustunnel.

Van 25 april tot 2 juni 2014 heeft een actieve dialoog plaatsgevonden voor de spoorzone. Alle reacties en planaanpassingen zijn beschreven in de 'reactienota spoorzone Groningen'.

In overleg met Groningen Bereikbaar is onderzocht of de vernieuwing van het Herewegviaduct meerdere jaren kan worden uitgesteld, om daarmee samenloop met de eerste fase ARZ en Paterswoldsewegtunnel te voorkomen. Uit dit onderzoek blijft dat vervanging kan worden uitgesteld tot 2028 indien we in 2015/2016 groot onderhoud met daarna extra onderhoud tot het vervangmoment gaan uitvoeren. Eind 2014 volgt een raadsvoorstel.

Oosterhamrikzone

De Gerrit Krolbrug is afgeschreven en de brug dient opgewaardeerd te worden om te voldoen aan de vaarwegeisen in het kader van de Opwaardering Vaarweg Lemmer-Delfzijl. In de planstudie worden ook mogelijkheden onderzocht voor het vinden van een nieuwe verbinding ten gunste van een betere ontsluiting van het UMCG en de noordoostelijke stadswijken. De projectleiding voor de vervanging van de Gerrit Krolbrug is belegd bij de provincie (als gedelegeerd opdrachtgever vanuit het Rijk).

Aanpak Ring Zuid

Op 21 mei 2014 heeft het college een tussenstand van het Tracébesluit, de inrichtingsplannen en de aanleg van de Helperzoomtunnel aan de raad voorgelegd.

De plannen voor de zuidelijke ringweg zijn op een aantal punten aangepast ten opzichte van de ontwerpbesluiten. De aanpassingen komen onder andere voort uit de ingediende zienswijzen en de gesprekken met omwonenden en het bedrijfsleven. Het gaat hierbij zowel om de wijzigingen in het Tracébesluit (waarover de minister beslist) als in de inrichtingsplannen (waarover de gemeente beslist).

In juni heeft de raad een informatieve bijeenkomst gehouden waarbij de Stichting Groningen Verdient Beter en de projectorganisaties een toelichting hebben gegeven op de (bijgestelde) plannen. Daarnaast is er een nieuwe informatiekrant uitgegeven en een informatiemarkt gehouden.

De minister van Infrastructuur en Milieu is bij een positieve uitkomst van deze toetsprocedure voornemens het Tracébesluit op 29 september a.s. in Groningen te komen tekenen. De stuurgroep heeft daarbij aan ons college gevraagd de inrichtingsplannen tegelijkertijd met het TB vast te stellen en voor die tijd een besluit te nemen over de omgevingsvergunning.

Programma wonen

Meerstad

Het aantrekken van de verkoop van kavels en woningen lijkt het gevolg van de nieuwe woonproducten die vorig jaar en in de loop van dit jaar in de markt zijn gezet waardoor het totale bestaande aanbod uitgebreid en er binnen elk segment woningen beschikbaar zijn. Daarnaast zien we dat alle activiteiten in het gebied (het bouwrijp maken van de diverse kavels, de start van de bouw van diverse woningen, het graven van de vaarverbinding en de diverse evenementen en activiteiten in het gebied zoals verkoopmanifestaties, het maïsdoolhof en de Meerstad ballonfiësta) geleid heeft tot nieuwe verkopen en tot doorlopende nieuwe opties.

Eemskanaalzone

In november 2014 wordt gestart met de bouw van Kop van Oost II

Oosterhamrikzone

Voor de herontwikkeling van het voormalig UMCG-distributiecentrum met 148 zelfstandige eenheden is een omgevingsvergunning verleend. De woningen aan de Oosterhamrikkade NZ (Locatie B - KUUB/Nijhuis) zijn in augustus 2014 in de verkoop gegaan.

Programma economie

Grote Markt

Het afgelopen kwartaal heeft aannemer BAM de bouwput leeggepompt. Er zijn twee torenkranen geplaatst en de eerste parkeerdekken worden gebouwd. De parkeergarage is eind 2014 constructief gereed, waarna de bouw van het Forum-gebouw van start kan gaan.

Zernike Campus Groningen

De nieuwe stedenbouwkundige visie en GREX voor Zernike zijn begin juli in conceptvorm gepresenteerd aan de stuurgroep. We hopen in november het definitieve voorstel ter besluitvorming te kunnen aanbieden aan de stuurgroep.

Ebbingekwartier

De bouw van een hotel met 350 kamers en 35 beleggershuurwoningen is gepland in het voorjaar van 2015

MEERSTAD

1.VOORTGANG

Meeroevers

Ontwikkelaar	Aantal	Verkocht per 31-03-14	Verkocht per 31-07-14	Toelichting
OCM en VDM	79 projectmatige woningen	64 (63 gepasseerd)	64 (63 gepasseerd)	Wat nu in verkoop staat betreft de laatste vlek die in de verkoop is gekomen, daar is 1 optie.
Bureau Meerstad	59 vrije kavels Meeroevers	20 (16 gepasseerd)	23 (23 gepasseerd)	Er zijn per eind juli 8 opties. Vooral de wat kleinere Talingeneiland kavels blijken beter aan te sluiten bij de behoefte in de huidige woningmarkt.
Bureau Meerstad	10 welstandsvrije kavels Meeroevers	n.v.t.	0 (2 opties)	Is recent in de verkoop gekomen en betreft een geheel nieuw "product".
Bureau Meerstad	14 kavels Ijsbaanlocatie			
Gemeente Groningen	13 Energieneutrale woningen	4 (4 gepasseerd)	4 (4 gepasseerd)	
Gemeente Groningen	16 waterwoningen	7 (7 gepasseerd)	9 (7 gepasseerd)	Naar aanleiding van transport van de 1 ^e woningen zijn weer woningen verkocht en nu

				nog 2 opties.
KUUB	10 woningen CPO	2 (3opties)	2 (5 opties)	Nu het terrein bouwrijp is worden neemt de belangstelling weer toe.
HRP	10 woningen	7 (2 opties)	8 (2 opties)	Is nog vrij nieuw in de verkoop, de eerste opties worden omgezet in koop en er worden nieuwe woningen betaald in optie gegeven.
J&R	10 woningen	8 (1 opties)	10 (10 gepasseerd)	Uitverkocht, wordt gewerkt aan een vervolg.
Geveke - starterswoningen	8 starters woningen	4 (2 opties)	5 (1 opties)	Is nog vrij nieuw in de verkoop, de eerste opties worden omgezet in koop.
Vastgoud	17 doorgroeiwoningen	15 (2 opties)	15 (15 gepasseerd)	Loopt voorspoedig, wordt gekeken naar vervolg. Op resterende 2 woningen zit een optie.
BAM – Thuis in Meerstad	38 projectmatige woningen	0 (24 opties)	25 (8 opties)	Opties worden nu omgezet in koop.
Diverse partijen vlek 18/19	44 woningen	n.v.t.	0 (4 opties)	Bij diverse partijen zijn vanaf 14 juni woningen in de verkoop gekomen, de eerste opties zijn binnen, verwachting is dat dit in het 3 ^e kwartaal tot opties en verkopen gaat leiden.

In de periode maart 2014 tot en met juli 2014 zijn er 34 kavels c.q. woningen verkocht. Daarnaast zijn er per eind juli 2014 35 (betaalde) opties verstrekt, waarvan de verwachting is, dat een groot deel daarvan omgezet wordt in een koopovereenkomst. In de grondexploitatie wordt voor 2014 rekening gehouden met de verkoop van 50 stuks. Op het moment van opstellen van deze rapportage (eind augustus) staat de teller op 48.

De toename is het gevolg van de nieuwe woonproducten die vorig jaar en in de loop van dit jaar in de markt zijn gezet. Hiermee ligt de focus nu op het marktsegment gelegen tussen de € 140.000 en € 285.000 vrij op naam. Hierdoor is het totale bestaande aanbod uitgebreid, waarbij er binnen elk segment woningen beschikbaar zijn. Daarnaast zien we dat alle activiteiten in het gebied (het bouwrijp maken van de diverse kavels, de start van de bouw van diverse woningen, het graven van de vaarverbinding en de diverse evenementen en activiteiten in het gebied zoals verkoopmanifestaties, het maïsdoolhof en de Meerstad ballonfiësta) geleid heeft tot nieuwe verkopen en tot doorlopende nieuwe opties.

Grondexploitatie

In de grondexploitaties van 2011 en 2012 voerden we een aantal forse ingrepen door om de gevolgen van de stagnerende woningmarkt en de veranderde financiële markt op te vangen. De belangrijkste ingrepen waren van programmatische aard. Het totale woningbouwprogramma werd teruggebracht van circa 9.100 naar 6.500 woningen (van gemiddeld 405 naar 250 woningen gemiddeld per jaar, en voor de eerste jaren zelfs in aanvang naar 25 woningen en langzaam oplopend). Het aantal hectares bedrijventerrein ging van 130 naar 75 hectare. Belangrijk uitgangspunt in de grondexploitatie is een grondexploitatie-rente van 3,75%. Dit is thans ook met langlopende leningen afgedekt, waardoor het renterisico voor de eerste 10 jaar beperkt is.

Eind 2013 is de grondexploitatie wederom herzien en vastgesteld. In tegenstelling tot eerdere jaren zijn nauwelijks programmatische of inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. Het aanbestedingsvoordeel van de Sontbrug en de daarmee verband houdende lagere bijdrage vanuit Meerstad van circa € 5 miljoen (netto contante waarde) is gebruikt om een deel van het risico van de onzekere meeropbrengst voor plandeel Noord af te dekken.

Het halen van de verkoopopbrengsten zowel in tempo en volume, maar vooral ook prijzen, vormt als gevolg van de hoge boekwaarde ontstaan met de aankopen van grote aantallen hectares grond vanuit het verleden onverminderd het belangrijkste risico voor de grondexploitatie. Naast de beoogde opbrengsten uit de woningverkoop gaat het daarnaast ook om het risico over de beoogde waardevermeerdering van plandeel Noord, de opbrengsten van de bedrijventerreinen en de gecalculeerde subsidie-inkomsten. Het totale risico op deze laatste drie posten bevindt zich tussen € 0 en 65 miljoen.

Overigens is een eerste subsidie toegekend voor een totaal bedrag van € 2,5 miljoen bij de provincie Groningen. Deze is gekoppeld aan de belangrijkste investering in de realisatie van de vaarverbinding in het gebied.

De boekwaarde van de grondexploitatie Meerstad Bureau bedraagt per 31 juli 2014 circa € 292 miljoen (per eind maart 2014 was dat circa € 286 miljoen). Naast het verkopen van woningen/kavels (waarvan de financiële afwikkeling voornamelijk pas later plaats zal vinden) bestaan thans de belangrijkste mutaties in de boekwaarde uit de kosten voor de aanleg van de vaarverbinding, het bouwrijp maken van de in verkoop zijnde en binnenkort komende kavels en de rentelasten.

Planologische procedures

- **Bestemmingsplan Meerstad Midden**
Op 23 juni 2010 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het bestemmingsplan 'Meerstad-Midden' (c.a.). Op een aantal onderdelen na heeft zij zich positief uitgesproken. Goedkeuring is onthouden aan de verkeersbestemming voor de beoogde zuidelijke ontsluitingsweg bij Harkstede. Daarnaast heeft de Raad van State geoordeeld dat er in een straal van 300 meter rondom het 'Grunopark' geen woningen mogen worden gebouwd. Ten slotte is goedkeuring onthouden aan enkele overige (ondergeschikte) onderdelen van het bestemmingsplan.
- **Vrijstellingsbesluit Deelplan 1 (Meeroevers)**
De Raad van State heeft het vrijstellingsbesluit in stand gelaten. De ingestelde beroepen zijn niet-ontvankelijk verklaard.
- **Ontgrondingvergunning**
De Raad van State heeft de beroepen van twee appellanten tegen de ontgrondingvergunning voor het graven van het meer gegrond verklaard en de vergunning vernietigd. Voor Meeroevers fase 1 vormt dit geen probleem. Daarnaast nam de provincie een machtigingsbesluit voor fase 2 en 3. In december 2010 is door de provincie een nieuwe ontgrondingvergunning voor het gehele gebied opgesteld, waartegen wederom twee beroepen zijn ingediend. De Raad van State heeft hier in de zomer van 2012 een uitspraak op gedaan en deze zijn voor Meerstad positief aangezien ze ongegrond zijn verklaard.
- **Uitwerkingsplan Meeroevers I**
Het uitwerkingsplan is in december 2010 onherroepelijk geworden.
- **Uitwerkingsplan en Beeldkwaliteitsplan Meeroevers fase IIa**
Het uitwerkingsplan is in oktober 2011 vastgesteld door B&W van Slochteren en is onherroepelijk. Parallel hieraan is het beeldkwaliteitsplan door de GR Meerstad vastgesteld.

- **Uitwerkingsplan IJsbaanlocatie**
Het uitwerkingsplan is in maart 2011 vastgesteld door B&W van Slochteren en is onherroepelijk.
- **Bestemmingsplanwijziging heikikkercompensatiegebied**
De bestemmingsplanwijziging is door de Raad van Slochteren vastgesteld in november 2010. Het plan is in februari 2011 in werking getreden (onherroepelijk).
- **Gedeeltelijke herziening Meerstad-Midden**
Voor enkele gedeeltes van het bestemmingsplan Meerstad Midden is een herziening in procedure. In deze gedeeltelijke herziening spelen we in op onder meer geluid, aanlegplaatsen en aanpassing aan nieuwe wetgeving. De gedeeltelijke herziening is in oktober 2011 vastgesteld door de Raad van Slochteren en is onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan school**
Het uitwerkingsplan voor de school is in maart 2012 vastgesteld door B&W van Slochteren en onherroepelijk geworden.
- **Gedeeltelijke herziening waterwoningen Meeroevers I**
Voor de waterwoningen is de begrenzing uit Uitwerkingsplan Meeroevers I gecorrigeerd. Dit correctie uitwerkingsplan is vastgesteld op 22 januari 2013 en onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan Meeroevers IIb (Vlek 14)**
Het uitwerkingsplan voor woonvlek 14 is op 22 januari 2013 vastgesteld en inmiddels ook onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan Vaarverbinding**
Het uitwerkingsplan voor de vaarverbinding tussen Slochterdiep en Woldmeer is op 7 februari 2013 vastgesteld en onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan Meeroevers IIb (Vlek 15 en 16)**
Het uitwerkingsplan voor de woonvlekken 15 en 16 is op 29 oktober 2013 vastgesteld en inmiddels onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan Meeroevers IIb (vlek 16b)**
Het uitwerkingsplan voor woonvlek 16 b (Welstandsvrij bouwen) is op 28 januari 2014 vastgesteld en inmiddels onherroepelijk.
- **Uitwerkingsplan Meeroevers III (vlek 17, 18 en 19)**
Het ontwerp uitwerkingsplan ligt vanaf eind augustus ter inzage. De planning is dit uitwerkingsplan te laten vaststellen eind oktober 2014. Parallel hieraan is een beeldkwaliteitsplan opgesteld.

2. RISICO'S

1. Uitgifte gronden woningbouw en woningbehoefte

Vertraging in zowel volume, tempo en prijs in de uitgifte van kavels voor met name

woningbouw (en daarmee gedeeltelijk ook voor bijbehorende voorzieningen), heeft grote effecten op de grondexploitatie en vormt daarmee dan ook blijvend één van de belangrijkste risico's van de grondexploitatie.

Beheersmaatregel

In de grondexploitaties van 2011 en 2012 zijn de programma's voor wonen fors neerwaarts bijgesteld. Het blijft zaak tijdig in te spelen op woningmarkt ontwikkelingen en flexibel ontwikkelen om zo in vroegtijdig stadium de geraamde opbrengsten uit verkopen te kunnen realiseren.

Dit zal zowel voor volume als prijs continu plaats moeten vinden aan de hand van marktonderzoeken op basis actuele bevolkingsprognoses, etc. en het blijven vergelijken van gerealiseerde marktprijzen met de in de grondexploitatie opgenomen prijzen.

In 2013 zijn de resultaten van de nieuwste woningmarkt inzichten en behoeften bekend geworden en vertaald naar onder andere de woningbouwprogrammering van Meerstad. Er bleek bij het opmaken van deze grex geen aanleiding tot wijziging van het woningbouwprogramma en/of fasering.

Voor de eerste jaren is de voorziening gecontinueerd in de grex 2013, met het oog op de aanhoudende (woning) marktomstandigheden. Herstel van de woningmarkt is van groot belang om te voorkomen dat de geraamde grondopbrengsten onder druk blijven staan. Kritisch monitoren en het tijdig vertalen van de te verwachten nieuwe inzichten zijn essentieel om tijdig maatregelen te treffen.

2. Uitgifte gronden bedrijventerreinen

Vertraging in zowel volume, tempo en prijs in de uitgifte van kavels voor bedrijventerreinen heeft grote effecten op de grondexploitatie en vormt daarmee dan ook één van de belangrijkste risico's van de grondexploitatie.

Beheersmaatregel

In de grondexploitaties 2011 en 2012 zijn de programma's en de fasering van bedrijventerreinen fors neerwaarts bijgesteld en later in de fasering opgenomen.

In dat kader is in het bijzonder de continue afstemming op de behoefte en de beoogde productie van gronden elders in de stad cruciaal. Voor de eerste jaren is de voorziening gecontinueerd in de grex 2013, onder andere met het oog op dit risico. Ook hier zal op basis van de verwachting in de markt in de komende maanden duidelijk moeten worden of en welke maatregelen moeten en kunnen worden getroffen in deze grondexploitatie of in andere grondexploitaties voor bedrijventerreinen.

3. Uitgifte gronden Noord inclusief beoogde waardevermeerdering

In algemene zin heeft iedere vertraging in zowel volume, tempo en prijs in de uitgifte van gronden en de overige daarmee samenhangende beoogde meer- en verkoopopbrengsten, grote effecten op de grondexploitatie en vormt daarmee dan ook het belangrijkste risico van de grondexploitatie. In dat kader is vooral de op termijn beoogde meeropbrengst voor

Noord een specifiek risico. Voor het realiseren van de meeropbrengst liggen (nog) geen uitgewerkte plannen.

Beheersmaatregel

Na het opstellen van de grondexploitatie 2011 is gestart met het onderzoeken naar de specifieke kansen en mogelijkheden voor Noord om zo de beoogde meeropbrengst op termijn daadwerkelijk te kunnen realiseren. Het kritisch monitoren en het tijdig vertalen van de te verwachten nieuwe inzichten in met name energie (en wellicht andere) concepten voor Noord in de komende maanden en jaren zijn essentieel om tijdig maatregelen te treffen. Het aanbestedingsresultaat van de realisatie van de Sontbrug is in vastgestelde grondexploitatie 2013 gebruikt om het toenemende risico financieel deels af te kunnen dekken.

4. Financiering

De grex 2013 gaat onveranderd uit van een rente van 3,75%.

Het lage rentepercentage brengt een renterisico met zich mee. Of na deze termijn ook tegen de beoogde grex rente kan worden gefinancierd zal moeten blijken.

Beheersmaatregel

Dit rentepercentage is overigens met de herfinanciering in 2012 ook bereikt en voor de eerste 8-15 jaren voor een groot deel van de leningen vastgelegd.

Continue monitoring van alternatieve financieringsopties, waarbij de komende periode specifiek gekeken zal worden of een conversie, het overnemen of omzetting van leningen door de gemeente een extra maatregel kan zijn niet alleen de rentelasten te verlagen, maar ook het risico voor langere tijd te beperken.

5. Subsidies

In de grex wordt rekening gehouden met ca. € 35 miljoen (nominaal) aan subsidiegelden

Beheersmaatregel

Constante monitoring van kansen betreffende subsidies en daarnaast overleg met provincie. Een eerste aanvraag is voor een bedrag van € 2,5 beschikbaar. (vaarverbinding)

6. Planontwikkeling risico's en ontwikkelingsopgave GEMM Meerstad

Het betreft de risico's die inherent zijn aan dergelijke grootschalige herontwikkelingen en behoren tot de planontwikkelingsopgave van Bureau Meerstad. Enkele hiervan:

Tijdige realisatie en aansluitingen hoofdinfrastructuur en OV.

Bodemrisico's, archeologie, flora en fauna, milieukwaliteit en obstakels in ondergrond.

Omgang met hinderzones, geluid, aanwezige infrastructuur (hoogspanningsleidingen, etc.)

Beheersmaatregel

Belangrijke beheersingsmiddelen: Volledigheid en actualiteit van onderzoeken; Flexibiliteit in planvorming; Vroegtijdig overleg met toetsende overheden

7. Bestuurlijke omgeving

Het op grondgebied van de ene gemeente ontwikkelen voor rekening en risico van de ander, maakt dat het op onderdelen complexer is dan een grondexploitatie binnen de eigen gemeentegrenzen.

Beheersmaatregel

In juli 2009 is er Gemeenschappelijke Regeling Meerstad (GR) geoperationaliseerd die deze samenwerking eenvoudiger maakt. Het blijft van belang om met de gemeente Slochteren goede afspraken te maken over de tijdige realisatie van publieke voorzieningen en adequaat beheer van het openbaar gebied.

Strikte bewaking van bevoegdheden, verantwoordelijkheden en aansturing van de uitvoering.

8. Voorzieningen openbaar gebied

Met betrekking tot eigendom, investeringskosten, beheer en exploitatie van de voorzieningen en het openbare gebied moeten voorafgaand aan de realisatie daarvan sluitende (bestuurlijke) afspraken worden gemaakt met alle (overheids) partijen.

Vooraf de afhankelijkheid van Slochteren betreffende tijdige en volledige oplevering van voorzieningen is een aandachtspunt.

Tussen planning en realisatie van voorzieningen enerzijds en kaveluitgifte, woningprogramma - en fasering en moment en van oplevering bestaat een directe relatie. programmatische en planning technische wijzigingen vragen dan ook telkens herijking van planning en inhoud van het voorzieningenprogramma.

Beheersmaatregel

Het programma voorzieningen is in de grex 2011 kwantitatief herijkt op basis van de nieuwe inwoneraantallen. En getoetst aan de meest actuele inzichten t.a.v. woningbouwprognoses in 2013. Doordat de gemeente Slochteren in het huidige samenwerkingsmodel de publieke voorzieningen op haar grondgebied zal realiseren is bestuurlijke afstemming op dit punt van belang.

9. Procedurele risico's

Vertragsrisico door planologische procedures, zoals bestemmingsplan, artikel 19 procedures, externe veiligheid.

Actuele risico's zijn: nadere uitwerking van het Bestemmingsplan Meerstad Midden in uitwerkingsplannen, gedeeltelijke herzieningen door onthouding van goedkeuring van onderdelen van dit bestemmingsplan en het verkrijgen van benodigde ontgrondingsvergunning(en).

Beheersmaatregel

Adequate aansturing en afhandeling van publiekrechtelijke procedures, bezwaar en beroep. De uitspraak van de Raad van State is een belangrijke stap ter reductie van de planologische risico's.

10. Aardbevingen

Risico van hoger kosten voor opstal/woningbouw, dus mogelijk lagere grondwaarden en imagoschade.

Beheersmaatregel

Mogelijke effecten worden in kaart gebracht en daar waar mogelijk vertaald naar GREX en communicatie.

11. Verwerving gronden

Het risico van de verwerving van gronden die nu nog niet in eigendom zijn van de GEMM. Hierdoor kan de uitvoering van de programmatische- en ruimtelijke uitgangspunten van Meerstad in gevaar komen.

De grondexploitatie gaat uit van realisatie van het gehele plan, waarbij opbrengsten en kosten als geheel worden gecalculeerd. De grondexploitatie is gevoelig voor wijziging in de aannames inzake kosten en momenten van verwerving van gronden.

Beheersmaatregel

De neerwaartse bijstelling van het programma, leidt tot een forse reductie van het verwervingsrisico. Daarnaast is de aanname ten aanzien van bijdragen van derden bijgesteld in de grex 2011 en 2012. Tevens zien we dat andere partijen steeds minder belang hebben bij het aanhouden van bezittingen in het gebied. Tevens zijn er nu partijen die, soms noodgedwongen, alsnog gronden en panden die essentieel zijn voor de realisatie van met name Meerstad Midden aan bieden. Dus dit risico is fors kleiner geworden.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten (gemeentelijke plankosten en aankoop kavels)

Besluit 26 november 2003, nr. 5c	3.200.000
Besluit 31 oktober 2007	2.800.000
Besluit 17 november 2010, nr. 8j	1.500.000
Besluit 17 februari 2010, aankoop kavels Meeroevers fase I	3.060.000
Besluit 29 juni 2011	550.000
Besluit 26 oktober 2011, aankoop kavels Meeroevers fase IIb	4.590.000
Totaal beschikbaar krediet	15.700.000

Stand van de uitgaven plankosten

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	6.501.464
-------------------------------------	-----------

Stand van de uitgaven Meeroevers kavels

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	7.695.702
-------------------------------------	-----------

Totale stand van de uitgaven t/m 31 juli 2014	14.197.167
---	------------

Stand van de plankosten GEMM per 31 maart 2014 (alles * € 1.000)

	Budget	Verplicht	Besteed	Vrije ruimte
Organisatie/personeel	717	296	430	-9
Bureau en huisvesting	223	85	94	44
Communicatie/marketing	454	52	203	199
Projecten	923	411	351	161
Wijkbeheer/meldpunt	50	0	28	22
Onvoorzien	120	0	0	120
	2.487	844	1.106	537

Zoals gesteld is de gemiddelde rente voor de vaste leningen net onder de in de grondexploitatie beoogde 3,75% gefixeerd. Doordat een deel kortlopend is gefinancierd en die rente op dit moment erg laag is en uitgaven over het algemeen wat later plaatsvinden dan in de GREX voorzien ontstaat gevonden is het rentebudget toereikend en zal naar verwachting zelfs een voordeel ontstaan. Voor 2014 is het rentebudget volgens de GREX € 10,9 miljoen, de verwachting is dat op basis van de actuele liquiditeitenplanning en de actuele rentestanden we op circa € 10,5 miljoen uit gaan komen.

SPOORZONE GRONINGEN

1.VOORTGANG

Gebiedsontwikkeling

Sinds 2010 werken we aan het project Stationsgebied. Op 20 juli 2011 stelde uw raad het voorkeursalternatief voor de lange termijn ontwikkeling van het Stationsgebied vast. De ontwikkelingsvisie vertolkt onze ambitie voor het gebied en richt zich zowel op de noordzijde: het voorplein tussen Stationsweg en sporen als op de zuidzijde: tussen sporen en Parkweg. Vanuit deze ambitie is een ontwikkelingsstrategie opgesteld. Niet zozeer als eindbeeld, maar vooral als beslissingsondersteunend model. Uw raad heeft deze ontwikkelstrategie op 26 juni 2013 vastgesteld.

Belangrijk element in de ontwikkelingsvisie is de uitgesproken wens om het busstation op termijn naar het zuiden te verplaatsen. Hiervoor zijn in de tweede helft van 2014 verschillende modellen uitgewerkt, in relatie tot de voorgenomen aanleg van een spoorkruisende bustunnel. Tevens is gestart met een verkenning naar mogelijke varianten voor de intsluiting van het gebied ten zuiden van de sporen. De gemeente is trekker voor de gebiedsontwikkeling aan de zuidzijde van de sporen en de herinrichting van het voorplein. Belangrijke partner bij de ontwikkeling is NS Station. De investeringsopgaven en bijbehorende financieringsmiddelen voor de ontwikkeling van het gebied ten zuiden van de sporen moeten nog in beeld worden gebracht.

Van 25 april tot 2 juni 2014 heeft een actieve dialoog plaatsgevonden voor de spoorzone. In deze actieve dialoog zijn stadgers en andere belanghebbenden gevraagd input te leveren op onder meer de plannen voor aanleg van een bustunnel, aanleg van een fietstunnel (met fietsenstalling aan de zuidzijde) en aanleg van een voetgangerstunnel onder het Hoofdstation. Daarnaast hebben de plannen voor het vierde spoor tussen het Hoofdstation en Station Europapark en de verplaatsing van het opstelterrein naar de Rouaanstraat voorgelegd voor reacties. Alle reacties en planaanpassingen zijn beschreven in de 'reactienota spoorzone Groningen' die uw raad in september heeft besproken.

Spoorse ingrepen (transfer, spoorconfiguratie en opstelterrein)

Transfer

In de raadscommissie R&W van 2 oktober 2013 is unanieme voorkeur uitgesproken voor een tunnel als transfervariant (versus een pasarelle over de sporen heen), met als uitgangspunt dat het een reizigerstunnel moet zijn met interwijkfunctie (in maatvoering en 24-uur openstelling). De stuurgroep Spoorzone heeft in navolging hiervan op 11 oktober 2013 de tunnelvariant als basis voor verdere uitwerking vastgesteld. Op basis van de keuze voor een tunnel wordt het loopstromenmodel geactualiseerd in relatie met ketenvoorzieningen (ten behoeve van de maatvoering) en zijn functionaliteit en ruimtelijke kwaliteit in de eerste helft van 2014 verder ontworpen. Pro Rail is trekker voor dit onderdeel.

Spoorconfiguratie

In maart 2014 heeft ons college in navolging van de stuurgroep Spoorzone haar voorlopige voorkeur uitgesproken voor spoorconfiguratie B4. Uw raad is hierover per brief van 11 maart 2014 geïnformeerd. De spoorconfiguratie B4 maakt het doortrekken van treinen van Leeuwarden naar Station Europapark mogelijk, hetgeen als ambitie was geformuleerd in de vastgestelde HOV visie eind 2013. Spoorconfiguratie B4 lag voor reactie voor in de genoemde actieve dialoog.

Opstelterrein

De provincie Groningen heeft al in september 2012 op basis van een uitgebreide alternatievenstudie de locatie Rouaanstraat als voorkeurslocatie voor het uit te plaatsen opstelterrein vastgesteld. De planologische inpassing van het opstelterrein zal plaatsvinden aan de hand van een Provinciaal Inpassingsplan. De eerste informatiebijeenkomsten voor de omgeving hebben begin maart 2014 plaatsgevonden. Daarnaast is het opstelterrein tijdens de actieve dialoog aan de orde geweest.

De gezamenlijk spoorse ingrepen hebben een investeringsniveau van circa € 205 miljoen en worden betaald vanuit RSP en regionale middelen. De provincie is opdrachtgever.

Fietstunnel

In de raadscommissie van 2 oktober 2013 heeft uw raad verzocht om de mogelijkheid voor een fietsverbinding onder de sporen door te onderzoeken. Dit onderzoek is ingezet en de verschillende varianten zijn in beeld gebracht en vormden onderdeel van de actieve dialoog. De gemeente is trekker voor dit onderdeel. In de raadsvergadering van september 2014 ligt een voorstel om u uit te spreken tot de aanleg van een spoorkruisende fietstunnel met aansluitende fietsstalling. Daarnaast doen wij u een voorstel voor de financiële dekking van deze twee projecten.

Bustunnel

De mogelijkheden tot aanleg van een spoorkruisende bustunnel zijn onderzocht (ter uitvoering van de ambities in de HOV visie). Daarbij geldt als uitgangspunt dat de tunnel zowel met een busstation aan de noordzijde, als ook met een busstation aan de zuidzijde kan functioneren. De aanleg van een bustunnel is als ambitie geformuleerd in HOV-visie die eind 2013 is vastgesteld en biedt kansen voor een directe aansluiting van de HOV-as west. Daarnaast biedt de bustunnel kansen voor aansluiting van de bussen uit het zuiden. De provincie is trekker voor dit onderdeel. De investeringen bedragen naar schatting € 30 miljoen.

Met de aanleg van de bustunnel kan de Stationsweg worden ontlast, hetgeen een kans biedt voor de inrichting van het voorplein en het ontwarren van de verkeersknoop ter hoogte van de Werkmanbrug. Daarnaast biedt het een kans voor het naar voren halen van de realisatie van een zuidelijke entree van de (voetgangers)tunnel. Voor het creëren van een zuidelijke entree is inmiddels binnen het budget van de bustunnel geld gereserveerd. Besluitvorming vindt in september 2014 plaats, samen met de andere onderdelen van de spoorknoop.

Organisatie

In het project Groningen Spoorzone werken de provincie Groningen, ProRail, NS, Ministerie van Infrastructuur en Milieu en gemeente Groningen samen. In de gezamenlijke stuurgroep vindt besluitvorming plaats.

De gemeente is primair verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling ten zuiden van de sporen, de herinrichting van het voorplein en de fietstunnel (en stallingen). De provincie is risicodragend verantwoordelijk voor de spoorse ingrepen (transfer, spoorconfiguratie en opstel terrein). De provincie is opdrachtgever voor Pro Rail, hiertoe gedelegeerd door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Op 14 maart 2014 is de Samenwerkingsovereenkomst Spoorknop Groningen getekend, volgend op een eerder gesloten intentieovereenkomst uit (2011). In de samenwerkingsovereenkomst zijn de uitgangspunten voor de samenwerking en planontwikkeling verwoord.

In de samenwerkingsovereenkomst zijn de volgende deelprojecten onderscheiden:

1. Uitbreiden en verbeteren van de transfer op station Groningen (extra perrons, een perrontunnel die ontworpen en uitgevoerd wordt om tevens te kunnen fungeren als interwijkverbinding ter voorbereiding op de eventuele realisatie van de zuid entree zoals bedoeld in Deelproject 11, alsmede aanpassing van het/de vigerende bestemmingsplan(en), aanpassing(en) aan het Stationsgebouw die het gevolg zijn van de uitbreiding en/of verbetering van de transferfunctie).
2. Realisatie van verhuurbare ruimten ter vervanging.
3. Zijperron station Groningen Europapark.
4. Verbetering en uitbreiding spoorconfiguratie, incl. opheffen overweg Esperantostraat.
5. Realisatie van een nieuw opstel terrein en vrijmaken bestaand terrein.
6. Aanpak van knelpunten op het stationsplein.
7. Realisatie van een bustunnel onder het stationsemplacement en de aansluitende infrastructuur.
8. Realiseren van verhuurbare ruimten "extra".
9. Fietsparkeren Stationsgebied noordzijde.
10. Fietsparkeren Stationsgebied zuidzijde.
11. Realisatie entree zuidzijde transfer-/interwijktunnel.
12. Gebiedsontwikkeling en -inrichting stationsgebied zuidzijde.
13. Herinrichting Stationsgebied noordzijde
14. Busstation.
15. Vernieuwing Herewegviaduct.
16. OVCP voorzieningen tijdelijke situatie.
17. OVCP voorzieningen definitieve situatie.
18. Fietstunnel.

Communicatie

Van 25 april tot 2 juni heeft actieve dialoog plaatsgevonden. Op de inloopmarkten zijn in totaal bijna 450 belangstellenden geweest. Daarnaast zijn nog verschillende informatieavonden gehouden met direct aanwonenden. In totaal zijn 92 reacties ontvangen met daarin ruim 200 geformuleerde reacties op de plannen. De actieve dialoog heeft op een aantal onderdelen geleid tot voorstellen voor planwijziging en daarnaast een aantal onderzoeksopdrachten.

Herewegspoorviaduct

Per brief van 11 oktober 2013 is de gemeenteraad geïnformeerd over de resultaten uit de verkennende studie naar de vernieuwing van het Herewegspoorviaduct. Op basis van de verkennende studie is Pro Rail (met onderaannemer Movares) opdracht verstrekt een voorkeursvariant voor de vernieuwing van het Herewegspoorviaduct uit te werken, met bijbehorend programma van eisen.

In overleg met Groningen Bereikbaar is onderzocht of de vernieuwing van het Herewegviaduct meerdere jaren kan worden uitgesteld, om daarmee samenloop met 1ste fase ARZ en Paterswoldsewegtunnel te voorkomen. Uit dit onderzoek blijft dat vervanging kan worden uitgesteld tot 2028 indien we in 2015/2016 groot onderhoud met daarna extra onderhoud tot het vervangmoment gaan uitvoeren. In oktober/november volgt een raadsvoorstel. De exacte planning is afhankelijk van de benodigde goedkeuringen van ProRail.

2. RISICO'S

Groningen Spoorzone

Ambitieniveau en investeringen:

De financiële opgave voor de gemeente is direct verbonden aan de door de gemeente geformuleerde ambitie om het gebied ten zuiden van het spoor te ontwikkelen tot een aantrekkelijk stedelijk gebied en aan de noordzijde van het station de verbinding met de binnenstad te verbeteren en het voorplein op te knappen. Het waarmaken van deze ambitie brengt forse - nog nader te financieren- investeringen met zich mee, waarbij de omvang en het moment van investeren afhangt van nadere planuitwerking en planfasering. Gedacht kan worden aan het realiseren ketenvoorzieningen, aanpassingen hoofdontsluiting Parkweg - Parkwegviaduct/Emmaviaduct, vormgeving entree zuidzijde, grondverwerving, bodemsanering, bouw- en woonrijpmaken, aanpassingen voorplein, busstation en plankosten.

Tijd:

De spoorse onderdelen van het project Groningen Spoorzone hebben een dwingend tijdpad in verband met de nieuwe spoorconcessie in 2020 en het RSP budget. Beoogd wordt de uitvoeringswerkzaamheden te hebben afgerond voor 2020 (start aanbestedingsprocedure medio 2015 voor de spoorse onderdelen (4de spoor met voorzieningen) en start aanbestedingsprocedure overige onderdelen medio 2016).

Kansen voor gebiedsontwikkeling:

Om verlies van kansen te voorkomen -mede gelet op de langjarige gebiedsontwikkeling aan de zuidzijde- is het van belang dat de gemeente tijdig haar elementen inbrengt (bijvoorbeeld

fietstunnel, vormgeving zuidentree) en door actieve planvorming voorkomt dat op korte termijn aan te leggen infrastructuur toekomstige gebiedsontwikkeling blokkeert.

Veelheid aan belangen:

De samenwerking tussen partijen verloopt goed en de overlegstructuur is in maart 2014 vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het continue transparant maken van belangen en het tijdig identificeren van eventuele tegenstrijdigheden is voorwaardelijk voor een gestructureerde planvorming.

De gemeente is initiatiefnemer voor de aanleg van een spoorkruisende fietstunnel (raming € 12 mln.) Principebesluitvorming inzake het voornemen tot aanleg van de fietstunnel vindt plaats in september, waarna verdere harding en uitwerking van ontwerp, constructie, financiën en risico's kan plaatsvinden.

Voor de spoorse onderdelen is de provincie Groningen risicodragend opdrachtgever. Het betreft een investering van circa € 200 miljoen. De gemeente draagt (getrapt) bij via het RSP en bijdrage Raamwerk Regiorail. Voor de aanleg van de fietstunnel (€ 12 mln.) en de ondergrondse fietsenstalling (€ 8 mln.) aan de zuidzijde zal de gemeente (bij positieve besluitvorming) risicodragend opdrachtgever zijn. De kosten voor aanleg van de beoogde bustunnel met aansluitende infrastructuur worden geramd op € 30 miljoen. Beoogde dekking komt uit RSP middelen en mogelijk uit de exploitatiewinst die de aanleg van de tunnel met zich meebrengt. De provincie zal fungeren als opdrachtgever.

Herewegviaduct

De totale investeringskosten voor de vervanging werden op basis van de verkenningenstudie, waarover de gemeenteraad in oktober 2013 is geïnformeerd, geraamd op 25-30 miljoen euro.

Op verzoek van Groningen Bereikbaar heeft het college onderzocht om de vervanging van het Herewegviaduct uit te stellen zodat er geen raakvlak meer is met de projecten ARZ en ondertunneling van de spoorwegovergang Paterswoldseweg. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat uitstel mogelijk is tot 2028. Uw raad ontvangt hiervoor in oktober een raadsvoorstel.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten

Raadsbesluit 17 december 2008, nr. 6 g	€ 300.000
Raadsbesluit 22 april 2009, nr 6 b, nr.412	€ 242.000
Raadsbesluit 17 februari 2010, nr. 603)=	€ 458.000
Raadsbesluit 17 november 2010, nr. 6g	€ 851.000
Raadsbesluit 30 november 2013, nr. 8c)	€490.000
Raadsbesluit 23 april 2014, nr. 6k	€ 500.000

Totaal	€ 2.841.000
---------------	--------------------

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	€ 2.523.587
-------------------------------------	-------------

Herewegspoorviaduct

Stand van de kredieten

Voor de Herewegspoorviaduct heeft uw raad in totaal een plankostenkrediet van €305.000 beschikbaar gesteld:

Raadsbesluit 26 oktober 2011, nr. 8c	€ 80.000
Raadsbesluit 30 oktober 2013, nr. 8c	€ 200.000
Raadsbesluit 23 april 2014, nr. 6k	€ 25.000
<i>Totaal</i>	€ 305.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 11 september 2014	€ 131.000
--	-----------

EEMSKANAALZONE

1.VOORTGANG

De ontwikkeling van de Eemskanaalzone (EKZ) is van belang voor Groningen als uitbreiding van het centrum stedelijk wonen en als motor van de Groninger economie. Binnen de EKZ onderscheiden we een aantal projecten die wij hieronder toelichten.

Kop van Oost II

Ontwikkelaar Heijmans gaat de 2^e fase van de Kop van Oost (Houtunielocatie) ontwikkelen. Het plan is aangepast aan de huidige marktomstandigheden met meer grondgebonden woningen in plaats van appartementen. Wij werken mee aan de hiervoor noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan. Inmiddels is de verkoop gestart voor de eerste fase. De interesse is groot en Heijmans denkt na over de 2de fase.

In november 2014 wordt gestart met de bouw. Het bestemmingsplan passen we nogmaals aan in verband met een aangepast bouwplan van Heijmans.

Berlagetracé

Het grootste deel van de werkzaamheden voor het Berlagetracé zijn afgerond, afgezien van de nog te realiseren verkeersafwikkeling tussen de Berlagebrug met de toekomstige Sontbrug. Deze verkeersafwikkeling is nauw afgestemd met het ontwerp van het Sontwegtracé. Opstarten en afronden van deze laatste werkzaamheden is mede afhankelijk van de benodigde verwervingen van onder meer Sontweg 15,17 en 19. Met alle partijen is nu overeenstemming. Wij proberen begin volgend jaar deze werkzaamheden op te starten zodat we eind 2015 klaar zijn.

Sontwegtracé

In april 2011 heeft uw raad besloten het Sontwegtracé verder uit te werken. In november 2012 is het uitvoeringsplan Sontwegtracé door de raad vastgesteld (raadsvoorstel RO12.3141549).

Het Sontwegtracé bestaat uit de realisatie van zes verschillende deelprojecten:

1. Sontweg, reconstructie fase 1 – aanpak Europaweg (klaar)
2. Sontweg, reconstructie fase 2 (start september 2014)
3. Eltjo Ruggeweg, aansluiting Sontweg en Bornholmstraat (95% klaar, valt onder de exploitatiebegroting Berlagetracé)
4. Sontbrug (25 % van de werkzaamheden klaar – oplevering september 2015)
5. St. Petersburgweg, herinrichting (klaar).
6. St. Petersburgweg, aansluiting Oostelijke Ringweg (klaar).

Sontbrug

Qua financiële omvang en risico is de te bouwen Sontbrug het belangrijkste onderdeel binnen het Sontwegtracé. In november 2012 is uw raad akkoord gegaan met het definitief ontwerp Sontwegtracé, de daaraan gekoppelde begroting van € 65 miljoen en het dekkingsvoorstel. Op 18 december 2013 is deze begroting van € 65 miljoen met € 9,1 miljoen naar beneden bijgesteld tot het niveau van € 55,9 miljoen, hoofdzakelijk naar aanleiding van de aanbesteding van de Sontbrug. Op 1 oktober 2013 heeft de gemeente aan de BAM Civiel de opdracht gegund voor circa € 17 miljoen. Het project Sontwegtracé neemt binnen de begrote uitvoeringskosten een percentage onvoorzien mee van 25% over het voorlopig gegunde bedrag van bijna € 17 miljoen (= ca. € 4,2 miljoen).

Op dit moment wordt de basis gelegd voor de bouw van de brug (hei werkzaamheden)

Wensen Raad - Duurzaamheid, ecologie en kunst (€ 1.520.000)

Bij het vaststellen van het uitvoeringskrediet voor het Sontwegtracé formuleerde uw raad een aantal eisen als wensen. Binnen het aanbestedingstraject Sontbrug hebben we conform het raadsbesluit 2,5% duurzaamheid in plaats van 5% meegenomen. Wel hebben wij in het EMVI criterium het aspect duurzaamheid betrokken. De BAM heeft een duidelijke extra waarde toegevoegd, waarmee we extra in duurzaamheid investeren, passend binnen de aanbesteding. Daar waar in eerste instantie € 980.000 aan duurzaamheid is geschraapt, neemt BAM voor zo'n € 835.000 aan extra duurzaamheidstaken op zich. Zouden we de overige, eerder bezuinigde duurzaamheidsaspecten alsnog meenemen, dan gaat het om (€ 980.000 - € 835.000 =) € 155.000.

Eenzelfde keuze geldt voor de ecologie-ambities (€ 350.000) en het toepassen van kunstuitingen (€ 190.000). Na realisatie van het totale project Sontwegtracé en indien middelen beschikbaar zijn, zullen we u voorstellen of en op welke wijze de resterende duurzaamheids- ecologie en kunstambities (€ 695.000) kunnen worden gerealiseerd.

Aanbestedingsvoordeel (€ 9,1 miljoen)

In de begroting van 18 december 2013 is voor het Sontwegtracé het investeringsniveau

verlaagd van € 65 miljoen naar € 55,9 miljoen Eveneens is de dekking verlaagd met € 9,1 miljoendoor verlaging van de bijdrage van Meerstad.

Het aanbestedingsvoordeel kan ook invloed hebben op de subsidiabele kosten en daarmee op de te ontvangen subsidiebijdrage. Voor dit risico is een voorziening opgenomen in het project.

Samengevat volgt dan het volgende beeld:

Dekking van de € 55,9 miljoen investeringen is als volgt

- bijdrage Meerstad (in 2016/2017): € 20,9 miljoen;
- bijdrage RSP-overig: € 18,0 miljoen;
- bijdrage FES: € 12,0 miljoen;
- bijdrage BDU: € 5,0 miljoen;

Totaal € 55,9 miljoen

Woonschepenhaven

Het door het College en de Raad vastgestelde revitaliseringsplan Woonschepenhaven (eind 2013) is in het afgelopen half jaar verder uitgewerkt en voorbereid. Het plan heeft betrekking op een divers aantal zaken. Er wordt groot onderhoud aan de steigers uitgevoerd waardoor het comfort voor de gebruikers toeneemt en de levensduur van de steigers verlengd wordt. In overleg met de bewoners is bepaald dat de steigers geen leuningen krijgen, maar wel een uitklimvoorziening. In overleg met het waterschap is besloten de binnendijk tussen het clubgebouw en het Eemskanaal te verbreden. Hierdoor neemt de sterkte van de dijk toe en is het achterland beter beschermd tegen hoog water. De bodem van de haven wordt gebaggerd tot een diepte van 1,40 meter ten opzichte van het gebruikelijke waterpeil. Ter hoogte van de steigers en de oevers blijft de huidige streefdiepte van 1,20 meter gehandhaafd in verband met de stabiliteit van de steigers en oevers.

In maart 2014 zijn drie aannemers geselecteerd welke in september een aanbieding indienen die bestaat uit een prijs- en kwaliteitscomponent. Voor het prijsaandeel geldt dat de aannemers hun prijs in moeten dienen beneden het aangegeven plafondbedrag. Het plafondbedrag zorgt ervoor dat het budget niet overschreden kan worden ten gevolge van de aanbesteding. In het kwalitatieve deel dienen de drie aannemers te beschrijven hoe zij invulling gaan geven aan de wijze van communiceren met de bewoners, hoe de leefbaarheid zo goed mogelijk gewaarborgd blijft tijdens de uitvoering en op welke wijze invulling gegeven wordt aan het aspect duurzaamheid. De aannemer met de beste prijs-kwaliteitverhouding krijgt het werk gegund. Halverwege september is dit bekend. Aansluitend start de realisatiefase. Hoe deze eruit ziet qua fasering en uitvoeringswijze

wordt pas duidelijk na de aanbesteding. De verwachting is dat de werkzaamheden rond de zomer van 2015 gereed zijn.

In het afgelopen half jaar is diverse keren overleg gevoerd met het bestuur van de Vereniging Woonschepenhaven Groningen. Deze overleggen gingen over de inhoudelijke aanpak van het project én over de beoogde nieuwe ligplaatsindeling. De werkwijze tot nu toe, veel dialoog en in gezamenlijkheid zoeken naar oplossingen, heeft helaas niet geleid tot het gewenste resultaat. In het bijzonder rondom de nieuwe ligplaatsindeling kon geen consensus bereikt worden.

Gezien de hierboven genoemde ontwikkelingen rondom de ligplaatsindeling en de beperkte technische en financiële mogelijkheden is geconcludeerd dat de discussie over de ligplaatsindeling losgekoppeld dient te worden van het project Revitalisering Woonschepenhaven. De discussies rondom de ligplaatsindeling heeft geleid tot een intensief voorbereidingstraject waarbij de planning van de aanbesteding, en indirect de uitvoering, onder druk is komen te staan. Door de ligplaatsindeling los te koppelen van het project kunnen de inhoudelijke opgaves op korte termijn gerealiseerd worden. Daarmee wordt ook invulling gegeven aan de wettelijke verplichting om de woonboten op de riolering aan te sluiten. Deze keus heeft tot gevolg dat alle bewoners na de uitvoering weer op dezelfde ligplaats terug komen. Ook zal de VOV (Verordening Openbaar Vaarwater) en daarmee zowel de 5 meter regel als het uitsterfbeleid in de Woonschepenhaven vooralsnog van kracht blijven.

Voor het bespreken van een eventuele aanpassing van de VOV komt een apart traject zodat de discussie hierover zorgvuldig kan verlopen zonder de revitalisering van de Woonschepenhaven te vertragen.

Visie Eemskanaalzone – deelgebied Boulevard

In het deelgebied Boulevard willen we een kwalitatief hoogwaardig woon- en werkmilieu realiseren, waarbinnen we de interne en externe ontsluiting en de gewenste interwijk-verbindingen voor langzaam verkeer op aantrekkelijke wijze vormgeven. Daarvan kan een stimulerende werking uitgaan op initiatieven vanuit de markt. De visie (bouwstenennotitie) is afhankelijk van de vorderingen van de woningbouwprojecten Kop van Oost II (Heijmans) en EKZ NZ Balkgat-locatie (AM). Am heeft aangegeven voorlopig even een pas op de plaats te maken. Dit heeft ook gevolgen qua tijd voor het opstellen van de nieuwe visie hiervoor.

P+R Meerstad

30 oktober 2013 heeft uw raad ingestemd met de geactualiseerde netwerkanalyse Regio Groningen-Assen. Onderdeel van deze actualisatie is de HOV-visie, waarin we de toekomst van busvervoer in de stad en regio weergegeven. P+R Meerstad maakt onderdeel uit van deze plannen. Binnenkort ontvangt u hiervoor een kredietaanvraag.

2.RISICO'S

Woningbouwlocaties algemeen

De financiële risico's betreffen de ingenomen grondposities en de potentiële opbrengstwaarde. We streven ernaar de aankopen voor woningbouw via locatieontwikkeling te compenseren. Op het moment dat de individuele ontwikkellocaties nader zijn uitgewerkt, kunnen we (deel)exploitaties opzetten.

Woonschepenhaven

Het gevraagde krediet van € 4,5 miljoen (plus 0,2 miljoen euro aan eerder verstrekte plankostenkredieten) vloeit voort uit een tentatieve raming en wordt aangemerkt als taakstellend.

Geen medewerking bewoner/eigenaar.

Beheersmaatregelen:

1. Afspraken schriftelijk vastleggen en laten ondertekenen door Gemeente en bewoner
2. Gemaakte afspraken worden contractonderdeel richting aannemer.

Geen overeenstemming over nieuwe ligplaats.

Beheersmaatregelen:

1. Overleg met betrokkenen, vooroverleg met bestuur VWG en vervolgens met alle bewoners via steigeroverleg
2. Vastleggen afspraken en laten ondertekenen.

Schade aan woonboten en inventaris.

Beheersmaatregelen:

Vooropname technische staat van onderhoud woonboten en rapport deponeren bij notaris.

Schade aan schuurtjes en andere opstallen.

Beheersmaatregelen:

Onderbrengen bij de aannemer, in contract opnemen de eis voor inventarisatie.

Aanwezigheid Flora & Fauna verhinderen start (Inventarisatie in mei).

Beheersmaatregelen:

1. Vanaf april-mei onderzoek uitvoeren (herhalend).
2. Broedkasten plaatsen.
3. Rapporten ter beschikking stellen aan inschrijvers.
4. verdragingsclausule in contract opnemen.

Infrastructuur

Het weerstandsvermogen voor Berlagetracé blijft vooralsnog staan op circa € 0,8 miljoen. Het risicoprofiel van het Sontwegtracé bestaat uit de drie volgende onderdelen:

Reserve onvoorzien – Sontbrug (€ 4,2 miljoen):

Nu de aanbestedingsresultaten bekend zijn is het noodzakelijk om een risico op te nemen. De risicoreserve binnen het project is opgesplitst in twee delen. Het grootste gedeelte hiervan heeft betrekking op de Sontbrug.

Weerstandsvermogen – overig Sontwegtracé (€ 0,8 miljoen):

Het benodigde weerstandsvermogen binnen het project is verlaagd met € 2,3 miljoen van € 3,1 miljoen naar € 0,8 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen wordt gevormd voor de nog te maken kosten exclusief de Sontbrug. Het risico van de overige onderdelen wordt als beperkt ingeschat en het noodzakelijke weerstandsvermogen bedraagt dan 0,8 miljoen (10% van circa € 8 miljoen).

Mogelijk subsidieverlies RSP (€ 8,5 miljoen):

Op basis van de gegevens uit de aanbesteding is een nieuwe voorlopige raming gemaakt van de omvang van de subsidiabele kosten en de te realiseren subsidie. Op basis van deze raming is de voorziening voor het mogelijke subsidieverlies verhoogd tot € 8,5 miljoen. Eén van de subsidievoorwaarden is namelijk dat de subsidie naar rato wordt verlaagd als de totale subsidiabele projectkosten lager zijn dan het minimale niveau. De stijging wordt veroorzaakt doordat enerzijds het aanbestedingsvoordeel en de overige kostenverlagingen leiden tot lagere subsidiabele kosten. Anderzijds hebben wij in de raming rekening gehouden met de mogelijkheid dat de post onvoorzien niet in zijn geheel besteed zal gaan worden. Naarmate het project vordert zal ook meer inzicht worden verkregen in de omvang van de te realiseren subsidie. Eventuele extra kosten kunnen ook leiden tot een verlaging van de voorziening voor het mogelijke subsidieverlies.

De subsidieomvang wordt pas definitief bepaald op het moment dat het project is gerealiseerd en de subsidie afgerekend kan worden. In de tussenliggende periode onderzoeken we allereerst de mogelijkheden om de subsidie binnen het project zo optimaal mogelijk te benutten.

3.FINANCIEN

De ontwikkelingen van de deelgebieden binnen de EKZ strekken zich uit over een groot aantal jaren, waarbij we in grote mate afhankelijk zijn van marktinvesteringen. Om de risico's te beperken houden we de programma's zo flexibel mogelijk; we kunnen aanpassingen inzetten om tekorten te verminderen. Door flexibiliteit en fasering binnen de visie kunnen we maximaal op de marktomstandigheden inspringen en dit risico zoveel mogelijk beperken. Al deze ontwikkelingen hebben samen met een andere reeks ontwikkelingen een financiële vertaling gekregen binnen de (herziene) integrale exploitatiebegroting Eemskanaalzone. Hierbij gaan we in op investeringen en dekking voor de volgende reeks deelgebieden:

- Sontwegtracé (Europaplein t/m Oostelijke ringweg)
- Berlagetracé
- Houtunie (Kop van Oost)

- Containerterminal
- Woonschepenhaven
- Eemskanaal noordzijde, 1e fase
- P+R Driebond
- Openbare ruimte

De onderlinge verwevenheid van de diverse deelgebieden zorgt ervoor dat het sturen op de afzonderlijke gebieden grote financiële onzekerheden en risico's met zich meebrengt. Door het als een gebiedsontwikkeling te benaderen, bewaken we de samenhang, kunnen we de voor- en nadelen van de diverse keuzes en ontwikkelingen integraal afwegen en de diverse ontwikkelingen op elkaar afstemmen. De verwachting is dat de ontwikkeling van de deelgebieden in de Eemskanaalzone marktconform en elkaar opvolgend zal verlopen. Bij veranderende (markt)omstandigheden kan dan op eenvoudige wijze inzicht worden verkregen in de consequenties van de ontwikkelingen en kunnen we – indien nodig – adequate bijsturingmaatregelen treffen.

Eemskanaalzone

Omschrijving	Raadsbesluitdatum	nr.	bedrag
Plankostenkrediet Berlagetracé	24 november 2004	5h	€ 838.000
Plankosten- + uitvoeringskrediet Berlagetracé	19 oktober 2005	9	€ 23.162.000
Plankostenkrediet tbv coördinatie EKZ: visie 'EKZ-verbinding in de stad'	25 januari 2006	180	€ 1.455.000
Plankosten- + uitvoeringskrediet Houtunie (Kop van Oost, 1e fase)	27 september 2006	6a	€ 887.000
Plankostenkrediet Sontwegtracé	19 december 2007	62	€ 1.280.000
Aanvullend uitvoeringskrediet Houtunie (Kop van Oost, 1e fase)	25 maart 2009	6b	€ 60.000
Inbrengwaarden gronden Containerterminal en EKZ NZ 1e fase, aangekocht via Grondbank	15 december 2010	6e	€ 6.500.000
Aanvullend plankostenkrediet Sontwegtracé	27 april 2011	8f	€ 720.000
Plankosten- + uitvoeringskrediet Woonschepenhaven, incl. eerder verstrekte plankostenkred. en expl.budgetten	21 december 2011	6i	€ 5.194.000
Plankostenkrediet boardwalk, e.d.	25 januari 2012	6c	€ 100.000
Plankosten- + uitvoeringskrediet Sontwegtracé	28 november 2012	8c	€ 63.000.000
Extra krediet ivm opknippen krediet t/m 2014 (Sontwegtracé > 2014)	30 januari 2013	8b.8	€ 2.353.000
Verlaging krediet ivm opknippen krediet t/m 2015 (Sontwegtracé > 2015)	18 december 2013	6i	€ 3.100.000-
Totaal aan kredieten			€ 102.449.000 *

Met het besluit van 18 december 2013 is een totaalkrediet beschikbaar gesteld van € 102.449.000. Dit krediet is gebaseerd op de al bestaande uitgaven en de verwachte bestedingen tot en met 2015, dan wel verplichtingen voor de diverse deexploitaties.

Stand van de uitgaven

Eemskanaalzone overkoepelende kosten	400.279
Berlagetracé	20.553.097

Sontwegtracé	9.141.510
Kop van Oost	825.711
Woonschepenhaven	1.086.898
Boardwalk, Openbare oevers, e.d.(o.m.Visie EKZ Boulevard)	54.018
Containerterminal	4.935.328
Eemskanaalzone Noordzijde fase 1	4.438.289
Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	41.435.130

De eerstvolgende actualisatie / herziening vindt in december 2014 plaats.

GROTE MARKT OOSTZIJDE

Foto: Koos Boertjens

1.VOORTGANG

Groninger Forum c.a.

Het afgelopen kwartaal heeft aannemer BAM de bouwput leeggepompt. De put is droog en dicht. Er zijn twee torenkranen geplaatst en de eerste parkeerdekken worden gebouwd. De parkeergarage is eind 2014 constructief gereed, waarna de bouw van het Forum-gebouw van start kan gaan. Het Forum-gebouw leveren we naar verwachting eind 2016 op, waarna kan worden begonnen met de inrichting van het interieur van het gebouw. De opening staat gepland in 2017.

Nieuwbouw Vindicat

De nieuwbouw van Vindicat is in eigendom overgedragen. Door de aannemer is de oudbouw ontdaan van asbest en vervolgens gesloopt.

Nieuwe Oostwand

Eind 2013 is de procedure voor de partiële herziening van het bestemmingsplan Grote Markt – Oostwand opgestart. Deze bestemmingsplanwijziging is opgesteld om over meer keuzemogelijkheden voor de invulling van de nieuwe oostwand te kunnen beschikken. In het geldende bestemmingsplan is de locatie van de Verbindingsstraat tussen de Grote Markt en de Nieuwe Markt exact vastgelegd. Daardoor is er onvoldoende mogelijkheid om er ook

grotere winkelformules te huisvesten. Uit onderzoek blijkt dat juist hiernaar vraag bestaat vanuit de markt. Door in het bestemmingsplan een ruimer gebied aan te wijzen, waar de straat kan worden aangelegd, kan er binnen het blok worden geschoven en kan een groter winkelvloeroppervlak worden ontwikkeld. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om een waardevolle aanvulling op het bestaande winkelaanbod te creëren. Dit draagt bij aan een levendige oostwand die veel publiek trekt. Vanaf 4 april 2014 is het bestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegd. Tegelijkertijd vindt inspraak plaats over het aangepaste beeldkwaliteitsplan Grote Markt – Oostwand. Het beeldkwaliteitsplan is in opdracht van Volker Wessels Vastgoed opgesteld door de Berlijnse architect Thomas Müller.

Het komende jaar spant Volker Wessels Vastgoed (VWV) zich in om eindgebruikers en beleggers aan het project te binden. Zodra dit gelukt is, komt er meer zicht op het functionele gebruik van de te realiseren panden. Samenhangend hiermee werken de gemeente en VWV hun contractuele verplichtingen nader uit en leggen deze vervolgens vast in een realisatieovereenkomst.

Nieuwe Markt

De ruimte tussen de Schoolstraat en de achterzijde van de nieuwe Oostwand biedt ruimte aan de Nieuwe Markt, een waardevolle en hoogwaardige uitbreiding van de openbare ruimte van de stad. Inzet is realisatie van een bruisend plein, waar mensen naar toe willen, waar terrassen zijn, en waar activiteiten plaatsvinden. Dit betekent dat ook rondom dit plein wordt ingezet op publiek aantrekkende functies in de nieuwe bebouwing. De ontwikkeling van het Groninger Forum zal de bestaande en nieuwe functies rond het nieuwe plein stimuleren. Ook de ondernemers en vastgoedeigenaren rondom het plein spelen een belangrijke rol in de totstandkoming van de bruisende beleving van het plein.

Begin 2012 zijn de basisuitgangspunten (zoals maaiveldverloop, afwaterings-systematiek, openbare verlichting, materialisering) voor het ontwerp van het nieuwe stadsplein vastgesteld dat als uitgangspunt dient voor het verdere ontwerp van het plein. Vanaf maart 2014 wordt een vervolg gegeven aan de ontwerpwerkzaamheden voor de Nieuwe Markt. Binnen het totale project vinden de uitvoeringswerkzaamheden met betrekking tot de Nieuwe Markt plaats vanaf voorjaar 2015, na realisatie van de ondergrondse Forumgarage en de fietsenkelder.

Nieuwe Markt zuidzijde (NMZZ)

De ontwikkeling NMZZ omvat verschillende deelprojecten. Het meest in het oog springend is de herontwikkeling van enkele gemeentelijke panden (Poelestraat 16, 18, 24, 26, 28) met tussenliggende panden (Poelestraat 20, 22) die in eigendom zijn van een derde. In 2012 is gestart met de verbouw van voormalig pand Images, Poelestraat 30. In het voorjaar van 2013 is de verbouw gereedgekomen.

Begin 2013 startte de EU-aanbestedingsprocedure voor de coördinerend architect NMZZ en

de meervoudige selectieprocedure voor de VO-architecten NMZZ. De opdrachten aan de architecten zijn gegund. In het najaar van 2013 zijn de VO-architecten gestart met het ontwerpproces voor de (overgebleven) panden aan NMZZ. Naar verwachting start de uitvoering begin 2015.

2. RISICO'S

De belangrijkste risico's waaruit financiële tegenvallers kunnen voortvloeien zijn:

- Mogelijke technische problemen met de bouwwerkzaamheden;
- Mogelijke vertraging oostwand als gevolg van zwakke vastgoedmarkt;
- Mogelijk subsidierisico.

Geconcludeerd kan worden dat er sinds 2012 een verschuiving in het risicoprofiel heeft plaatsgevonden. Enerzijds zijn de risico's voortvloeiend uit de bouw van de parkeergarage en de bouw van Vindicat afgenomen. Tot op heden hebben zich geen grote (technische) problemen voorgedaan. De kans op grote technische problemen neemt af naarmate de bouw vordert. Anderzijds is de situatie op de vastgoedmarkt verslechterd.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten

Plankostenkrediet	
Besluit 30-12-2002, nr. 15	500.000
Besluit 29-01-2003, nr. 13	420.000
Besluit 28-04-2004, nr. 6	1.580.000
Besluit 25-02-2006, nr. 8	2.500.000
Besluit 28-03-2007, nr. 8	2.500.000
Besluit 18-06-2008, nr. 5q	1.250.000
Besluit 29-10-2008, nr. 6k	500.000
Besluit 26-11-2008, nr. 8	2.000.000
Besluit 17-06-2009, nr. 8	2.500.000

Uitvoeringskrediet	
Besluit 17-06-2009, nr. 8	15.000.000
Besluit 23-06-2010	40.000.000
Besluit 30-11-2011	115.000.000
Besluit 27-06-2012, nr. 6i (Vindicat)	906.000
Besluit 29-01-2014	123.000

Totaal toegestane plankosten en uitvoeringskrediet	184.779.000
--	-------------

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	52.204.667
-------------------------------------	------------

Deel van de dekking van het Informatiecentrum komt uit de grondexploitatie Grote Markt maar het Informatiecentrum valt buiten de strekking van deze sleutelprojectenrapportage.

Europapark

Station Europapark

Kempkensberg / Engelse kamp

1.VOORTGANG

Noorderpoort, centrum voor sport en bewegen

Eerder dit jaar besloot uw raad het trainingsveld van de A-selectie van FC Groningen te huisvesten op Sportpark Corpus (Rb. Febr. 2014). Het is de bedoeling dat FC Groningen in het najaar van 2015 op Corpus gaat trainen. Na de verhuizing van de FC Groningen kan vervolgens met de bouw van het sportcentrum op het Europapark worden begonnen. De voorbereidingen met het Noorderpoortcollege voor de vestiging van het sportcentrum op het Europapark zijn in volle gang. Naar verwachting zal de uitvoering in 2016 starten.

Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)

De aangewezen CPO-locatie op het Europapark is door twee organisaties uitgewerkt tot een concreet woningbouwplan. Vanuit de gemeente faciliteren en helpen we deze twee organisaties bij het verwerven van het totale grondgebied waarop zij hun plannen willen realiseren. Vervolgens kunnen de afspraken contractueel worden afgehecht. De verkoop en het bouwrijpmaken van de woningkavels worden gezamenlijk door de organisaties geregeld. Het is de bedoeling dat het totale bouwplan door zelfrealisatie van de beide organisaties tot stand komt. De gemeente vervult hierin een faciliterende en rol en zal vooral adviezen en kaders aanreiken op planologisch gebied.

NS Poort locatie

In het deelgebied grenzend aan het buurtparkje is nog ruimte voor een grondgebonden woningbouwprogramma met een stedelijke rand langs de Boumaboulevard. We zijn hierover met een ontwikkelaar in gesprek en hopen op korte termijn te kunnen komen tot planvorming. In de afgelopen periode heeft de ontwikkelaar onderzoek gedaan naar mogelijkheden en haalbaarheid van een ontwikkeling op deze locatie. Het is echter nog te vroeg om hier concrete voortgang te melden.

Hete Kolen

In de afgelopen periode is de bouwontwikkeling volgens planning verder gegaan. Voor het vervolg, het bouwplan Solid 2, zijn oriënterende gesprekken en verkenningen gestart. Op het ogenblik ziet dat er veel belovend uit.

Groen

Onze uitgangspunten voor een meer parkachtige uitstraling van het Europapark staan in een groenvisie verwoord. Gefaseerd leggen we groen, bomen en promenades in het Europapark

aan, zodat een aantrekkelijk woon- en werkgebied ontstaat.

De tijdelijke contracten met Stadstrand Euroborg en de stichting Petit Mbaou (eigenaar schip) zijn ontbonden aangezien zij niet passen in de groenvisie. We hebben u hierover per brief in oktober 2013 geïnformeerd. De Boumaboulevard bij de entree van het park heeft een boomlaanstructuur gekregen. Het gebied achter parkeerplaats P5 knappen we op. Verder willen we P+R Europapark met een fiets-voetpad/laanstructuur gaan verbinden met het Helperpark. Voorwaarde hiervoor is wel dat we een oplossing vinden voor de supportersmuur die nu als barrière werkt. Daarnaast is er overleg met de projectgroep Aanpak Zuidelijk Ring om het groen dat zij niet terug kunnen planten, te compenseren op het Europapark.

Energievisie

Voor het Europapark hebben we een concreet plan uitgewerkt voor de realisering van een WKO systeem. Voor de exploitatie hiervan hebben we samen met het waterbedrijf een de onderneming Warmtestad opgericht. Het is de bedoeling dat bestaande en nieuwe bedrijven op het systeem worden aangesloten. Met M205\Team4 en Lefier zijn in de afgelopen periode contracten afgesloten.

Marktstrategie

Met de aanleg van de infrastructuur op het Europapark is de bereikbaarheid van het gebied gewaarborgd: een belangrijke randvoorwaarde om van het Europapark een succesvol ontwikkelgebied te maken. Om het gebied blijvend onder de aandacht van ondernemers te brengen is met de uitgangspunten van de visie "Rode Loper" in overleg met Bureau la Compagnie een eerste aanzet gegeven voor een marktstrategie. Deze strategie wordt de komende periode verder uitgewerkt.

Nieuwbouw Harm Buitenplein en Station Europapark

Wij verwachten dit najaar de financiële afrekening met ProRail af te ronden, nu alle (meerwerk) nota's door de aannemer zijn ingediend. Via de Staat P hebben we gemeld dat de Post Onvoorzien met een bedrag van 1 miljoen wordt overschreden. Deze overschrijding is ontstaan door de vrijval van het aanbestedingsvoordeel op het Station aan het concern evenals de afrekening van de parkeergarage vanuit het project met SoZaWe. Echter de verwachting is dat bij de eindafrekening dit bedrag – zoals het er nu naar uitziet - weer teniet wordt gedaan. Dit komt door de vrijval van de middelen uit van het budget van de Post Onvoorzien die momenteel nog in de begroting van ProRail worden gereserveerd. Als deze post bij de eindafrekening niet wordt aangewend, kan de overschrijding met de vrijval uit de Post Onvoorzien worden verevend.

Kempkensberg/Engelse Park

Door de samenvoeging van de grexen van het Europapark, station Europapark en de Kempkensberg/Engelse Park is er nu sprake van één gebied.

We hebben de Helperzoom heringericht en de randen langs het plangebied afgewerkt waardoor we het gebied aanzienlijk meer kunnen vergroenen. De parkeergarage is gereed en in gebruik genomen. De openbare stadstuin is aangelegd, het daarin gelegen paviljoen (horeca, vergader ruimten) is gereed. De sloop van de kantoortorens is afgerond, de tijdelijke parkeerplaatsen opgeruimd, zodat het groen weer kan hersteld kan worden. Met een ontwikkelcombinatie spreken we over de ontwikkeling van 120 grondgebonden woningen in het Engelse kamp en 60 appartementen in het gebied Kempkensberg tegen de stadstuin aan. We verwachten dit najaar zicht te hebben op een financieel haalbare ontwikkeling. Op 11 juni is met de bestuursvertegenwoordigers van de stad Groningen, de provincie en het rijk de feestelijke opening gevierd.

2. RISICO'S

De herziene grondexploitatie voor het Europapark en het Station Europapark zijn in december 2013 door uw raad vastgesteld. Het programma dat we ooit maakten sluit niet meer aan. We passen het daarom aan de nieuwe marktomstandigheden aan. Dat betekent onder andere meer openbare ruimte en groen en meer ruimte voor functies die minder opbrengsten genereren (zoals scholen en wonen), maar waar wel vraag naar is.

Europapark bevat naast de normale risico's ten aanzien van grondexploitaties een aantal bijzondere risico's:

- De omvang van de boekwaarde in relatie tot de begrote grondopbrengsten.
- De fasering van de gronduitgifte.
- Subsidiebeheer, te noemen valt: SNN, EFRO, ISV, BDU, BIRK, Kompas.

3. FINANCIEN

Besluit Europapark Totaal 05-11-1998	6.909.000
Besluit Europapark Totaal 27-1-1999	681.000
Besluit Europapark Totaal 22-12-1999	13.296.000
Besluit Europapark Totaal 21-11-2001	23.716.000
Besluit Europapark Totaal 31-03-2004	4.922.000
Besluit Europapark Totaal 23-05-2007	43.700.000
Besluit Kempkensberg 20-1-08	1.390.000
Besluit Station Europapark 28-5-08	2.200.000
Besluit Kempkensberg 18-6-08	528.000
Besluit Kempkensberg 29-10-08	10.815.000
Besluit Station Europapark 17-6-09	41.900.000
Besluit Station Europapark 23-6-10	2.000.000
Besluit Station Europapark 18-3-11	3.061.000
Besluit Kempkensberg 30-3-11	1.623.000
Besluit Europapark 25-1-12 (ingetrokken)	-1.200.000
Besluit Europapark 25-1-12	10.819.000
Besluit Kempkensberg 30-1-13	3.528.000
Correctie	- / - 24.000
Besluit Europapark 18-12-13	400.000

Besluit Station Europapark 10.538.000	10.538.000
Besluit Kempkensberg 18-12-13	686.000
Totaal uitvoeringskrediet Europapark, incl. Station en Kempkensberg	181.418.000

Stand van de uitgave

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	154.037.061
-------------------------------------	--------------------

OOSTERHAMRIKZONE

1. VOORTGANG

Inleiding

De Oosterhamrikzone is in beweging. Marktpartijen zien de Oosterhamrikzone als een belangrijk ontwikkelgebied voor nieuwe woningen. Ook speelt de Oosterhamrikzone een belangrijke rol in de verbindingsdiscussie voor de bereikbaarheid van het UMCG en de noordoostelijke stadsdelen. De omgeving uit tegelijk haar zorgen over een toename van studenten, parkeerproblematiek en een (mogelijke) nieuwe verbinding door de wijk. Reden te meer een open en transparant proces te doorlopen met betrokken partijen en de omgeving. Het vertrekpunt hierbij is de Routekaart Oosterhamrikzone die dynamische ontwikkelroutes biedt voor de toekomst van het gebied.

Routekaart Oosterhamrikzone

De Raad heeft in november 2013 de Routekaart Oosterhamrikzone ontvangen en vormt het nieuwe vertrekpunt voor de toekomst van dit gebied. De belangrijkste opmerkingen van uw raad over de Routekaart waren:

- De wens om te komen tot een goed participatieproces rondom de besluitvorming van de autobereikbaarheid van het UMCG
- De wens tot afstemming met de woonbootbewoners tot een goede invulling van de oever.

In augustus 2014 hebben wij u een brief gestuurd (kenmerk: 4514288) met daarin een overzicht met de stand van zaken van bouwinitiatieven in de zone. Wij hebben de overzichtskaart opnieuw bijgevoegd in deze rapportage.

Bereikbaarheid UMCG & Planstudie vervanging Gerrit Krolbrug

Een nieuwe multimodale verbinding in de Oosterhamrikzone als alternatief voor een autoverbinding via de Gerrit Krolbrug is van eminente betekenis voor de ontsluiting en de ontwikkelingsmogelijkheden van het UMCG en de Binnenstad. Deze oplossing ligt gevoelig in de aangrenzende woonbuurten. Dat geldt overigens ook voor de keuze om uitsluitend de Gerrit Krolbrug te vervangen, aangezien dit een aanzienlijke groei van het autoverkeer op de Korreweg met zich mee gaat brengen. Het betreft hier niet alleen een verkeersvraagstuk, maar heeft ook economische en leefbaarheidseffecten en biedt kansen voor wijkontwikkeling. De kans ligt er nu vanwege de noodzaak om de bruggen aan te pakken. Wij hebben u hierover in juli per brief geïnformeerd (kenmerk: 4487756).

Planning

• Opstellen uitvraag variantenstudie	feb.-april 2014
• Uitvraag Variantenstudie	april-juli 2014
• Beoordeling concept variantenstudie	juli-sept 2014
• Vaststellen voorkeursvariant	sept'14 – feb. '15
• Vaststellen bestuurlijk voorkeursvariant	medio 2015

Oosterhamrikkade noordzijde, locatie A en B en particuliere kavels

Locatie A

Direct naast deelgebied A komen een aantal particuliere kavels in ontwikkeling. Voor het bouwplan van Kooi (locatie van de voormalige drukkerij van Denderen / 32 stuks jongerenhuisvesting) is een omgevingsvergunning afgegeven. De ontwikkelaar is bezig met het rondkrijgen van financiering. Het plan van Nijhuis Bouw op de ABN-AMRO locatie (36 zelfstandige wooneenheden voor jongeren) wordt in 2014 verder ontwikkeld.

Locatie B

De ontwikkelaars KUUB en Nijhuis ontwikkelen locatie B tot 'Stadsvilla's', grondgebonden woningen, met mogelijkheden tot het creëren van woon-werkeenheden, benedenbovenwoningen of geclusterde eenheden (geen studio's, minimaal 60 m²) in drie tot vier bouwlagen. Zij worden aan de achterzijde via een (vent)weg ontsloten. Parkeren gebeurt op eigen terrein. De doelgroep betreft meerpersoonshuishoudens, zoals jonge stellen, gezinnen en senioren. De verkoop van de woningen start in augustus 2014.

De koopovereenkomst met Nijhuis Noord over de verkoop van 2 fasen van locatie B is getekend. De gebruiksovereenkomsten zijn opgezegd, waarbij met garagebedrijf BNB maatwerkafspraken zijn gemaakt op een nieuwe locatie. Het bedrijf Lichtpunt kan zijn huidige locatie tot 1 juli 2015 blijven huren. De panden zijn gesloopt en de ondergrond wordt gesaneerd.

Oosterhamrikkade noordzijde, locatie C

Op deze locatie worden de mogelijkheden onderzocht voor tijdelijke studio's voor jongerenhuisvesting door Nijestee. Dit deelproject is momenteel 'on-hold' gezet in afwachting van de uitkomsten van de planstudie vervanging Gerrit Krolbruggen.

Oosterhamrikkade zuidzijde, locatie D

Een initiatiefnemer heeft ons benaderd voor een plan voor tijdelijke jongerenhuisvesting. Dit is op 'on-hold' gezet in afwachting van de uitkomsten van de planstudie vervanging Gerrit Krolbrug.

UMCG Distributiecentrum

Ontwikkelaar Urban Interest heeft in november 2013 een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning voor de Oosterhamrikkade 5,7 en 9. Dit project is in de raadscommissie R&W besproken. De raad heeft zich achter ons besluit geschaard om mee te werken aan de uitgebreide WABO procedure. We hebben hiermee een belangrijke stap gezet in realisatie van de Routekaart Oosterhamrikzone. In september 2014 worden de laatste ecologische onderzoeken voltooid. De verwachting is dat de bouw eind 2014/begin 2015 gaat plaatsvinden.

Alfa-Laval

De voorbereidingen zijn gestart om de Alfa Laval-locatie eind 2014 leeg te krijgen. De laatste contracten zijn ontbonden en de gebruikers geïnformeerd. Het complex wordt begin 2015 gesloopt. Dit vergt bijzondere aandacht vanwege de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal. De verdere planvorming wordt in het voorjaar van 2015 opgestart.

Oosterhamrikkade zuidzijde

In de brief van 19 augustus 2014 (kenmerk: 4514288) hebben we u geïnformeerd over twee nieuwe initiatieven. Te weten de 'Oude Taxicentrale' (OHK zz 103-107) en een plan voor de 'Biemanslocatie' (OHZ zz 115-117).

Oude Taxicentrale

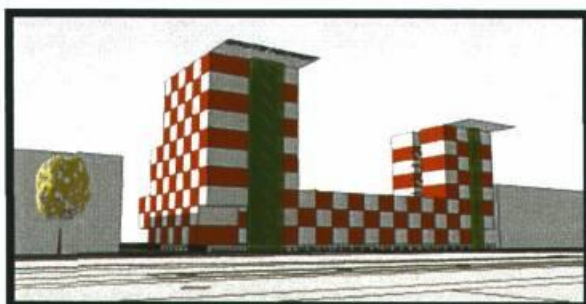

Bouwplan 'Oude Taxicentrale'

- 180 appartementen.
- Hoofdzakelijk voor jongeren tussen de 20 en 28 jaar.
- 27 parkeerplaatsen.
- Energiezuinig ontworpen.
- Mogelijkheden voor aanpassing naar grotere eenheden.
- Preadvies van welstand: positief.
- Huidige opzet vraagt om een beperkte aanpassing van het

De mogelijkheden voor projectfinanciering (in het kader van het Bouwoffensief) voor de Oude taxicentrale worden onderzocht. De het plan voor de Biemanslocatie verkeert in een pril stadium en betreffen nog volumestudies.

'Plan Biemanslocatie'

Ontwikkelaar Esprit heeft de gemeente medio 2014 benaderd met een initiatief voor

een complex gericht op jongerenhuisvesting. De plannen verkeren in een pril stadium (volumestudies). Het betreffen 140 appartementen á 23m² en 54 appartementen á 47m².

Inrichting oever Oosterhamrikkade zuidzijde

Oriënterende gesprekken zijn gevoerd met woonbootbewoners over een plan van aanpak voor de inrichting van de oever. Ook hier speelt de uitkomst van de planstudie vervanging Gerrit Krolbrug een belangrijke rol.

Broedplaats Paradijsvogelstraat

Leegstandsbeheerder Carex heeft de Paradijsvogelstraat 10-13 in de afgelopen jaren getransformeerd tot een succesvolle Broedplaats waar de creatieve industrie haar thuishaven heeft gevonden. Wij zijn met Carex overeengekomen dat zij de Broedplaats voor de komende vijf jaar verder mogen ontwikkelen. De gemeentelijke eigenaarslasten worden hierbij tot een minimum beperkt. In overleg met de omgeving krijgen de panden een facelift.

Toentje & Stadswerf

Samen met Nijestee, bewoners en Toentje/Voedselbank hebben we een traject opgestart om het bouwterrein van Nijestee in te richten als een tijdelijk stuk stad, gefinancierd vanuit bewonersparticipatie en ondersteund door het gemeentelijk armoedebeleid. Eind 2013 is Toentje geopend, daarnaast hebben de bewoners vanuit NLA-middelen een budget gekregen het overige deel van het bouwterrein van Nijestee tijdelijk in te richten.

Spoedsanering locatie Simmeren

Op locatie Simmeren (oostzijde Van Starckenborghkanaal) wordt begin 2014 begonnen met een spoedsanering.

Initiatief fietssteigerbrug Oosterhamrikbaanbrug VBNO & Gjaltema

Vereniging Bedrijven Noord Oost (VBNO) en steigerbouwer Gjaltema hebben een initiatief ingediend voor het aanleggen van een fietssteigerconstructie aan de Oosterhamrikbaanbrug. Dit voor een betere fiets bereikbaarheid voor Karding, ontlasting van de Gerrit Krolbrug en een betere bereikbaarheid van bedrijventerrein Ulgersmaweg en Ulgersmaborg Noord. We onderzoeken op dit moment de (on)mogelijkheden van een dergelijke constructie op haalbaarheid en veiligheid. Een go/no-go voor de initiatiefnemers is het mogen voeren van led-reclame op en rondom de steigerconstructie. Op deze manier kunnen zij het initiatief financieren.

Ontwikkelingen wonen Oosterhamrikzone

- gerealiseerd
- in procedure/bouw
- initiatief/voorbereiding

Stand van zaken juli 2014

*ggg = grondgeboden woningen

NIB ontwikkelingen net buiten de Oosterhamrikzone op het C-boga terrein en in de Velden (veelal grondgeboden woningen) zijn in dit kaartbeeld buiten beschouwing gelaten.

1 Containerwoningen Vrydemalaan

Ontwikkelaar: Nijstee
 Programma: jongerenhuisvesting (tijdelijk)
 Eigendom grond: gemeente/Nijstee
 Status: gerealiseerd

2 University College

Ontwikkelaar: Van der Wiel
 Programma: studenten
 Eigendom grond: gemeente
 Status: deels pri, deels bouwplan klaar

3 Oosterhamrikkade NZ 82

Ontwikkelaar: Kooi
 Programma: 32 appartementen (35m2)
 Eigendom grond: Holding BV
 Status: vergunning verleend 17-10-2012

4 Noorderbad (Rijksmonument)

Ontwikkelaar: Vegter
 Programma: aanvraag jongerenhuisvesting (afgevoerd)
 Eigendom grond: Vegter
 Status: onbekend

5 Voormalig ABN gebouw

Ontwikkelaar: onbekend
 Programma: onbekend
 Eigendom grond: diverse BV's
 Status: onbekend

6 Oosterhamrikkade 20

Ontwikkelaar: Camera/Snippe
 Programma: zelfstandige wooneenheden
 Eigendom grond: NP/Camera
 Status: realisatie

7 'Woodstacker'

Ontwikkelaar: onbekend
 Programma: jongerenhuisvesting (hoogwaardig 90 eenheden)
 Eigendom grond: gemeente
 Status: onbekend

10 UMCG Distributiecentrum, OHK 5-9

Ontwikkelaar: Urban Interest
 Programma: 147 appartementen (38m2)
 Eigendom grond: Ceylonstaete b.v.
 Status: uitgebreide waboprocedure

11 De Groening

Ontwikkelaar: Lefler / Nijstee
 Programma: 151 appartementen (...m2)
 Eigendom grond: Lefler
 Status: gerealiseerd

12 Zaagmuldersweg 530

Ontwikkelaar: Paul van Busse/ EMZ
 Programma: 37 appartementen (40-80m2)
 Eigendom grond: natuurlijk persoon
 Status: vergunning verleend 29-8-2013, in realisatie

13 Berlagehof

Ontwikkelaar: Ter Steege
 Programma: 103 grondgeboden/21 appartementen
 bouwaanvraag 20-12-13; 11 laanwoningen
 bouwaanvraag 5-2-14; 17 hofwoningen
 Eigendom grond: gemeente
 Status: in particulieren bouwfase

8 Locatie B, OHK NZ 110-118

Ontwikkelaar: Kuub en Nijhus Noord
 Programma: 10 Stadsvilla's & 40 appartementen (minimaal 60m2)
 Eigendom grond: gemeente
 Status: voorbehandeling LBW, binnen kaders bestemmingsplan

9 Locatie A, OHK NZ

Ontwikkelaar: onbekend
 Programma: onbekend
 Eigendom grond: gemeente
 Status: mogelijkheid Rotinghuis/VolkerNessels vriessector huurwoningen

14 Brezanlocatie

Ontwikkelaar: niet van toepassing
 Programma: onbekend
 Eigendom grond: gemeente
 Status: plan van aanpak sanering

15 Oude Taxicentrale, OHK 103-107

Ontwikkelaar: Geveke/ Rizoem
 Programma: 179 appartementen (vanaf 30m2)
 Eigendom grond: Geveke/ Nijstee
 Status: plan in voorbereiding

16 'Biemanslocatie' OHK 115-117

Ontwikkelaar: initiatief aangedragen Esprit
 Programma: 140 appartementen (23m2) en 54 (47m2)
 Eigendom grond: gemeente/ Nijstee
 Status: plan in voorbereiding

17 Locatie C, Antillenstraat 3-5

Ontwikkelaar: Nijstee & Van der Wiel
 Programma: bestaand en uitbreiding jongerenhuisvesting (tijdelijk)
 Eigendom grond: gemeente
 Status: in afwachting uitkomst planstudie vervanging Gerrit Krobruggen.

18 Locatie D, Paradijsvogelstraat 9-11

Ontwikkelaar: initiatief aangedragen Snel
 Programma: jongerenhuisvesting, 200-500 eenheden à 21m2 (tijdelijk)
 Eigendom grond: gemeente
 Status: pri, in afwachting van uitkomst planstudie Gerrit Krobruggen.

19 Stadswerf

Ontwikkelaar: Nijstee
 Programma: koop/huur/iggb'/senioren
 Eigendom grond: Nijstee
 Status: 1/3 ontwikkeld, op dit moment geen marktvraag

20 Giga locatie

Ontwikkelaar: Lefler/Nijstee
 Programma: ggb'/ zorgwoningen
 Eigendom grond: particulier/gemeente/
 Status: Nijstee gerealiseerd

21 Alfa Laval

Ontwikkelaar: Bouwcliam AMBAM
 Programma: grondgeboden
 Eigendom grond: gemeente
 Procedure: gesprek met AMBAM
 Status: moet nog plaatsvinden voorbereiding sloop

2. RISICO'S

Naast de algemene risico's zijn de volgende risico's specifiek van toepassing:

- Ten aanzien van de locatie Simmeren speelt nog een aanvullend risico met betrekking tot de kosten van saneren in verband met de asbestverontreiniging.
- Groot risico is de uitgifte van woningbouw en bedrijfsterreinen. Als gevolg van de huidige economische omstandigheden stagneert de marktvrage. De beheersbaarheid hiervan voor de woningbouw is gering. Voor zover er wel vraag is (jongerenhuisvesting) is er weerstand vanuit de omgeving.
- Voor zowel bodemsanering als sloopkosten geldt een hoog risico. Voor de sanering weten we dat er vervuiling is en hebben we een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd waardoor we de risico's beter kunnen inschatten. Voor sloopkosten is een m³-prijs neergezet die kan fluctueren afhankelijk van wel of geen asbest.
- Voor de Oosterhamrikzone geldt het risico van leegstand en verpaupering. Hiervoor is een actieplan (=Routekaart) opgesteld dat onderdeel uitmaakt van de nieuwe ontwikkelingsstrategie.
- In september 2013 zijn de uitkomsten van de studie 'Bereikbaarheid UMCG' gepresenteerd maar we hebben nog geen standpunt genomen over de meest wenselijke oplossing. In samenspraak met het Rijk en de Provincie wordt het vervolgproces verder vormgegeven. Hierbij zijn alle stakeholders in beeld gebracht over de aanpak en onze inzet. Wij hebben u hierover geïnformeerd in de brief van 16 juli 2014, kenmerk: 4487756. Aangezien de regierol niet bij ons ligt, maar bij de provincie en het strakke tijdsschema opgelegd door het Rijk ligt bij ons de opgave om daarbinnen de participatie zo goed mogelijk vorm te geven.

3. FINANCIEN

De totale kosten worden geraamd op € 51.761.000. De grondopbrengsten worden geraamd op € 30.833.000. Aan bijdragen, inclusief genoemde aanvullende dekking, is € 20.928.000 op eindwaarde geraamd, waarvan al € 14.203.000 is gerealiseerd en geboekt. Kosten, bijdragen en opbrengsten resulteren in een sluitende exploitatiebegroting.

Stand van de kredieten

Besluit 27-02-2002, nr. 196	1.706.599
Besluit 29-01-2003, nr. 199	1.127.000
Besluit 17-12-2003, nr. 175	175.000
Besluit 17-12-2003, nr. 153	14.700.000
Besluit 31-05-2006, nr. 34	5.461.000
Besluit 28-06-2006, nr. 6g	1.236.000
Besluit 20-06-2007, nr. 12	5.430.000
Besluit 28-05-2008, nr. 6g	179.000
Besluit 26-08-2008, nr. 6h	399.000
Besluit 28-10-2009, nr. 61	46.000
Besluit 29-9-2010, nr. 6c	231.000
Besluit 15-12-2010, nr. 6e	9.275.000
Besluit 30 maart 2011, nr. 7c	102.700
Besluit 25 januari 2012 6g	-/- 519.000
Besluit 30 januari 2013 8b-12	-/- 837.000
Besluit 18 december 2013, nr.6i	1.857.000
Totaal toegestane kosten van het plan	40.570.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	35.619.923
-------------------------------------	------------

Herziening integrale grondexploitatie: december 2014.

WESTPOORT

1. VOORTGANG

De gemeente legt de Rode loper uit voor bedrijven en haar ondernemers. De invoering van de Rode Loper strategie voor de werklocaties uit het Programma Ruimtelijke Economie start met o.a. Westpoort als pilot.

Oorspronkelijk was Westpoort vooral bedoeld om binnen een traditionele grondexploitatie bedrijfskavels aan te bieden, met een geschat uitgifte tempo van 5,5 ha per jaar.

De huidige economische ontwikkeling vraagt een andere rol van de overheid. De Rode Loper strategie is bedoeld om de werkgelegenheid in Groningen in stand te houden en vooral uit te breiden. Voor realisatie van initiatieven is samenwerking van de gemeente met ondernemers en het georganiseerde bedrijfsleven van levensbelang voor de werkgelegenheid in Groningen. De strategie is eveneens bedoeld voor onze overige werklocaties. Naast een actieve samenwerking met bedrijven en ondernemers gaan we vraaggericht te werk. Waar het verantwoord kan, verruimen en versoepelen we de planologische en juridische kaders. We bieden maatwerk en werken vooral met de ondernemers samen door hun initiatieven zo goed mogelijk te ondersteunen en procedures te vereenvoudigen. Westpoort is daarbij de show case.

De oorspronkelijke bedoeling van Westpoort was om op basis van investeringen bouwrijpe kavels aan te bieden. Tot en met medio 2012 was binnen de toen geldende grondexploitatie de inschatting van het jaarlijkse uitgiftetempo 5,5 ha. Dit tempo was bij de herziene, vastgestelde grondexploitatie van 30 januari 2013 teruggebracht naar 2,5 ha per jaar. Deze defensieve manier van grondexploitatie willen we doorbreken met de nieuwe Rode Loper strategie. Het doel is het uitbreiden van de werkgelegenheid. De grondexploitatie blijft de basis voor de verantwoording van kosten en opbrengsten, maar is niet langer bepalend voor de vestigingsstrategie die de gemeente hanteert voor ondernemers en bedrijven.

Planologisch en procedureel wordt maatwerk geboden om tegemoet te komen aan de vestigingseisen voor ondernemers. Het wenkende perspectief van Westpoort is nieuw in onze aanpak en benadering van ondernemers en bedrijven.

Het nieuwe beleidskader is bedoeld om het passieve beleid rond de werklocaties om te zetten naar een actieve strategie die tegemoetkomt aan de vraag van ondernemers en bedrijven. Daarbij is het doel en de prioriteit verschoven van grondverkoop en gronduitgifte naar behoud en uitbreiding van werkgelegenheid.

Het college zal daarom de raad vragen Westpoort aan te wijzen als categorie van gevallen zodat het college zonder tussenkomst van de gemeenteraad een omgevingsvergunning kan verlenen waarin wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan (ex artikel 2.12, lid 1a, onder 3 Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo). De vorm waarin het wordt voorgesteld is afwijkend en is bedoeld als implementatie van de nieuwe ruimtelijke

strategie. Voor Westpoort wordt niet van geval tot geval ruimtelijk onderbouwd, maar vooral gekeken naar de gevestigde belangen op Westpoort. Uit jurisprudentie is gebleken dat het de gemeenteraad vrij staat om een concreet begrensd gebied als categorie van gevallen aan te wijzen waarvoor geen verklaring is vereist.

September 2014 ligt het voorstel van de “rode loper” inclusief inspraakverslag in uw raad ter besluitvorming

Daarnaast werken we een business case uit voor de vestiging van één of meerdere data hotels op Westpoort. Inmiddels heeft zich het eerste datahotel (KPN) zich gevestigd op Westpoort, fase 1 (fase 1 betreft de grondexploitatie). Er is ook concrete belangstelling van nog 2 datacenters op Westpoort (fase 1 en op fase 2). Beide initiatieven komen vanuit de Verenigde Staten.

2. RISICO'S

Een aantal kans- en risicoscenario's geeft verstrekkende positieve en negatieve financiële consequenties voor het eindresultaat weer. Zo zijn vele investeringen al gedaan, resterende (civieltechnische) investeringen zijn relatief beperkt, terwijl de (grond)opbrengsten achterblijven.

Het wijzigingen van de renteparameter, het uitgiftetempo, de grondprijzen en/of opbrengstenstijging hebben een veel groter effect op het eindresultaat dan wijzigingen van de parameter kostenstijging, resterende kosten voor het bouw- en woonrijp maken, planontwikkelingskosten e.d. Deze laatstgenoemde reeks van kans- en risicoscenario's zijn in relatieve zin beduidend minder verstrekkend dan die van de eerstgenoemde reeks.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten

Besluit 19-07-2000, nr. 5h	14.521.000
Besluit 27-02-2002, nr. 5 ^e	750.000
Besluit 28-01-2004, nr. 8	500.000
Besluit 22-12-2004, nr. 10	2.750.000
Besluit 19-10-2005, nr. 7	96.329.000
Besluit 20-02-2008, nr. 7	5.614.000
Besluit 27-01-2010, nr. 7e	-/- 2.022.000
Besluit 30-11-2011, nr. 6h	-/- 47.690.000

Besluit 30-01-2013, nr 8b.6	872.000
Besluit 18-12-2013, nr. 6i	1.127.000
Totale toegestane kosten (= opgeknapt uitvoeringskrediet t/m 2015)	72.751.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	69.287.745
-------------------------------------	------------

Actualisatie / herziening grondexploitatie: december 2014

ZERNIKE CAMPUS GRONINGEN

Binnen het *Akkoord van Groningen 2.0* is de ontwikkeling van Zernike een belangrijke opgave. We willen Zernike verder uitbouwen tot een toplocatie waar kennisinstellingen en bedrijfsleven stevig met elkaar verbonden zijn.

1.VOORTGANG

Op de Zernike Campus Groningen (voormalig Zernike Science Park) ligt één van de bedrijventerreinen die binnen de gemeente Groningen in uitgifte zijn. Op basis van een gezamenlijke visie ontwikkelen de Akkoordpartners de Zernike Campus tot één van de belangrijkste kennisdynamo's van stad en regio. In de afgelopen jaren is gebleken dat Zernike geen goed imago heeft om bedrijven naar Zernike toe te trekken, waardoor de ontwikkeling van het bedrijventerrein nauwelijks van de grond komt. In 2014 wordt op basis van een strategische agenda die door alle betrokken partners (inclusief bedrijfsleven) is ondertekend verder gewerkt aan de profilering van het speerpunt energie, een gezamenlijke herijking van het stedenbouwkundig kader en het verkeersplan. Belangrijk onderdeel is ook de verdere ontwikkeling van het parkmanagement, waarbij gewerkt wordt aan een herkenbare huisstijl, de aanpak van de entree, netwerkvorming, een goede bewegwijzering op de campus en op de ringweg en gezamenlijk groenonderhoud.

In het afgelopen maanden zijn ontwikkelingen op het gebied van het speerpunt energie op Zernike gestart of doorontwikkeld. Hierbij is de verdere ontwikkeling van de Energy Academy Europe belangrijk, waarbij we een uitbreiding verwachten van het aantal bedrijfsvestigingen op Zernike dat in samenwerking met de kennisinstellingen innovatieve producten en diensten ontwikkelt.

Vanuit het Rijk is er een reservering van € 33 miljoen gedaan voor de aanleg van Geothermie. Dit biedt een kans om de ontwikkelingen in het gebied goed op gang te helpen. Hetzelfde geldt voor de ontwikkelingen van Entrance.

Verder is er een opdracht gegeven aan een stedenbouwkundig bureau West 8 om een stedenbouwkundige visie te maken voor het gehele terrein (samen met de RUG en de Hanzehogeschool).

Inmiddels zijn we een heel stuk gevorderd met het opstellen van een nieuwe stedenbouwkundige visie. Ook is een begin gemaakt met het opstellen van een grondexploitatie voor Zernike. Beide concepten zijn begin juli gepresenteerd aan de stuurgroep. We hopen in november het definitieve voorstel ter besluitvorming te kunnen aanbieden aan de stuurgroep.

Energy Academy Europe / Entrance

Het nog te ontwerpen nieuwe gebouw, een voorbeeldfunctie op het gebied van zero-emission van de EAE komt te staan tussen het Natuurkunde en Scheikundegebouw en de Bernoulliborg. Het ontwerp en de bouwvoorbereidingen zullen plaatsvinden in 2013, waarna het gebouw zal worden gerealiseerd in 2014/2015. Inmiddels is de omgevingsvergunning

verleend. In maart 2014 is er 5 ha bedrijventerrein verkocht aan de Hanzehogeschool. De Hanzehogeschool heeft dit gekocht voor de (door)ontwikkeling van EnTranCe. Ook is er een subsidie verleend van 1,5 miljoen euro aan Entrance. Daarmee is er tijdelijk sprake van een begrotingsonrechtmatigheid, omdat de gemeenteraad formeel hierover nog een besluit moet nemen. Gezien de gerealiseerde grondverkoop biedt de Grex hiertoe ruimte. Deze Grex ontvangt u aan het einde van dit jaar.

2. RISICOS

Bij voortdurende stagnerende ontwikkeling van het plan kan de boekwaarde van het project jaarlijks stijgen door toerekening van rente, onroerende zaak belasting en de noodzakelijke beheerskosten. Het uitblijven van een visie op het gebied kost daarom geld en is een risico voor het project.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten

Besluit 23-20-1996, nr. 5f	3.857.000
Besluit 26-05-1999, nr. 5k	4.538.000
Besluit 17-10-2001, nr. 9	406.000
Besluit 18-10-2006, nr. 6c	14.940.000
Besluit 27-09-2007, nr. 6g	3.256.000
Besluit 25-05-2011, nr. 8 ^e	-/- 8.747.000
Totaal toegestane kosten van het plan	18.250.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 maart 2014	17.483.195
--------------------------------------	------------

Actualisatie / herziening grondexploitatie: december 2014

EBBINGEKWARTIER

1. VOORTGANG

Woningbouw, blok 4B en 6B

De bouw van de 13 grondgebonden woningen, blok 4B, aan de Langestraat is recent gestart. De woningen worden in twee aaneensluitende bouwstromen gebouwd en in december 2014 en juli 2015 opgeleverd. Voor de resterende 18 woningen aan de Langestraat, blok 6B, wordt bekeken of deze in 3 verschillende typen aangeboden kunnen worden. Verwacht wordt dat de verkoop begin 2015 start.

Ontwikkeling blok 7 en 8

De ontwikkelingen van woningbouw en het hotel op blok 8 zijn recent weer ter hand genomen. De bouw van een hotel met ca. 350 kamers en 35 beleggershuurwoningen is gepland in het voorjaar van 2015.

Na een vraag van de RUG om op blok 7 tijdelijke studentenwoningen t.b.v. College University te realiseren en deze nog in 2014 te bouwen, is tegen de zomer van dit jaar het plan afgeblazen. Het evenementen terrein Ebbingekwartier wordt hierdoor teruggebracht naar het zandstrand en een groot deel van blok 7. Terugkerende evenementen, zoals Eurosonic, Zienerama, Mini Maker Fair en de Ommelander Markt kunnen hierop gerealiseerd worden, eventueel in samenhang met het Infoversum en het daarbij behorende terrein. Ook vinden er steeds meer incidentele sport- en cultuuractiviteiten plaats. Voorts worden sportinstrumenten geplaatst als gevolg van het besluit in de raad in de wijken buitenfitness mogelijk te maken.

Dubbele Loods (silo)

De Loods is in januari 2014 als restaurant in gebruik genomen.

Blok 9 en 10

De planontwikkeling voor de bouw van een schoolgebouw voor O2G2 (borgmanschool). De start van de bouw ervan kan eind 2016 plaatsvinden.

Oosterhamrikkanaal nz/blok 13

We onderzoeken de mogelijkheid om op het meest westelijke deel van blok 13 modulaire energieneutrale jongerenwoningen te realiseren. We beogen dit als een tijdelijke ontwikkeling, waarbij tevens een werklocatie verbouwd kan worden.

Infoversum

In juni 2014 is de verwezenlijking van het eerste volledige digitale 3D dome theater een feit geworden. Het Infoversum is een enorme impuls voor de stad en het Ebbingekwartier in het bijzonder. Naast toeristische attractie functioneert het ook als kenniscentrum van internationale allure. De totale oppervlakte aan publieke ruimte in het gebouw is 1350 m². Het Infoversum rekt op minimaal 200.000 bezoekers per jaar.

afbeelding: Infoversum (foto: Cor van der Veen)

Bodenterrein-UMCG

- De nieuwbouw voor volwassen- en kinderpsychiatrie is voorlopig on hold gezet.
- Het UMCG is in afwachting van het Rijksbesluit om een Partikeltherapie (zeer precieze bestraling) faciliteit te mogen realiseren. De start van de bouw wordt verwacht eind 2014.
- De RUG maakt plannen voor de Campus College University/Healthy Ageing, rondom het gemeentelijk monument Bloemstraat 1. Dit gebouw wordt in 2017 gerestaureerd als College University. Hierbij worden ongeveer 200 nieuwe studentenwoningen gebouwd. Voorts zullen op de Campus universitaire culturele en sport voorzieningen gemaakt worden, die nu verspreid staan in het centrum van de stad.

2. RISICO'S

- Ontwikkelingen in de economie met als gevolg wijzigende parameters zoals rente en inflatie; dit heeft effect op de resultaten van de grondexploitatie. Daarnaast is de huidige stand van de economie dusdanig dat dit een verdere druk kan veroorzaken op de planning en de waarde van de uit te geven grond. Het Oosterhamrikkanaal moet nog uitgewerkt worden. Of beoogde programma's en normatieve berekeningen afdoende zijn moet blijken hoewel daar natuurlijk volledig op gestuurd kan worden.
- De komst van het Infoversum is een waardevolle aanvulling voor Ciboga. In combinatie met het stadsstrand, het Open lab zijn dit ontwikkelingen die het gebied aantrekkelijk maken wat ook weer zijn uitwerking zal hebben op de marktpotentie van de toekomstige woningbouw. De grond kan tijdelijk gebruikt worden, mede omdat Nijestee daar ook zijn tijdelijke studentenhuisvesting heeft, en de vertraging van de definitieve uitgifte van de locatie is afgedekt. De grond is in erfpacht uitgegeven. Dit risico maakt deel uit van deze exploitatie. Daarnaast kan het Infoversum uiterlijk tot 2024 blijven. Blijven ze langer dan wordt de grond later uitgegeven. Dit heeft een negatief rente-effect. Hier zal op gestuurd moeten worden, door een aanvullende bijdrage om de rentenadelen te compenseren en/of door het handhaven van de termijnen.
- De toevoeging van de parkeergarage blijft een risico. Het afgelopen jaar is een deel van het risico opgetreden in de vorm van de stijging van de onrendabele top van 8 naar 9,1 miljoen. Als de onrendabele top met een miljoen verder oploopt heeft dat een effect van 1,5 miljoen euro op eindwaarde.

3. FINANCIEN

Stand van de kredieten

Totaal beschikbaar krediet grex per 17-12-2008	93.639.000
Raadsbesluit 17-02-2010, besluitnr. 6b	2.090.000
Raadsbesluit 30-11-2011, kredietverlaging	-9.634.000
Raadsbesluit 30-01-2013	5.986.000
Raadsbesluit 18-12-2013, besluitnr. 6i:	2.863.000
Totaal beschikbaar krediet	94.944.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	83.120.087
-------------------------------------	------------

AANPAK RING ZUID

HISTORIE

- 2009: bestuursovereenkomst met de minister van Verkeer en Waterstaat.
- December 2009: start planstudie
- 22 december 2010: publicatie van het voornemen (Kennisgeving) van de minister van Infrastructuur en Milieu om een Milieu Effect Rapport (MER) op te stellen voor de tweede fase van het project Aanpak Ring Zuid. Dat wil zeggen: een onderzoek naar de gevolgen van de ombouw van deze weg voor haar omgeving
- 7 november 2011: minister stemt in met het Voorlopig Ontwerp. Deze werkt het projectbureau uit in een definitief ontwerp. Ook werken we aan het MER, die als onderdeel van het Ontwerp Tracébesluit (OTB) de inspraak in zal gaan.
- 29 augustus 2013: publicatie Ontwerp Tracébesluit/ Milieu effect rapport door Minister publicatie Ontwerp Inrichtingsplannen door college van B&W. Inspraak van 30 augustus tot en met 11 oktober 2013. Publicatie Gezondheidseffectscreening;
- 17 oktober 2013: publicatie Ontwerpbesluit omgevingsvergunning Helperzoomtunnel, Groningen door het college; zienswijzeperiode van 18 oktober tot en met 28 november 2013
- 30 september 2013: presentatie expert opinion in opdracht van de gemeenteraad
- 8 oktober 2013: bespreking Ontwerp Tracébesluit/ Milieu effect rapport en Ontwerp Inrichtingsplannen in raad, 9 moties zijn ingediend als zienswijze
- 21 mei 2014: het college informeert de raad over de tussenstand van het Tracébesluit, de Inrichtingsplannen en de aanleg van de Helperzoomtunnel.
- Juni 2014: behandeling tussenstand van het Tracébesluit, de Inrichtingsplannen en de aanleg van de Helperzoomtunnel in de raad, 12 moties zijn aangenomen in de vergadering van 25 juni
- 9 juli 2014: informeren raad over voortgang Tracébesluit en de voorbereiding van de marktbenadering

1. VOORTGANG

Op 29 augustus 2013 zijn het Ontwerp Tracébesluit en de Ontwerp inrichtingsplannen voor het onderliggend wegennet gepubliceerd, waarna tussen 30 augustus 2013 en 11 oktober de zienswijzenperiode plaatsvond.

In de periode daarna zijn de zienswijzen verwerkt in aanloop naar de afweging die voor het TB en de ontwerp inrichtingsplannen wordt gemaakt. Met indieners van zienswijze zijn gesprekken gevoerd om de zienswijze toe te lichten. Op 21 mei 2014 heeft het college een tussenstand van het Tracébesluit, de inrichtingsplannen en de aanleg van de Helperzoomtunnel aan de raad voorgelegd. Daarmee werd de raad in gelegenheid gesteld om de voorlopige resultaten van de zienswijzen te beoordelen, voorafgaand aan het aanbieden van het Tracébesluit aan de minister. Daaronder viel ook de beantwoording van de 9 moties die door de raad zijn ingediend als zienswijze.

De plannen voor de zuidelijke ringweg zijn op een aantal punten aangepast ten opzichte van de ontwerpbesluiten. De aanpassingen komen onder andere voort uit de ingediende zienswijzen en de gesprekken met omwonenden en het bedrijfsleven. Het gaat hierbij zowel om de wijzigingen in het Tracébesluit (waarover de minister beslist) als in de inrichtingsplannen (waarover de gemeente beslist). De zienswijzen op de omgevingsvergunning voor de Helperzoomtunnel hebben niet tot aanpassingen geleid. Naast deze wijzigingen worden kleinere ontwerpwijzigingen voorgesteld om het ontwerp technisch verder te optimaliseren, beter uitvoerbaar te maken of beter in te passen in de omgeving. Er zijn ook een aantal zienswijzen die wat de stuurgroep betreft niet overgenomen worden, zoals een directie aansluiting van de Hereweg op de A28.

In juni heeft de raad een informatieve bijeenkomst gehouden waarbij de Stichting Groningen Verdient Beter en de projectorganisaties een toelichting hebben gegeven op de (bijgestelde) plannen. Daarnaast is er een nieuwe informatiekant uitgegeven en is er informatiemarkt gehouden in Martiniplaza, bezocht door ruim 200 bezoekers. Ook is nieuw beeldmateriaal beschikbaar gekomen.

Tijdens de bespreking in de raad in juni is uitgebreid stilgestaan bij de mogelijkheden en consequenties van een directe aansluiting van de Hereweg op de A28, gezien de wens van de raad om dit alsnog te realiseren. Uiteindelijk concludeerde de raad dat bij het oorspronkelijke voorstel de voor- en nadelen voor de omliggende wijken het meest in balans zijn. Andere belangrijke thema's waren o.a. geluidsmaatregelen op het deel Hoogkerk-Stadspark, luchtkwaliteit, langzaam verkeer en aandachtspunten voor de aanbesteding. De bespreking van de tussenstand met de raad en de (voorlopige) afweging van de 12 moties hebben ertoe geleid dat het college in de stuurgroep Aanpak Ring Zuid van 30 juni jl. heeft ingestemd met de voorgestelde veranderingen in het TB. Daarbij heeft de stuurgroep vastgesteld dat het project ARZ nog steeds binnen het beschikbare budget gerealiseerd kan worden.

De provincie als risicodragende partij de stuurgroep verzocht om een externe partij onderzoek te laten doen naar de vraag of de risico's voor de provincie afdoende in beeld zijn, hoe de risico's beperkt kunnen worden en welke aansturing daarvoor nodig is. Adviesbureau Horvat & Partners heeft dit onderzoek uitgevoerd, de vijf aanbevelingen worden overgenomen door de projectorganisatie ARZ. De provincie zal daarnaast als een drietal deskundigen onder te brengen in de projectorganisatie voor techniek, financiën en strategie. Daarnaast heeft de accountant van de provincie Ernst & Young geconcludeerd dat met de voorziene beheersmaatregelen het risico van budgetoverschrijding tot en met het herijkingsmoment goed kan worden beheerst. Voor de fase na het herijkingsmoment geeft Ernst & Young aan dat nog diverse beheermechanismes moeten worden geïmplementeerd, wat inherent is aan de fase waarin het project zich bevindt en waarvoor nog voldoende tijd beschikbaar is.

De minister van Infrastructuur en Milieu is bij een positieve uitkomst van deze toetsprocedure voornemens is om het Tracébesluit op 29 september a.s. in Groningen te komen tekenen. De stuurgroep heeft daarbij aan ons college gevraagd de inrichtingsplannen tegelijkertijd met het TB vast te stellen en voor die tijd een besluit te nemen over de omgevingsvergunning.

2. RISICO'S

Ten behoeve van deze risicobeheersing zijn de belangrijkste risico's van het project in beeld gebracht, en zijn beheersmaatregelen benoemd. Deze risico's verschuiven gedurende het proces en worden dan ook continue geactualiseerd, dit voorjaar is de risicoanalyse voor vervolgfase gehouden. De belangrijkste risico's van de planstudiefase zijn hieronder benoemd:

- *Spanning tussen de wensen van de regionale partners in de stuurgroep en de taakstellende kaders van het Bevoegd Gezag (ministerie van I&M)*

Het Rijk is het bevoegde gezag. Besluiten in het kader van de Tracéwetprocedure dienen door het Bevoegd Gezag te worden genomen. De stuurgroep kan dus geen finale besluiten nemen.

De stuurgroep heeft ingestemd met de voorgestelde veranderingen in het TB en de inrichtingsplannen. De stuurgroep ARZ besloten om in de aanbesteding van het hoofdbouwcontract ook de drie optimalisaties in de prijsaanbieding mee te nemen. Dit betekent dat een bieding pas geldig is als de volledige scope inclusief de drie optimalisaties worden aangeboden. Daarbij is het de intentie om de opdracht tot de uitvoering van de optimalisaties te geven op het moment dat de ontwikkeling van het risicoprofiel dat toelaat. De projectorganisatie start ondertussen wel alvast de noodzakelijke planologische procedures voor de Esperantotunnel en de volledige aansluiting van de Europaweg.

De afspraken over de scope van het project worden in september 2014 vastgelegd en aan de raad en staten voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

- *(Financieel) gat tussen ambitie en taakstellend budget*

Het BVA vertegenwoordigt een overeengekomen ambitieniveau. Ramingen geven aan dat het beschikbare budget voor deze ambitie niet voldoende is. In de bestuursovereenkomst is vastgelegd hoe de ambitie en het beschikbare budget in overeenstemming worden gebracht. Dit betreft achtereenvolgens optimalisatie, fasering, scopewijzigingen en/of additionele, regionale middelen. Alvorens de planuitwerking te starten is het van belang te weten of het BVA binnen het beschikbare budget kan worden gebracht. Dit blijkt, met behoud van het ambitieniveau mogelijk. De afspraken over de scope van het project, waaronder de optimalisaties, worden in september 2014 vastgelegd en aan de raad en staten voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

- *Vertraging door beroepsprocedures*

Bezwaar- en beroepsprocedures kunnen vertraging veroorzaken door de tijd die de Raad van State kan nemen om een uitspraak te doen (maximaal 6 maanden). Vervolgens is er ook een mogelijkheid dat de Raad van State negatief oordeelt.

- *Beïnvloeding door belangengroeperingen*

Belangengroepen kunnen zich onvoldoende gehoord voelen en versterken hun geluid via politiek en/of media. Hierdoor kan één of meerdere van de samenwerkende overheden deze wensen (mogelijk afwijkend van de scope) inbrengen in het project.

De zienswijzeperiode is afgerond, de raad is de gelegenheid geweest wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van de voorgestelde veranderingen richting het TB en de inrichtingsplannen.

3. FINANCIEN

Voor de zuidelijke ringweg is een budget beschikbaar van € 624 miljoen euro (€ 424 mln. RSP gelden, € 200 mln. MIRT gelden). De samenwerkende partijen betalen de kosten van inzet van mensen en middelen ten behoeve van de planfase en realisatie uit dit bovenstaande budget. Voor de kosten van de voorbereiding van het in 2009 gepresenteerde BVA voor de Zuidelijke Ringweg Groningen heeft u op 17 december 2008 (€ 400.000) en 25 november 2009 (€ 500.000) kredieten beschikbaar gesteld, totaal € 900.000. Dit betreft zowel de kosten voor de projectorganisatie als ook interne uren en kosten. Bij deze laatste gaat dan om het beoordelen van de producten van de projectorganisatie, ambtelijke en bestuurlijke advisering, strategische adviezen en proceskosten. Voor de voorbereiding tot en met eind 2010 heeft u op 20 oktober 2010 een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totaal aan voorbereidingskosten op € 1,4 miljoen euro komt. Het benodigde aantal uren voor beoordeling en advisering bleek in 2010 echter lager dan geprognosticeerd, waardoor er voldoende krediet resteerde voor beoordeling en advisering voor het grootste gedeelte van 2011.

De kosten voor het beoordelen van de producten van de projectorganisatie en de ambtelijke en bestuurlijke advisering heeft uw raad in januari 2012 een krediet van €250.000 beschikbaar gesteld. Daarna is in juni 2012 een nieuw krediet vastgesteld van €375.000 wat toereikend moet zijn tot en met het 2e kwartaal 2013. Voor 2013 heeft uw raad middelen ter beschikking gesteld voor plankosten voor grote infrastructuurprojecten in de programmabegroting. Op 2 juli 2014 is bij de vaststelling van voortgangsrapportage 1 een aanvullend krediet van € 375.000,- beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke plankosten.

Stand van de kredieten (gemeentelijke plankosten)

Besluit 17-12-2008	400.000
Besluit 25-11-2009	500.000
Besluit 20-10-2010, nr. 6g	500.000
Besluit 25-01-2012	250.000
Besluit 20-06-2012, nr. 7b	375.000
Besluit 12-06-2013, nr. 6k – 26 juni 2013	200.000
Besluit 02-07-2014, 6d	375.000
Totale toegestane kosten	2.600.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	2.291.606
-------------------------------------	-----------

NETWERKANALYSE HOV-MAATREGELEN

Op 30 oktober 2013 heeft de raad de geactualiseerde Regiovisie Groningen-Assen vastgesteld. Een veranderende opgave en veranderde financiële omstandigheden maakten dit noodzakelijk. Naast de actualisatie van de Regiovisie, is ook de regionale Netwerkanalyse herzien. Ook heeft de raad een nieuwe gezamenlijke HOV-visie vastgesteld, als uitwerking voor het openbaar vervoer. Samen met de provincie Groningen hebben wij daar een aanvullend maatregelenpakket van samen 95 miljoen euro aan gekoppeld, om spoedig een kwaliteitsstap te maken voor het openbaar vervoer.

1. VOORTGANG

In de HOV-visie is een groot aantal maatregelen opgenomen die tot doel hebben de doorstroming en regelmaat van het busverkeer in de stad te verbeteren. Dit moet naast kwaliteitsverbetering leiden tot een reductie van de exploitatiekosten.

De uitvoering van de HOV-maatregelen is opgedeeld in drie tranches.

Tranche 1 (uitvoering gereed voor de nieuwe busdienstregeling 5 januari 2014);

Tranche 2 (uitvoering gereed voor de nieuwe busdienstregeling 31 december 2014);

Tranche 3 (uitvoering gereed voor de start van de ombouw Zuidelijke Ringweg).

Maatregelen bus.

De bus maatregelen van ambitieniveau 1 en 2 uit de netwerkanalyse zijn de maatregelen die het mogelijk maken dat de bussen op de drie HOV-assen kunnen rijden, de binnenstad van Groningen kan worden ontlast, de reizigersgroei in de stad kan worden opgevangen en een kwalitatief beter product kan worden aangeboden aan de reiziger. Het is van belang dat deze bus maatregelen snel worden uitgevoerd zodat de drie bus HOV-Assen klaar zijn voor gebruik voordat de grote werkzaamheden aan de Zuidelijke Ringweg van start gaan. Daarnaast zijn we bij snelheid gebaat om de exploitatiekosten niet verder te laten oplopen en het openbaar vervoer betaalbaar te houden. Vanwege het verschil in planproces zijn alle maatregelen uit ambitieniveaus 1 en 2 bus uit de HOV- visie verdeeld in drie tranches waarmee u met de vaststelling van de HOV-visie heeft ingestemd.

Tranche 1 voorziet in de realisatie van:

- a. twee richtingen busverkeer op Damsterdiep noordzijde
- b. aanleg langshalte Stationsweg noordzijde t.h.v. stadsbalkon
- c. aanpassen VRI en stopstrepen kruising Zaagmuldersbrug;
- d. halte Damsterdiep nabij Oostersluis;
- e. halte aan HOV-as West ter hoogte van Stadspark incl. voetpad naar Peizerweg;
- f. halte Buitenhof aan Peizerweg ter hoogte van Hunsingolaan;
- g. looproute IKEA-Europaweg opwaarderen

- h. Europapark aanleg plasvoorziening
- i. aanpassing haltes op langere bussen;

Alle maatregelen die nodig zijn voor het kunnen rijden van de dienstregeling die op 5 januari 2014 in werking is getreden zijn gereed. In een aantal gevallen is gekozen voor een tijdelijke oplossing. Het gaat hierbij onder meer om het mogelijk maken van busverkeer in 2 richtingen over het Damsterdiep. Inmiddels duidelijk dat het busverkeer beter via de Noordzijde (stad uit en Oostersingel in) en via de Zuidzijde kan worden afgewikkeld. Hiermee wordt de tijdelijke situatie permanent. Wel worden er nog passende maatregelen genomen. De realisatie van de halte aan HOV as West ter hoogte van het Stadspark wordt mogelijk betrokken bij de realisatie van een nieuwe busremise. Naar verwachting zijn alle maatregelen eind 2014 gereed.

Tranche 2 voorziet in de realisatie van:

- a. keerlus Ruischerbrug;
- b. afsluiting Herebrug voor autoverkeer;
- c. VRI Petrus Campersingel-Hanzeplein;
- d. Oostersingel doorstroming;
- e. samenvoeging twee haltes Beijum;
- f. opheffing haltes Meedenpad;
- g. opheffing haltes Oosterstraat en Gelkingestraat;
- h. opwaarderen haltes en uitbreiding DRIS;
- i. toegankelijke haltes 2014;
- j. opruimen haltes die vanwege vervallen lijn 4 niet meer noodzakelijk zijn.

Tranche 3 voorziet in de realisatie van:

- a. 3 haltes in Lewenborg samenvoegen tot 2 haltes;
- b. realisatie bushaltes bij de Gasunie ;
- c. Singeldam;
- d. overstap knooppunt UMCG Noord;
- e. Kolendrift;
- f. Doorsteek Johan van Zwedenlaan;
- g. overstap Oost-West op HOV –as bij Corpus den Hoorn;
- h. halte Groningen Zuid (Noord-Zuid) bovenop viaduct .

De keerlus Ruischerburg valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Bovendien wordt de afsluiting van de Hereburg voor autoverkeer betrokken in het onderzoek naar de doorstroming van de Stationsweg. Mogelijk heeft het afsluiten van de Hereweg voor deze modaliteit een negatieve invloed op de bereikbaarheid van de binnenstad tijdens de ombouw van de zuidelijke ringweg. Voor Oostersingel zijn inmiddels een aantal ontwerpvarianten opgesteld die ook al met de bewoners zijn besproken. De komende tijd wordt gewerkt aan het uitwerken van de voorkeursvariant.

Voor het merendeel van de aan te pakken of te verwijderen haltes is inmiddels een ontwerp gemaakt. De bushaltes langs het Oosterhamriktracé zijn al gerealiseerd. De komende maanden worden de bushaltes tussen het Noorderstation en de Noordelijke ringweg geschikt gemaakt voor de nieuwe 24 meter bussen. De infrastructuur is al geschikt voor deze bussen gemaakt. De VRI aan de Petrus Campersingel is ook al aangepast, daarnaast is al meer dan helft van de DRIS geplaatst. Het merendeel van de DRIS wordt dit jaar nog geplaatst.

Een aantal projecten onderdelen uit tranche 2 en 3 hebben een planologische relatie met elkaar. Het gaat hierbij om het knooppunt UMCG noord, de Oostersingel, Kolendrift en de Singeldam.. Voor het knooppunt UMCG Noord is een voorlopig ontwerp gereed.

2. RISICOS

De belangrijkste risico's waaruit financiële tegenvallers kunnen voortvloeien zijn:

- Vertraging van planologische procedures door zienswijzen & (hoger) beroep;
- Scope wijzigingen/aanvullende opdrachten.

3. FINANCIEN

Alle maatregelen uit de tranches zijn globaal geraamd. Met de provincie Groningen is afgesproken dat tekorten/overschotten bij de maatregelen uit de netwerkanalyse Groningen - Assen met elkaar kunnen worden uitgewisseld. Bij een tekort dienen maatregelen versoerd te worden.

Met de provincie is afgesproken dat de investeringsruimte te beschouwen als een gesloten financieringssysteem en eventuele vrijvallende investeringsruimte in te zetten binnen het totale maatregelenpakket. Normaal gesproken valt vrijval terug naar de algemene middelen en vindt vandaar uit een integrale afweging plaats over de inzet van de vrijval. In het geval van een gesloten financieringssysteem zijn positieve resultaten niet meer integraal afweegbaar zijn (zoals gebruikelijk op basis van de financiële spelregels), maar worden ingezet binnen het totale maatregelenpakket netwerkanalyse Groningen - Assen. Nadelen dienen binnen het gesloten systeem te worden opgevangen. Mocht na uitvoering van alle maatregelen blijken dat er financiële middelen overblijven dan vloeit dit geld terug en kan er een integrale afweging plaats vinden.

Stand van de kredieten

Besluit 26-11-2013, nr. 7a	19.189.000
Totaal toegestane kosten van het plan	19.189.000

Stand van de uitgaven

Totaal verantwoord t/m 31 juli 2014	775.700
-------------------------------------	---------

Actualisatie / herziening grondexploitatie: december 2014

Voortgangsrapportage 2014-II

Gemeente Groningen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Samenvatting	4
3	Afwijkingen per programma	7
3.1	Programma 1: Werk en Inkomen	7
3.2	Programma 2: Economie en Werkgelegenheid	12
3.3	Programma 3: Jeugd en Onderwijs	15
3.4	Programma 4: Welzijn, Gezondheid en Zorg.....	16
3.5	Programma 5: Sport en Bewegen	19
3.6	Programma 6: Cultuur	20
3.7	Programma 7: Verkeer	23
3.8	Programma 8: Wonen.....	27
3.9	Programma 9: Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte.....	30
3.10	Programma 10: Veiligheid	32
3.11	Programma 11: Stadhuis en Stadjer	33
3.12	Programma Bedrijfsvoering	35
3.13	Programma 13: Overig	37
3.14	Programma 14: Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	39
4	Paragraaf 2: Duurzaamheid	42
5	Paragraaf 9: Vernieuwing Sociaal Domein	43
6	Paragraaf 1: Stadsdelen	44
	Rapportage Bedrijfsvoering Voortgangsrapportage 2014-II	45

1 Inleiding

In deze tweede en laatste voortgangsrapportage van dit boekjaar informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een bijgestelde prognose van het resultaat over 2014. De verwachtingen zijn gebaseerd op de voortgang over het eerste half jaar van 2014 en de ontwikkelingen tot medio september.

De tweede voortgangsrapportage heeft de functie van (bij)sturingsinstrument en het verstrekken van volledige, juiste en actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting. Rapportage vindt plaats over afwijkingen in de voortgang. Deze tweede voortgangsrapportage is de laatste rapportage van het boekjaar 2014. Voor uw raad is voorliggende prognose een indicatie van het resultaat dat bij de gemeenterekening 2014 behaald wordt. We zullen straks bij de gemeenterekening 2014, ten behoeve van de beoordeling van de voorspelbaarheid van ons (financiële) resultaat, de werkelijke realisatie vergelijken met de resultaten in deze rapportage.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een samenvatting weergegeven. In hoofdstuk drie komen de verwachte afwijkingen per programma aan bod. In de hoofdstukken vier tot en met zes gaan we in op de stand van zaken rondom de drie inhoudelijke paragrafen van de begroting.

Met de vorming van het Shared Service Center (verder SSC) zijn de budgetten voor ondersteunende functies gecentraliseerd. De inhoudelijke programma's worden voor de begrote kosten van deze ondersteunende functies doorbelast. De werkelijke kosten kunnen afwijken. In de eerste voortgangsrapportage van dit jaar hebben we uw raad gemeld dat we voornemens waren deze afwijkingen te verdelen naar de diverse programma's. Hier geven we in deze rapportage anders invulling aan. Vanuit transparantie kiezen we er voor om de afwijking op de ondersteunende functies te rapporteren in programma 12 Bedrijfsvoering.

Bij deze Voortgangsrapportage is de bijlage Bedrijfsvoering opgenomen. In deze bijlage rapporteren we over de voortgang van de bezuinigingen, het verloop van de post onvoorzien, de personele inzet en externe inhuur. Daarnaast wordt gerapporteerd over de geconstateerde onrechtmatigheden en de afwijkingen in de voortgang van IC-plannen. Ook geven wij inzicht in de actuele stand van zaken met betrekking tot de nog niet afgehandelde aanbevelingen van zowel de rekenkamercommissie als de accountant en de slot- en nacalculaties die uw raad nog voorgelegd krijgt.

2 Samenvatting

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de verwachte financiële resultaten in deze voortgangsrapportage. We gaan daarbij in op de verwachte besteedbaarheid van het resultaat. Aan het slot van dit hoofdstuk melden we een aantal onzekerheden ten aanzien van het verwachte resultaat. Alle bedragen luiden in miljoenen euro. Als achter een bedrag een V staat betekent dit een voordelige afwijking. Een N achter een bedrag is een nadelige afwijking.

Het verwachte nadeel bedraagt 1,0 miljoen euro

De belangrijkste onderdelen van het verwachte resultaat zijn:

▪ Armoedemiddelen	1,0	V
▪ Afvalstoffenheffing	1,0	V
▪ Verkoop aandelen Attero	1,7	V
▪ Algemene uitkering	0,7	V
▪ Niet gerealiseerde bezuinigingen	-1,7	N
▪ Bijzondere bijstand	1,1	V
▪ Borg: budget stormschade	0,6	V
▪ Bouwleges	-1,8	N
▪ Extra Beleid (o.a. Buig, Parkeren, Wmo, bedrijfsvoering)	4,2	V
▪ Grondexploitaties	-5,5	N
▪ Nacalculatie Langmangelden	0,7	V
▪ Diverse leges	-0,7	N
▪ Afwaardering aandelen Martiniplaza	-1,3	N
▪ Voorziening huur Europaweg	-3,7	N
▪ Wmo (o.a. Huishoudelijke hulp in natura en PGB)	1,6	V
▪ Diverse kleinere voor- en nadelen	1,1	V
	-1,0	N

Bij Voorgangsrapportage 2014-I verwachtten we een voordeel van 6,2 miljoen euro. Dit betekent een verslechtering van het verwachte resultaat met 7,2 miljoen euro. De belangrijkste nieuw gesignaleerde afwijkingen in de Voortgangsrapportage 2 zijn:

▪ Armoedemiddelen	1,0	V
▪ Afvalstoffenheffing	1,0	V
▪ Verkoop aandelen Attero	1,7	V
▪ Bouwleges	-0,9	N
▪ Extra Beleid	-1,6	N
▪ Grondexploitaties	-5,5	N
▪ Afwaardering aandelen Martiniplaza	-1,3	N
▪ Voorziening huur Europaweg	-3,7	N
▪ Overige afwijkingen	2,1	V
	-7,2	N

Besteedbaar resultaat.

Het verwachte vrij besteedbare resultaat bedraagt 1,7 miljoen euro. Dit is als volgt opgebouwd:

Verwacht resultaat	-/- 1,0
1. Afwaardering aandelen Martiniplaza	+/+ 1,3
2. Wmo / Wtcg	-/- 2,1
3. Armoedemiddelen	-/- 1,0
4. Grondexploitaties	+/+ 5,5
5. Voorziening Europaweg	+/+ 1,2
6. Afvalstoffenheffing	-/- 1,0
7. Overige	-/- 1,2
Besteedbaar resultaat	+/+ 1,7

Het verschil tussen het verwachte resultaat en de besteedbaarheid wordt verklaard doordat een aantal resultaten conform afspraken met uw raad met reserves verrekend wordt dan wel anders gedekt wordt.

Bij de opstelling van het weerstandsvermogen voor de gemeentebegroting 2015 is het toen bekende besteedbare resultaat meegenomen. Dat was op dat moment 0,7 miljoen euro.

Overzicht verwachte resultaten per programma

In onderstaande tabel wordt het verwachte resultaat per programma gepresenteerd. De significante afwijkingen ten opzichte van de begroting worden vervolgens per programma, op deelprogrammaniveau, toegelicht.

Programma	actuele	prognose	verwachte
	begroting 2014	saldo 2014	afwijking VGR 2014-2
1 Werk en Inkomen	-57.250	-53.321	3.929
2 Economie en Werkgelegenheid	-21.334	-25.182	-3.848
3 Jeugd en Onderwijs	-35.281	-34.964	317
4 Welzijn Gezondheid en Zorg	-65.968	-64.351	1.617
5 Sport en Bewegen	-17.881	-18.033	-152
6 Cultuur	-36.538	-36.204	334
7 Verkeer	-15	1.016	1.031
8 Wonen	-19.751	-23.001	-3.250
9 Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	-36.669	-35.064	1.605
10 Veiligheid	-16.483	-16.394	89
11 Stadhuis en Stadje	-11.077	-11.635	-558
12 Bedrijfsvoering	-8.915	-12.974	-4.059
13 Overig	-61	-515	-454
14 Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	347.531	349.959	2.428
Programma totaal excl reservemutaties	20.308	19.337	-971
Storting in reserves	37.959	37.959	0
Ottrekking aan reserves	17.651	17.651	0
Verwachte afwijking na reservemutaties	0	-971	-971

In de toelichting van de afwijkingen per programma worden de afwijkingen in de uitvoering van beleid en in financiën nader toegelicht. De afwijkingen in de uitvoering van beleidsdoelen worden toegelicht en aangegeven door kleuren (stoplichtenrapportage). **Geel** betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is. **Rood** betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is. Daarnaast geven wij een toelichting op de verwachte financiële afwijkingen vanaf 250 duizend euro en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Dit betekent dat niet bij alle programma's toelichtingen zijn opgenomen.

Onzekerheden ten aanzien van het verwachte resultaat.

De prognose is gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met juni en de ontwikkelingen tot medio september. Er is nog wel een aantal onzekerheden ten aanzien van de prognose.

Grondexploitaties

De nadelen bij de grondexploitaties zijn gebaseerd op de algemene analyse van de herziene uitgangspunten bij de grondexploitaties. De effecten hebben we meegenomen bij het opstellen van de gemeentebegroting 2015. Bij de herziening van de onderliggende grondexploitaties kunnen zich nog mee- of tegenvallers voordoen. Daarnaast kijkt de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening mee met de uitgangspunten. De beoordeling van de accountant kan van invloed zijn op het resultaat over 2014.

Verkoop aandelen Waterbedrijf

In de gemeentebegroting 2014 is rekening gehouden met een opbrengst van 15 miljoen euro uit de verkoop van aandelen Waterbedrijf. We voeren hierover verkennende gesprekken met de provincie Groningen. Indien in 2014 geen besluit wordt genomen over de verkoop van de aandelen, ontstaat een nadeel ten opzichte van de begroting.

Bouwleges en Bedrijfsvoering

Het resultaat van de bouwleges (valt de vergunningaanvraag wel of niet in boekjaar 2014) en het resultaat bedrijfsvoering SSC kan afwijken van de raming. We hanteren een bandbreedte van 0,5 tot 1,0 miljoen euro.

Buig

Eind september zijn de macrobudgetten Buig bekend gemaakt. Dit heeft een positief effect voor 2014. Het exacte effect voor dit jaar kon voor deze voortgangsrapportage niet meer bepaald worden. De onzekerheid van deze post ligt tussen de 1 en 2 miljoen euro voordelig.

3 Afwijkingen per programma

3.1 Programma 1: Werk en Inkomen

Werk en Inkomen			
	<i>actuele</i> <i>begroting</i>	<i>prognose</i> <i>saldo 2014</i>	<i>verwachte</i> <i>afwijking</i> <i>VGR 2014-2</i>
Deelprogramma	2014	2014	
01.1 Werk	-15.575	-16.124	-549
01.2 Inkomen	-41.675	-37.197	4.478
01.3 Overig werk en inkomen	0	0	0
Totaal Werk en Inkomen	-57.250	-53.321	3.929

Toelichting op financiële afwijkingen

01.1 Werk (0,5 miljoen euro nadeel)

Uitvoeringskosten re-integratie (0,5 miljoen euro nadeel)

In de begroting van het Participatiebudget is een bedrag van 6,1 miljoen euro meegenomen voor de dekking van uitvoeringskosten voor re-integratiewerkzaamheden. Onderdeel van de 6,1 miljoen euro is een bezuinigingstaakstelling van 2,5 miljoen euro door de uitvoeringskosten van klantmanagement onder het Participatiebudget te brengen. Op basis van de huidige prognose kan 1,9 miljoen ten laste worden gebracht van het participatie budget. Het verschil is bijna 0,6 miljoen euro. Dit betekent dat op basis van de huidige prognose de bezuinigingstaakstelling niet volledig gerealiseerd kan worden. De belangrijkste reden hiervoor is dat de organisatieverandering (samenvoeging SoZaWe/Iederz) vertraging op heeft gelopen. Doordat de uitvoeringsplannen nog niet zijn vastgesteld heeft de definitieve en formele overplaatsing van personeel nog niet plaats kunnen vinden. Zodra alle formatieveranderingen zijn vastgesteld en doorgevoerd kan de balans definitief op worden gemaakt.

01.2 Inkomen (4,5 miljoen euro voordeel)

Bijzondere Bijstand (1,1 miljoen euro voordeel)

Het grootste deel van deze afwijking wordt veroorzaakt door de individuele bijzondere bijstand. Op basis van actualisatie van het aantal bijstandsklanten is aan het budget voor individuele bijzondere bijstand ruim 0,5 miljoen euro toegevoegd. Toename van het aantal bijstandsklanten heeft in het eerste half jaar van 2014 echter nog niet geleid tot een groter beroep op de regeling. In de eerste 7 maanden van 2014 is ca. 48% van het beschikbare budget uitgegeven. Dit is iets lager dan de uitgaven over de eerste 7 maanden van 2013 (53%). In deze uitgaven zitten ook de uitgaven voor de maaltijdvoorzieningen. Bij voortzetting van het huidig beroep op de regeling

zal dit leiden tot een voordeel op de individuele bijzondere bijstand van 1,1 miljoen euro. Genoemd voordeel kan nog gunstig beïnvloed worden door de aanscherping van het beleid voor de witgoedregeling. M.i.v. 1 maart 2014 worden binnen de regeling niet langer nieuwe, maar tweedehands apparaten vergoed, waarbij de vergoeding per soort apparaat aan maxima is gebonden. De mogelijke effecten hiervan zijn nog niet in de prognose meegenomen.

Extra beleid: Inkomensvoorziening BUIG (2,5 miljoen euro voordeel)

De prognose voor de bijstandsuitkeringen (WWB, IOAW, IOAZ en BBZ pre-starters) die worden gefinancierd vanuit het gebundelde budget BUIG is ten opzichte van de gemeentebegroting 2014 2,5 miljoen euro voordeliger. De baten zijn 7,6 miljoen euro hoger door een hoger budget (7,0 miljoen euro voordeel) en hogere ontvangsten van uitkeringsontvangers (0,6 miljoen euro) dan begroot. De lasten zijn 5,1 miljoen euro hoger door hogere uitgaven voor WWB (2,9 miljoen euro), IOAZ (1,4 miljoen euro) en Bbz starters (0,7 miljoen euro). Per saldo ontstaat een voordeel. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat het aandeel van de gemeente Groningen in het landelijk macrobudget in 2014 is gestegen van 2,63 naar 2,67%. Daarnaast is er een voordelig effect doordat het aantal bijstandsgerechtigden dat nu wordt geprognoseerd (10.018) lager is dan wat was begroot (10.190). Dit heeft een positief financieel effect omdat ons aandeel in het landelijk aantal bijstandsgerechtigden (2,76%) hoger is dan ons aandeel in het macrobudget BUIG (2,67%). Dit betekent dat wanneer het aantal bijstandsgerechtigden daalt, het BUIG-budget van de gemeente Groningen naar verhouding minder daalt. Dit resulteert in een voordeel op onze exploitatie.

Bij VGR 2014-I werd nog een voordelige afwijking van 4,7 miljoen euro ten opzichte van de begroting geprognoseerd. De actuele prognose betekent derhalve een verslechtering ten opzichte van VGR 2014-II met 2,2 miljoen euro. De verslechtering heeft grotendeels betrekking op de WWB (1,9 miljoen euro). Deze verslechtering betreft in de eerste plaats een lager budget dan bij VGR 2014-I werd voorzien (2,5 miljoen euro nadeel). Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door een correctie die het Rijk heeft doorgevoerd naar aanleiding van de door gemeenten gerealiseerde uitgaven in 2013. De correctie was noodzakelijk omdat het Rijk de gevolgen van de wet uniform loonbegrip, die in 2013 is ingegaan, te hoog had ingeschat. In 2013 hebben gemeenten hiervan een incidenteel voordeel gehad. Maar de doorwerking die deze te hoge inschatting had naar het budget voor 2014 heeft het rijk nu gecorrigeerd. Daarnaast zijn de lasten c.q. baten bij de WWB 0,6 miljoen euro voordeliger dan bij de VGR 2014-I was geprognoseerd. Dit wordt veroorzaakt door o.m. hogere inkomsten uit verrekeningen, terugvorderingen e.d. bij bijstandsonvangers en door lagere uitgaven als gevolg van verlichting van belasting- en premiedruk in 2014.

Wet Kinderopvang (0,3 miljoen euro nadeel)

Het nadeel op de kinderopvang valt vrijwel volledig toe te rekenen aan de kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie. Op begrotingsbasis is

voor de kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie 521 duizend euro beschikbaar. In de eerste 7 maanden is al 88% van het totale budget uitgegeven. Bij voortzetting van het huidige beroep op de regeling worden de kosten voor de kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie over 2014 geraamd op 820 duizend euro. Tezamen met een klein voordeel op de reguliere kinderopvang leidt dit tot een totaal nadeel van 275 duizend euro. Met ingang van 2014 loopt de indicatiestelling meer gestroomlijnd via de gemeente-arts en wordt als richtsnoer gewerkt met een maximum aantal te declareren uren voor kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie. Voor nieuwe aanvragen geldt een 'maximum' van 20 uur per week. Afhankelijk van het aantal nieuwe aanvragen kan genoemd nadeel daardoor lager uitvallen, een prognose hiervan is op dit moment moeilijk te maken.

Extra beleid: financiering Bbz (62 duizend euro voordeel)

Het tekort op de financiering Bbz valt 62 duizend euro lager uit en bedraagt naar verwachting 378 duizend euro. Het lager verwacht tekort wordt veroorzaakt door hogere baten op verstrekt bedrijfskapitaal dan begroot. De hogere baten vormen het resultaat van intensivering van het debiteurenbeheer dat in 2013 is ingevoerd. Het oorspronkelijke tekort van 440 duizend euro is afgedekt met extra beleidsgeld. Zoals zich nu laat aanzien kan als gevolg van een meevallend resultaat hiervan 62 duizend euro vrijvallen.

Extra beleid: computers voor minima (10 duizend euro voordeel)

Vanaf 1 mei 2013 kunnen geen aanvragen meer ingediend worden voor de aanschaf van computers. Vergoedingen voor internetabbonementen kunnen nog een paar jaar doorlopen. Deze vergoedingen worden gedekt uit de reserve Kinderfonds. In de begroting 2014 is nog rekening gehouden met 20 duizend euro aan uitgaven voor de internetabbonementen. We verwachten hiervan de helft uit te geven.

Armoedebeleid (1,0 miljoen euro voordeel)

In 2014 hebben wij extra middelen ontvangen van het Rijk voor het armoedebeleid. Dit heeft uw raad bij besluiten in februari (6 ton) en een deel in juli (1,2 miljoen) beschikbaar gesteld. Door het relatief laat beschikbaar komen van de gelden, verwachten wij niet alle middelen in 2014 uit te geven. De prognose is dat we in 2014 van dit budget 1,0 miljoen euro niet uitgeven. Een deel van de uitvoering vindt in 2015 plaats.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

1.	Programma: Werk en Inkomen	
1.1	Werk	
	Beleidsveld: Werk en activering	
	<i>Taakstelling Sociale werkvoorziening</i>	<p>De taakstelling voor 2014 bedraagt 1.220 se's (sociale equivalenten). In het najaar zullen we instroom realiseren. Verwachting is dat er 1.189 se's gerealiseerd gaan worden. Ondanks alle inspanningen gaan we de taakstelling 2014 niet halen. Ook is duidelijk geworden dat niet iedereen van de wachtlijst kan of wil instromen.</p> <p>Omdat we de taakstelling van 1.220 se's niet gaan realiseren, hebben we besloten om 25 se's aan taakstelling over te dragen aan andere werkvoorzieningsschappen. De bijgestelde taakstelling bedraagt daardoor 1.195 se's.</p>
	Beleidsveld: Maatschappelijke participatie	
	<i>Activering van klanten (p-banen)</i>	<p>In de begroting is een maximaal aantal van 300 P-banen opgenomen. Per 1 september zitten er 438 mensen op een P-baan. Daarnaast zijn er nog 21 aanvragen in behandeling. Hierdoor zullen we het beschikbare budget voor begeleidingskosten overschrijden. Dit zal leiden tot een extra beslag op het P-budget. We verwachten dat we dit per saldo kunnen oplossen binnen het P-budget.</p>
1.2	Inkomen	
	Beleidsveld: Uitkeringen	
	<i>% aanvragen dat binnen 8 weken is afgehandeld.</i>	<p>Over de eerste 7 maanden hebben we in 93% van de aanvragen binnen 8 weken afgehandeld. Dat is 2 procentpunt meer dan in dezelfde periode vorig jaar. Daarmee werpen de eerder ingezette maatregelen van het verminderen van de overdrachtsmomenten en inzet op screening aan de voorkant nog steeds hun vruchten af. De trend voor geheel 2014 is dat 96% van de aanvragen binnen 8 weken zullen zijn afgehandeld.</p>
	<i>Wet Kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie (WKO SMI)</i>	<p>In de eerste zeven maanden is al 88% van het beschikbare budget uitgegeven. De eerder voorgestelde sturingsmaatregelen hebben weinig/geen effect gehad aangezien ze alleen gelden voor nieuwe gevallen.</p> <p>Het verwachte tekort wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een klein voordeel op de eigen bijdrage WKO regulier. Het verwachte tekort op deze regelingen tezamen bedraagt 275 duizend euro.</p>
	<i>Saldo en ontvangsten verhaal</i>	<p>De doelstelling voor 2014 was 500 duizend euro. Naar verwachting zullen de ontvangsten verhaal uitkomen op 400 duizend euro.</p> <p>Dit is een trendmatige ontwikkeling als gevolg van lagere draagkracht bij onderhoudsplichtigen door de economische laagconjunctuur en de nieuwe regels over de berekening van de beslagvrije voet die ook tot lagere aflossingen leiden.</p> <p>Ook het Groningse kwijtscheldings- en incassobeleid sinds 2010 heeft tot verlaging van de opbrengsten geleid. Tenslotte kan er met de invoering van het kindgebonden budget minder worden verhaald.</p>
	Beleidsveld: Armoede- en minimeleid	
	<i>Aantal toegekende aanvragen bijzondere bijstand</i>	<p>Verwachting in de begroting is een stijging van het aantal toegekende aanvragen bijzondere bijstand.</p> <p>Het aantal aanvragen in het eerste halfjaar van 2014 bedroeg</p>

		3.863, daarvan zijn er 3.335 (86%) toegekend. Hieruit blijkt dat er weliswaar weer een toename is te zien in het aantal toegekende aanvragen in vergelijking met 2013 maar er is wel 5 procentpunt minder van het beschikbare budget in 2014 uitgegeven t.o.v. 2013.
	<i>Waarvan in het kader van de witgoedregeling</i>	In het eerste halfjaar is aan 436 personen een apparaat in het kader van de (tweedehands) witgoedregeling verstrekt. In vergelijking met het eerste halfjaar van 2013 is dat een daling met 21%. Deze daling heeft zich vanaf het tweede kwartaal ingezet. Vanaf 1 maart is de tweedehands witgoedregeling namelijk van kracht. Dit is in lijn met de verwachtingen omdat in het eerste kwartaal meer mensen nog snel een aanvraag hebben ingediend voor een nieuw witgoed wat leidde tot een stijging in het aantal aanvragen. Het is nu lastig om te duiden of over heel 2014 een daling valt te verwachten in het aantal aanvragen. We komen daar op terug bij evaluatie van de tweedehands witgoedregeling. De resultaten daarvan presenteren we in het vierde kwartaal. Dan komen we ook met voorstellen hoe we verder willen gaan met de verstrekking van (tweedehands) witgoed en computers.
	<i>Middelen armoedebeleid 2014</i>	We verwachten op het budget voor armoedebeleid dit jaar geld over te houden. Een deel van de middelen is bij raadsbesluit in februari beschikbaar gesteld (6 ton) en een deel in juli (1,2 miljoen euro). Dit jaar wordt niet het volledige budget besteed maar vindt de uitvoering deels ook nog in 2015 plaats.

3.2 Programma 2: Economie en Werkgelegenheid

Economie en Werkgelegenheid			
	<i>actuele begroting 2014</i>	<i>prognose saldo 2014</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2014-2</i>
Deelprogramma			
02.1 Ruimte voor bedrijvigheid	-2.408	-2.608	-200
02.2 Binnenstad en toerisme	-1.168	-1.353	-185
02.3 Groningen kennisstad	-342	-547	-205
02.4 Overige acquisitie	-438	-528	-90
02.5 Overig econ en werkgelegenheid	-16.978	-20.146	-3.168
Totaal Economie en Werkgelegenheid	-21.334	-25.182	-3.848

Toelichting op financiële afwijking

02.1 Ruimte voor bedrijvigheid (0,2 miljoen euro nadeel)

02.2 Binnenstad en toerisme (0,185 miljoen euro nadeel)

02.3 Groningen Kennisstad (0,205 miljoen euro nadeel)

02.4 Overige acquisitie (0,09 miljoen euro nadeel)

In de deelprogramma's 2.1 tot en met 2.4 ontstaat in totaal een nadeel van 680 duizend euro (G-kracht). Dit betreft het deel van de kosten dat jaarlijks uit de incidentele vrijval van structurele extra beleidsmiddelen wordt gedekt (zie resultaat deelprogramma 2.5).

02.5 Overige economie en werkgelegenheid (3,2 miljoen euro nadeel)

Resultaat bedrijventerreinen (4,0 miljoen euro nadeel)

In 2014 hebben we een actualisatie laten uitvoeren naar de vraag naar bedrijventerreinen. De conclusie is dat ons actieve aanbod redelijk aansluit op de marktvrage, zowel kwantitatief als kwalitatief. Het passieve aanbod vormt echter een risico. Daarom treffen we voor dit risico een voorziening 4 miljoen euro. Dit leidt in 2014 tot een nadeel. Het grootste deel van het passieve aanbod heeft betrekking op de grondexploitatie Meerstad. In de berekening van het benodigde weerstandsvermogen verhogen we het risico voor de bedrijventerreinen in Meerstad.

Bijdrage Regiovisie (0,2 miljoen euro voordeel)

In de geactualiseerde Regiovisie is een verlaging opgenomen van de jaarlijkse bijdrage van 30%. De verlaagde bijdrage is opgenomen in de begroting 2014. Omdat de verlaging met terugwerkende kracht ingaat, wordt het in 2013 teveel bedrag verrekend met de bijdrage voor 2014. Per saldo leidt dit tot een voordeel van 215 duizend euro.

Structureel extra beleid (0,6 miljoen euro voordeel)

Er kan incidentele vrijval van structureel extra beleid ontstaan door latere uitvoering van projecten (V 995 duizend euro). Uit deze vrijval worden de

volgende activiteiten gedekt: G:kracht, structuurplan en een taakstelling uit het meerjarenbeeld. In totaal gaat het om 1.058 miljoen euro.

In dit deelprogramma 2.5 is er per saldo sprake van een voordeel van 617 duizend euro. Dit voordeel is als volgt opgebouwd:

Vrijval structureel extra beleid	V995 duizend euro
Taakstelling meerjarenbeeld	N125 duizend euro
Structuurplan	N253 duizend euro
Saldo	V617 duizend euro

Het resterende nadeel van 680 duizend euro doet zich voor in deelprogramma 2.1 tot en met 2.4. Per saldo wordt een tekort verwacht van 63 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

2.	Programma: Economie en werkgelegenheid	
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	
	Beleidsveld: Werklocaties	
	Revitalisering bedrijventerreinen	De cofinanciering van 10 projecten gaan we naar verwachting niet halen omdat we dit jaar minder budget beschikbaar hebben binnen G-kracht. Daarnaast ligt het aantal projecten voor cofinanciering tot nu toe iets lager en hebben projecten meer tijd nodig in de voorbereiding.
	Nieuwe bedrijventerreinen	Actualisering profiel Roode Haan wordt dit jaar nog niet gestart. We willen eerst Westpoort verder uitwerken en deze ervaringen volgend jaar meenemen in de actualisering.
	Kennis- en kantorenlocaties	De afwijking gaat om het actualiseren van het bestemmingsplan voor Corpus den Hoorn. We onderzoeken hoe we ontwikkelingen op een slimme manier mogelijk kunnen maken zonder daarvoor het gehele bestemmingsplan te actualiseren.
	Beleidsveld: Bevorderen ondernemerschap	
	Diensten op maat verlenen	De activiteiten verlopen voorspoedig. Maar het realiseren van 800 bedrijfsbezoeken of meer gaat vermoedelijk niet lukken. Dat is te ambitieus met de huidige bezetting. Ook kost het tot stand brengen van werkbare verbindingen tussen EZ en de interne organisatie veel tijd. Verder zijn we bezig met het acquireren van nieuwe bedrijven van buiten de regio.
2.2	Binnenstad en toerisme	
	Beleidsveld: Binnenstadontwikkeling	
	Aantal binnenstadbezoekers, omzet binnenstad	Het beoogde aantal binnenstadbezoekers (24-26 miljoen) gaan we niet realiseren eind 2014. De aantallen lopen terug als gevolg van de crisis. Dat is een landelijk fenomeen. Dat geldt ook voor de binnenstadomzet die we stabiel wilden houden op circa 764 miljoen euro. Bijsturingsmaatregelen Ten aanzien van het beleidsveld Binnenstadontwikkeling (aantallen binnenstadbezoekers, binnenstadomzet en

		bezoekerswaardering) werken we aan een visie op de binnenstad inclusief een uitvoeringsprogramma dat de binnenstad aantrekkelijker moet maken voor de toekomst. Deze staat gepland voor komend voorjaar 2015. We zetten ons volop in om bezoekers naar de stad te trekken (zoals city marketing, evenementenprogramma, experimenteerzones, aantrekken nieuwe retailformules, meer ruimte voor ondernemerschap in het nieuwe bestemmingsplan), maar realiseren ons dat de dalende trend zeker ook wordt veroorzaakt door de crisis en demografische effecten.
	Bezoekerswaardering binnenstad	We zien de bezoekerswaardering licht dalen. Dat heeft te maken met de veranderende bezoeker (minder regiobezoekers, meer Stadgers, de Stadger is kritischer). Wij verwachten niet dat de bezoekerswaardering begin 2015 ineens omhoog schiet. Bijsturingsmaatregelen Zie bij Aantal binnenstadbezoekers, omzet binnenstad.
2.3	Groningen kennisstad	
	Beleidsveld: Het Akkoord van Groningen	
	Stad & Toga	De Stad & Toga formule is achterhaald. We stemmen deze af op de nieuwe behoefte namelijk een meer thematische insteek, gericht op een breder publiek, meer dynamisch en op aansprekende locatie. De naam Stad & Toga wordt veranderd en krijgt een nieuwe organisatievorm.
2.4	Overige acquisitie	
	Beleidsveld: Internationalisering	
	Internationale promotie en handelscontacten energie	De internationale activiteiten om promotie en handelscontacten rondom energie lopen goed. Het deelnemen aan een uitgaande handelsmissie naar Moerrnansk met als thema energie is door de ontstane internationale situatie in Rusland voorlopig uitgesteld.
	Internationale focusgebieden: China, Duitsland, Rusland	Vanwege de huidige politieke situatie in Rusland gaan er voorlopig geen handelsmissies of andere bestuurlijke reizen naar Rusland toe. Daarbij sluiten we aan op landelijk beleid. Lopende contacten blijven we onderhouden via de stedenband.

Opmerking: Cijfers over het aantal bedrijfsvestigingen, het aantal arbeidsplaatsen en het aantal toeristische overnachtingen ontvangen wij eens per jaar. Deze kunnen wij niet per kwartaal monitoren.

3.3 Programma 3: Jeugd en Onderwijs

Jeugd en Onderwijs			
	<i>actuele</i>		<i>verwachte</i>
	<i>begroting</i>	<i>prognose</i>	<i>afwijking</i>
Deelprogramma	2014	saldo 2014	VGR 2014-2
03.1 Integraal jeugdbeleid	-35.281	-34.964	317
03.2 Overig jeugd en onderwijs	0	0	0
Totaal Jeugd en Onderwijs	-35.281	-34.964	317

Toelichting op financiële afwijkingen

03.1 Integraal jeugdbeleid (0,3 miljoen euro voordeel)

Verkoop onderwijsgebouw Schouwstraat 6 (0,2 miljoen euro voordeel)

Als gevolg van de verkoop van een onderwijsgebouw hebben wij inkomsten ontvangen die wij niet hebben begroot en dus een afwijking is ten opzichte van de begroting. Dit is de eerste opbrengst van een kleine serie verkopen gebouwen. De te verwachten opbrengsten ervan worden in een nota aan het college met inbegrip van dit recent verkochte gebouw in beeld gebracht en voor een aantal opbrengsten zullen voorstellen worden gedaan om deze te bestemmen voor o.m. de bekostiging van nieuwe aan deze verkopen gerelateerde projecten. Ten opzichte van de VGR1 is dit resultaat lager omdat de boekwaarde van het pand nog niet in mindering was gebracht.

Vrijval verplichting programma oude jaren (0,1 miljoen euro voordeel)

In de programma's onderwijshuisvesting hadden we aan schoolbesturen voorzieningen toegekend. De schoolbesturen hebben afrekeningen ingediend over de afgelopen jaren. Hieruit bleek dat enkele voorzieningen niet uitgevoerd hoeven te worden. En bij enkele voorzieningen zijn de werkelijke uitgaven lager dan de toegekende bedragen. De opgevoerde verplichting kan daarom vervallen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

3.4 Programma 4: Welzijn, Gezondheid en Zorg

Welzijn Gezondheid en Zorg			
	<i>actuele begroting</i>	<i>prognose saldo 2014</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2014-2</i>
Deelprogramma	2014	2014	
04.1 Soc samenhang en participatie	-42.375	-40.758	1.617
04.2 Preventie en zorg	-21.595	-21.595	0
04.3 Integratie en emancipatie	-1.998	-1.998	0
04.4 Overig welz, gezondh, zorg	0	0	0
Totaal Welzijn Gezondheid en Zorg	-65.968	-64.351	1.617

Toelichting op financiële afwijkingen

04.1 Sociale samenhang en participatie (1,6 miljoen euro voordeel)

Huishoudelijke hulp natura en PGB (1,4 miljoen euro voordeel)

Voor Huishoudelijk hulp (HH) en het Persoonsgebonden budget (PGB) wordt voor 2014 een voordeel van 1,4 miljoen euro ten opzichte van de begroting prognosticeerd.

Bij de eerste voortgangsrapportage was een voordeel voorzien van bijna 1 miljoen euro. Het verschil tussen beide prognoses wordt voor 0,3 miljoen euro veroorzaakt door een hogere integratie uitkering bij de meicirculaire 2014. Daarnaast valt 0,3 miljoen euro vrij van middelen die beschikbaar waren gesteld om de maatregelen voor extramuralisering op te vangen. Een eventueel stijgende vraag naar Wmo-voorzieningen door deze maatregelen zit namelijk al verdisconteerd in de huidige uitgaven.

Voor het overige zien we de prognose van VGR 2014-I in hoofdlijnen bevestigd. We zien een daling in het aantal cliënten (- 2,7 %), verschuiving naar goedkopere varianten (HH1 voor HH2, PGB laag voor PGB hoog) en lagere uurtarieven. Bovendien zien we een lagere ureninzet per cliënt per week. Al deze ontwikkelingen zijn enerzijds het gevolg van getroffen maatregelen en hebben anderzijds een autonoom karakter. Door de verwevenheid is het niet goed mogelijk de effecten van elke afzonderlijke ontwikkeling te kwantificeren.

Apparaatskosten (0,1 miljoen euro nadeel)

In 2013 is in twee wijken gestart met het experiment sociale teams. De ambitie is dit aantal in 2014 uit te bouwen naar 6 teams. De deelnemende partners, waaronder de gemeente Groningen, plegen personele inzet in de teams vanuit de reguliere formatie. Deze inzet wordt niet financieel verrekend. De gedachte hierachter is dat de inzet voor de sociale teams voor de reguliere werkzaamheden niet tot productieverlies leidt. Wat betreft de inzet vanuit de gemeente van Wmo-consulenten blijkt dit niet het geval. Hun

inzet bij de sociale teams dient daarom grotendeels met tijdelijk personeel vervangen te worden. De verwachting is dat hierdoor een tekort van 0,1 miljoen euro ontstaat in 2014.

Rolstoelen (0,3 miljoen euro voordeel)

De uitgaven voor rolstoelvoorzieningen vallen ten opzichte van de prognose van het eerste kwartaal nog iets lager uit waardoor een voordeel ontstaat ten opzichte van de begroting van 280 duizend euro. Het totaal aantal verstrekkingen blijft min of meer gelijk maar de gemiddelde kosten per verstrekte voorziening dalen. Het lijkt erop dat er meer een beroep wordt gedaan op alternatieve, goedkopere oplossingen. Zo zien we een verschuiving van elektrisch- naar handmatig bewogen rolstoelen. Dit effect leidt ook tot lagere onderhoudskosten.

Inkomensondersteunende maatregelen (0,45 miljoen euro voordeel)

Op 3 juni 2014 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel aangenomen tot de afschaffing met terugwerkende kracht per 1-1-2014 van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en tot afschaffing van de Regeling compensatie eigen risico (CER) per 1-1-2015. Onder aftrek van een bezuiniging hevelt het Rijk de door dit besluit vrijvallende gelden over naar de gemeenten, die hiervoor een regeling moeten opzetten ter compensatie van de afgeschafte regelingen.

In 2014 hebben we de eerste 450 duizend euro ontvangen voor de ontwikkeling van een nieuwe gemeentelijke maatwerkvoorziening inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten. Voor 2015 en 2016 zijn de beschikbare bedragen respectievelijk 2,2 miljoen euro en 2,7 miljoen euro. Vanwege de complexiteit van de regelingen is de tijd te kort om dit jaar nog een maatwerkvoorziening inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten te ontwikkelen en te implementeren. Als gevolg hiervan ontstaat in 2014 een incidenteel voordeel van 450 duizend euro.

Extra beleid: WMO (0,3 miljoen euro voordeel)

Bij de begroting 2014 was voor 2014 incidenteel 0,3 miljoen euro bijdrage extra beleid beschikbaar gesteld. Deze bijdrage was nodig om het restant van een niet realiseerbare oude bezuinigingsmaatregel af te dekken. De huidige prognose is dat de Wmo-uitgaven voor 2014 meevallen. Dit betekent dat de bijdrage voor 2014 kan vrijvallen.

Bezuiniging: vorming afdeling BUMO (0,4 miljoen euro nadeel)

De bezuinigingstaakstelling bij de vorming van de beleidsunit Maatschappelijke ontwikkeling bedraagt in totaal 600 duizend euro structureel t/m 2015. Dit is verdeeld in drie jaarschijven:

Jaarschijf 2013 – 200

Jaarschijf 2014 – 200

Jaarschijf 2015 – 200

De jaarschijven 2013 en 2014 worden in 2014 niet gerealiseerd.

Salarissen (0,3 miljoen euro nadeel)

Betreft een nadeel van 200 duizend euro op het salaris bij de vorming van de nieuwe beleidsunit Maatschappelijke Ontwikkeling. Eveneens een nadeel van ruim 100 duizend euro op de afdeling Contractering Monitoring en Subsidies, welke wordt veroorzaakt door vervanging van een langdurige zieke medewerker. Tevens worden de kosten van een boventallige medewerker en een deel van de kosten van de voormalig directeur K&C naar dit programma verdeeld.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

4.	Programma: Welzijn, gezondheid en zorg	
4.3	Integratie en emancipatie	
	Beleidsveld: Diversiteit en integratie	
	Fonds knelpunten Noodopvang asielzoekers	Vanaf 1 februari bekostigen we ook de eigen bijdrage voor medicatie van onverzekerbare vreemdelingen uit het fonds knelpunten noodopvang asielzoekers. We verwachten dat er in 2014 een extra beroep zal worden gedaan op het fonds van circa 8 duizend euro. We kunnen hiervoor de post onvoorzien aanwenden (14 duizend euro). De situatie is onveranderd t.o.v. VGR-1

3.5 Programma 5: Sport en Bewegen

Sport en Bewegen			
Deelprogramma	actuele		verwachte
	begroting 2014	prognose saldo 2014	afwijking VGR 2014-2
05.1 Sportieve infrastructuur	-15.831	-15.983	-152
05.2 Deelname aan sport	-1.695	-1.695	0
05.3 Overig sport en bewegen	-355	-355	0
Totaal Sport en Bewegen	-17.881	-18.033	-152

05.1 Sportieve infrastructuur (0,2 miljoen euro nadeel)

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

5.	Sport en bewegen	
5.1	Sportieve infrastructuur	
Beleidsveld: Verenigingen en subsidies		
Uitvoeren subsidie- en tarievenstelsel nieuw beleid per 01-08		<p><u>Sportbeleid:</u> Er vindt geen aanpassing van het subsidiestelsel gebruik sportaccommodaties in 2014 plaats. In raadsvoorstel 4476568 stellen wij voor om de overschrijding 2014 ten laste van de AER te brengen. Voor 2015 is de voorgestelde tariefsverhoging van de baan. Dit bleek vanwege juridische redenen onmogelijk. De dekking voor 2015 ziet er nu als volgt uit: de overschrijding van het budget subsidies gebruik sportaccommodaties in 2015 ad 230 duizend euro voor de helft te dekken uit het budget intensivering sport zoals beschreven in het coalitieakkoord en voor de helft op te lossen binnen de nieuwe regeling voor de sportsubsidies, vanaf het seizoen 2015-2016. Er komt in overleg met de sportverenigingen en de adviescommissie voor de sport een nieuwe regeling voor het seizoen 2015-2016. Uitgangspunt is hierbij het in de begroting opgenomen subsidiebedrag van 850 duizend euro. De nieuwe regeling leggen wij in het voorjaar 2015 ter besluitvorming aan uw raad voor.</p> <p>De gemelde overschrijding 2014 is een tussentijdse raming. Na de eindafrekening wordt de overschrijding definitief bepaald. Hier komen we in de gemeenterekening op terug.</p>
Faciliteiten voor de moderne vereniging (nieuwe subsidievorm).		Dit loopt gelijk op met het aangepaste subsidie- en tarievenstelsel.
Beleidsveld: Openbare ruimte		
Kerngebied Karding		Door het niet doorgaan van de tram kon een deel van de beleidsnota Kerngebied Karding niet worden uitgevoerd. Verschuiving van de entree van Sportcentrum Karding is gerealiseerd, maar de overige veranderingen in het gebied staan voorlopig op <i>on hold</i> .

3.6 Programma 6: Cultuur

Cultuur	actuele		verwachte
	begroting	prognose	afwijking
Deelprogramma	2014	saldo 2014	VGR 2014-2
06.1 Culturele infrastructuur	-31.554	-31.095	459
06.2 Deelname aan cultuur	-3.654	-3.654	0
06.3 Overig cultuur	-1.330	-1.455	-125
Totaal Cultuur	-36.538	-36.204	334

Toelichting op financiële afwijkingen

06.1 Culturele Infrastructuur (0,5 miljoen euro voordeel)

Geparkeerde subsidiebudgetten (0,3 miljoen euro voordeel)

Het budget van het accres 2014 voor instellingen die in 2014 een bezuiniging van 10% hebben gekregen, is apart gezet. Dit om eventueel een zachte landing voor instellingen mogelijk te maken. Hiervan is tot nu toe geen gebruik gemaakt, waardoor een voordeel van 266 duizend euro ontstaat.

Groninger Museum: Accres en Liquiditeitsbuffer (0,2 miljoen euro voordeel)

In het Programma van Eisen (PvE) worden budgetten gehanteerd waarin nog geen accres is verwerkt. Dit wordt met de instellingen gecommuniceerd. In de budgetten van de begroting is in sommige gevallen wel en in sommige gevallen geen accres toegekend. Voor het GM gold een uitzondering op de 10% generieke korting en ook is er nog accres toegekend. Het GM heeft de aanvraag afgestemd op de PvE en doet geen beroep op dit accres. Hierdoor blijft een deel van het budget onbesteed. Voordeel 103 duizend euro. Daarnaast is in de cultuurnota 2013-2016 76 duizend euro opgenomen voor het geval de sanering van het GM niet goed zou verlopen. Nu is gebleken dat dit budget hiervoor niet meer nodig is. Voordeel 76 duizend euro.

Zowel het voordeel op geparkeerde subsidiebudgetten als de voordelen Groninger Museum hebben we betrokken bij de extra inzet voor cultuur in 2015 en 2016 waarover we uw raad per brief van 18 september 2014 hebben geïnformeerd.

The Passion & Intocht Sinterklaas (70 duizend euro nadeel)

Voor de evenementen The Passion en de intocht van Sinterklaas wordt een negatief resultaat verwacht van in totaal 70 duizend euro. Voor the Passion is niet het volledige "inverdieneffect" gerealiseerd. Bij de budgetaanvraag is dit ook als risico vermeld. Bij de afwikkeling van de intocht van Sinterklaas zorgt onder andere de tegemoetkoming van de marktondernemers voor een negatief resultaat.

Extra beleid: Grote zaal Oosterpoort (23 duizend euro voordeel)

Plan was om in de zomer van 2014 de hijsinstallatie in de grote zaal (grotendeels) te vernieuwen. Theateradvies BV begeleidt ons in dit complexe proces waarvoor de kennis onmogelijk aanwezig kan zijn bij één theater. Dit project is onder invloed van het hoge kosten en te korte doorlooptijd uitgesteld tot 2015. Dit leidt in 2014 tot een vrijval extra beleid van 23 duizend euro.

06.3 Overig cultuur (0,1 miljoen euro nadeel)

Evenementen & kermissen (0,1 miljoen euro nadeel)

In de begroting 2014 is een risico van 125 duizend euro opgenomen voor de bedrijfsvoering van Stadstoezicht. Verwacht wordt dat dit risico gaat optreden in 2014. De (leges)opbrengsten voor grote en middelgrote evenementen en de kermis blijven achter ten opzichte van de begroting (verwacht nadeel: 84 duizend euro). Wij onderzoeken de mogelijkheden om de (leges-)opbrengsten te verhogen. Dit kan enerzijds door de tarieven te verhogen en anderzijds door het aantal verleende vergunningen te vergroten. Daarnaast zou een waarborgsom opgelegd kunnen worden, om bij overtredingen een sanctie op te kunnen leggen. De effecten hiervan worden in de tarievennota 2015 inzichtelijk gemaakt. Aanvullend wordt een nadeel van 41 duizend euro verwacht door gemaakte kosten voor Koningsdag.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

6.	Programma: Cultuur	
6.1	Culturele infrastructuur	
	Beleidsveld: Podiumkunsten	
	Het organiseren van een succesvolle aanbesteding voor, of bemiddelen bij het vinden van passende huisvesting voor culturele instellingen	De belangrijkste huisvestingsknelpunten van culturele instellingen zijn geïnventariseerd en diverse mogelijke oplossingen zijn afgetast. Enkele huisvestingsknelpunten zijn voorlopig opgelost. Een projectgroep gaat op strategisch niveau kijken naar de huisvestingsproblematiek cultuur om te komen tot een integrale oplossing hiervoor. Hierbij wordt de haalbaarheid van huisvesting van culturele instellingen in en nabij het Ebbingekwartier onderzocht.
	Beleidsveld: Letteren	
	Subsidiëren centrale bibliotheek en familiebibliotheken in de wijk	Door de stapeling van bezuinigingen bij Biblionet en de stadsbibliotheek zijn drie servicepunten gesloten en is het schoolbibliotheekwerk gestopt (bezuiniging van 100 duizend euro) en resteert er een beperkt budget binnen de totale subsidie om vorm te geven aan het voorkomen van taalachterstanden en het stimuleren van leesvaardigheid door de bibliotheek. Verder is het collectiebudget onvoldoende. Volgend jaar zal binnen de begroting worden geschoven om ruimte te maken voor aanvulling van de collectie. We proberen verder om in provinciaal verband tot afspraken te komen om de dienstverlening op peil te houden.
	Beleidsveld: Erfgoed materieel en immaterieel	

	Subsidiëren vastgestelde erfgoedinstellingen	De Kunstraad noemt de erfgoedinstellingen in de recente evaluatie van de cultuurnota, kwetsbaar. Er wordt tevens nog onvoldoende samengewerkt. Momenteel werken we aan een museumvisie waarin we een visie presenteren op de versterking van de sector.
6.2	Deelname aan cultuur	
	Beleidsveld: Cultuureducatie	
	Uitvoeren Rijksprogramma <i>Cultuureducatie met kwaliteit</i>	<p>Uit de recente evaluatie van onze cultuurnota van de Kunstraad en voortgangsgesprekken is gebleken dat de uitvoering van Cultuureducatie met kwaliteit niet conform verwachting verloopt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teveel losstaande projecten i.p.v. een samenhangend geheel; - met name scholen zijn onvoldoende betrokken; - rol van de Helpdesk (verbond steuninstellingen) kan duidelijker. <p>Eveneens bleek de inzet vanuit Vrijdag als centrum voor kennis en bemiddeling voor cultuureducatie onvoldoende effectief (scholen worden onvoldoende bereikt).</p> <p>Dit alles heeft tot de volgende acties geleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - herzien plan van aanpak Vrijdag, gereed oktober 2014; - aanstelling externe projectleider voor de Groninger uitvoering van Cultuureducatie met kwaliteit - herzien plan van aanpak voor de Groninger uitvoering van Cultuureducatie met kwaliteit, gereed november 2014, <p>Gevolg is wel dat het programma Cultuureducatie met kwaliteit stagnatielaat zien in 2014 en de voor dit jaar gestelde doelen (waarschijnlijk) niet zal halen..</p>

3.7 Programma 7: Verkeer

Verkeer	<i>actuele</i>		<i>verwachte</i>
	<i>begroting</i>	<i>prognose</i>	<i>afwijking</i>
Deelprogramma	2014	saldo 2014	VGR 2014-2
07.1 Fiets	-807	-1.061	-254
07.2 Openbaar vervoer	-128	-128	0
07.3 Auto	3.255	3.255	0
07.4 Parkeren	1.033	1.618	585
07.5 Verkeersveiligheid	0	0	0
07.6 Overig verkeer	-3.368	-2.668	700
Totaal Verkeer	-15	1.016	1.031

Toelichting op financiële afwijkingen

07.1 Fiets (0,3 miljoen euro nadeel)

Bezuiniging spitsrekken en stalling (0,1 miljoen euro nadeel)

In het kader van de begroting 2014 is voorgesteld te stoppen met het wekelijks plaatsen van de spitsrekken in de binnenstad en tevens het beheer van de fietsenstalling bij station Europapark terug te brengen. Op 20 februari 2014 is uw raad geïnformeerd dat deze bezuiniging niet kan worden gerealiseerd in 2014. In totaal gaat het om 94 duizend euro. Normaliter zou deze niet te realiseren bezuiniging binnen de sector zelf moeten worden opgevangen, maar dit is niet mogelijk gezien het feit dat alle onderdelen van het pakket fietsparkeren in het contract met WerkPro zijn opgenomen.

Fiets (0,2 miljoen euro nadeel)

In 2014 is de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf geactualiseerd. Het totale tekort van het parkeerbedrijf komt in 2014 naar verwachting uit op 375 duizend euro. In de begroting 2014 (gebaseerd op de meerjarenprognose 2013) was een tekort voorzien van circa 800 duizend euro. Hiervoor zijn middelen extra beleid beschikbaar gesteld. Per saldo leidt dit tot een voordeel van 425 duizend euro. Dit voordeel is als volgt opgebouwd:

Deelprogramma 7.1 fiets	160 duizend euro nadeel
<u>Deelprogramma 7.4 parkeren</u>	<u>585 duizend euro voordeel</u>
Saldo	425 duizend euro voordeel

De opgenomen besparing voor het beheer van de NS stalling Station, Werkpro en het fietsdepot zal niet geheel worden gerealiseerd, dit leidt tot een nadeel van 160 duizend euro.

07.4 Parkeren (0,6 miljoen euro voordeel)

Parkeren (0,6 miljoen euro voordeel)

In 2014 is de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf geactualiseerd. Het totale tekort van het parkeerbedrijf komt in 2014 naar verwachting uit op 375 duizend euro. In de begroting 2014 (gebaseerd op de meerjarenprognose 2013) was een tekort voorzien van circa 800 duizend euro. Hiervoor zijn middelen extra beleid beschikbaar gesteld. Per saldo leidt dit tot een voordeel van 425 duizend euro. Dit voordeel is als volgt opgebouwd:

Deelprogramma 7.1 fiets	160 duizend euro nadeel
<u>Deelprogramma 7.4 parkeren</u>	<u>585 duizend euro voordeel</u>
Saldo	425 duizend euro voordeel

Op het deelprogramma parkeren wordt per saldo een voordeel verwacht van 585 duizend euro. Dit kan als volgt worden verklaard:

- Het rentepercentage (ROP) was in de meerjarenprognose parkeerbedrijf uit 2013 geschat op 3,45%. De uitgangspunten uit deze meerjarenprognose zijn verwerkt in de begroting 2014. Het rentepercentage voor 2014 bedraagt in werkelijkheid 3%. Dit levert een voordeel op van 450 duizend euro in 2014.
- De lagere exploitatielasten worden veroorzaakt door lagere personele kosten (inclusief parkeertoezicht). Daarnaast worden de extra exploitatielasten voor Kardinge, Haren en kwaliteitsverbetering niet in 2014, maar in 2015 verwacht. Per saldo levert dit een voordeel van 185 duizend euro op.
- Per saldo zijn de opbrengsten met 50 duizend euro afgenomen.

07.6 Overig verkeer (0,7 miljoen euro voordeel)

Langmanmaatregelen Zuidelijke Ringweg (0,7 miljoen euro voordeel)

In 2014 wordt de nacalculatie Langmaatregelen Zuidelijke Ringweg aangeboden. In de begroting 2014 is rekening gehouden met een vrijval van 2,4 miljoen euro. Uit de voorlopige cijfers blijkt dat de vrijval naar verwachting 700 duizend euro hoger uitvalt.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

7.	Programma: Verkeer	
7.1	Fiets	
	Beleidsveld: Fietsinfrastructuur	
	Fietspaden aanleggen in Stad (fietspad de Verbetering Hoogkerk)	Fietspad wordt aangelegd in 2015 in plaats van 2014. Reden hiervoor is onder meer de vondst van een huiswierde Dit zijn door de mens aangebrachte verhogingen uit de Middeleeuwen, We willen deze archeologische vondst in tact houden.
	Beleidsveld: Stallingen	
	Fietsparkeren Stations,	De fietsparkeervoorzieningen zijn vooralsnog gereed voor 31-12-

	bushaltes en P+R terreinen	2014. Alleen de fietsparkeervoorzieningen op de P+R Haren worden waarschijnlijk begin 2015. Dit heeft te maken met de werkzaamheden aan de uitbreiding van de P+R in 2015 (duidelijke link met uitbreiding P+R Haren).
7.2	Openbaar vervoer	
	Beleidsveld: Bus	
	HOV-as Peizerweg	Planning was oplevering in 2015. Voor de aanleg is intensief overleg met ProRail gevoerd, maar deze is herhaaldelijk teruggekomen op de afspraken over de datum start werkzaamheden. Daarom is in de planning een paar extra maanden opgenomen: het lijkt 1 maart 2016 te worden. Er wordt nog gekeken of het mogelijk is eind 2015 toch te kunnen halen.
	Bus toe- en afrit Hoogkerk	Afgesproken is dat het project wordt ondergebracht bij ARZ (Aanpak Ring Zuid). Financieel is het project door een bezuiniging niet meer volledig gedekt. Hierover zijn we in gesprek met de provincie. Aangezien dit project onderdeel van het project Zuidelijke Ringweg is, schuift dit project met de planning van de Zuidelijke Ringweg mee naar achter.
	Halteplan Toegankelijkheid	Voor 1 januari 2015 wordt van ons verlangd dat 420 van de 650 bushaltes toegankelijk zijn. Aangezien het toegankelijk maken van sommige haltes onderdeel is van grotere plannen reddend het vereiste aantal van 420 niet voor 1 januari 2015. Uitstel hiervoor is naar verwachting mogelijk, maar moet nog met de provincie Groningen worden afgesproken
	Noodzakelijk maatregelen om HOV-visie uit te voeren	Enkele projecten uit tranche 2 worden niet opgeleverd in 2014. Dat komt door uitvoering van wet- en regelgeving (wet geluidhinder), het doorlopen van een zorgvuldig participatieproces met omwonenden en bedrijfsleven, het noodzakelijk overleg met de Politie en hulpverleningsdiensten over de handhaving van de maatregelen, en de wettelijke termijnen die in acht genomen dienen te worden bij het aanbestedings- en gunningtraject.
7.3	Auto	
	Beleidsveld: Regionale ontsluiting en ringwegen	
	Zuidelijke ringweg Groningen	Verschuiving in de planning. Deze hebben we reeds met uw raad gecommuniceerd.
	Beleidsveld: Stedelijke hoofdstructuur	
	Boerhaaverotonde	Vanwege extra bereikbaarheidsmaatregelen op netwerkniveau rondom het Martinizekenhuis is 550 duizend euro meer krediet nodig. In oktober leggen wij u daarom een kredietaanvraag voor.
7.4	Parkeren	
	Beleidsveld: Parkeerbedrijf	
	Resultaat parkeerbedrijf	(Extra beleidsmiddelen) In 2013 is de marketingcampagne 'De auto onder dak' uitgerold. Deze campagne is ingezet om de bekendheid en de bezettingsgraden van de Damsterdiep-, Boterdiep- en Oosterpoortgarage te vergroten. Deze campagne wordt ook in 2014 uitgerold. Tevens zijn per januari 2014 diverse tariefdifferentiatie maatregelen ingevoerd om de gemeentelijke parkeergarages aantrekkelijker te maken en het exploitatie resultaat van het Parkeerbedrijf te verbeteren.. De eerste resultaten zijn inmiddels voorzichtig merkbaar. Vooral bij de Boterdiepgarage is een groei waar te nemen.

		<p>De meerjarenprognose Parkeerbedrijf 2014 laat in de beginjaren een fors positiever resultaat zien dan de meerjarenprognose 2013. Het verschil in de eerste jaren wordt onder andere verklaard door de lagere kapitaallasten ten gevolge van de lagere rente. Daarnaast was het behaalde resultaat op straatparkeren in 2013 hoger dan begroot, hetgeen een meerjarig positief effect heeft.</p> <p>Ondanks het positievere beeld bevat de exploitatie van het Parkeerbedrijf nog steeds forse risico's (o.a. de renteontwikkeling, de bezetting van de parkeergarages (ingroei Damsterdiepgarage) en de ingroei van de omzet uit het parkeertoezicht. Deze risico's zijn verwerkt in het risico-model en meegenomen bij de bepaling van de gewenste omvang van het weerstandsvermogen.</p> <p>Het tekort bij VGR-II bedraagt 0,375 miljoen euro inclusief fiets. Vanuit middelen nieuw beleid is 0,8 miljoen euro beschikbaar gesteld om het tekort te dekken. Per saldo is er sprake van een voordeel van 0,425 miljoen euro.</p>
	Exploitatie straatparkeren (en extra kosten parkeerautomaten Card Only)	<p>In 2013 is de aanbesteding van Card Only parkeerautomaten afgerond en in januari 2014 zijn de eerste test-automaten geplaatst in de Oosterpoort. Indien deze test positief verloopt, dan zal vanaf eind 2e kwartaal 2014 de feitelijke plaatsing van de bijna 300 automaten van start gaan.</p> <p>Evenals in de meerjarenprognose 2013 is in de geactualiseerde meerjarenprognose 2014 een substantiële groei (stapsgewijs) van het resultaat uit parkeertoezicht meegenomen. Deze groei is ten opzichte van de voorgaande meerjarenprognose de eerste jaren licht naar beneden bijgesteld. Voor 2014 is nu een omzet geraamd van 2,0 miljoen euro (mjp 2013 2,2 miljoen euro).</p>
	Exploitatie Parkeergarages	<p>De bezettingsgraden van de gemeentelijke parkeergarages worden direct beïnvloed door de macro-economische /conjuncturele ontwikkelingen. De vertraagde ontwikkelingen van de diverse programma's, de daling van het bezoek aan de binnenstad en andere ontwikkelingen zoals het internet winkelen en "Het nieuwe werken", vormen een risico voor de bezetting van de parkeergarages. De verwachte omzet voor de Damsterdiepgarage is voor 2014 naar beneden bijgesteld (van 1.1 miljoen euro naar 800 duizend euro).</p>
	Beheer P+R terreinen	<p>De dekking van beheer- en exploitatie lasten van de gemeentelijke P+R-terreinen vraagt aandacht. Voor 2013 en 2014 is de bijdrage van het OV-bureau (150 duizend euro) geëffectueerd.</p> <p>In 2014 is met de verschillende partners een verkenning opgestart hoe vanaf 2015 omgegaan moet worden met dit vraagstuk. Omdat op dit punt nog geen sluitende afspraken zijn gemaakt, blijft dit een risico.</p>

7.5	Verkeersveiligheid	
	Beleidsveld: Verkeersveiligheid	
	Afronden 30 km/u gebieden	<p>De Vechtstraat moet nog worden uitgevoerd. Door hogere kosten in ander gebieden is nog onduidelijkheid over de invulling en realisatie. Een voorstel voor financiering betrekken we bij de begroting 2015.</p>

3.8 Programma 8: Wonen

Wonen			
	<i>actuele</i>		<i>verwachte</i>
	<i>begroting</i>	<i>prognose</i>	<i>afwijking</i>
Deelprogramma	2014	saldo 2014	VGR 2014-2
08.1 Doelgroepen	-190	-190	0
08.2 Nieuwbouw	-4.719	-8.011	-3.292
08.3 Bestaande woningvoorraad	-6.665	-6.705	-40
08.4 Cultuurhistorie en archeologie	-1.782	-1.782	0
08.5 Overig wonen	-6.395	-6.313	82
Totaal Wonen	-19.751	-23.001	-3.250

Toelichting op financiële afwijkingen

08.2 Nieuwbouw (3,3 miljoen euro nadeel)

Resultaat Meerstad (1,5 miljoen euro nadeel)

In Meerstad verwachten we in 2014 meer woningen te verkopen dan opgenomen in de grondexploitatie Meerstad. De woningen worden momenteel echter verkocht tegen een lager prijsniveau. Bij de tot op heden verkochte woningen is de gemiste opbrengst berekend op 5 miljoen euro. Wij verwachten niet dat deze achterstand in de toekomst kan worden ingelopen. Daarom moeten we dit verlies in 2014 nemen. Dit nadelige resultaat vangen we voor 3,5 miljoen euro op met de bestaande buffer voor tegenvallende woningverkoop in de grondexploitatie Meerstad. De resterende 1,5 miljoen euro leidt tot een nadeel in de 2014.

Bouwleges (1,8 miljoen euro nadeel)

Op basis van de actuele begroting 2014 zou tot en met juli 3,134 miljoen euro gerealiseerd moeten zijn van de jaarbegroting van 6,269 miljoen euro. In 2014 peildatum medio augustus is 2,032 miljoen euro aan leges bouwactiviteit verantwoord.

De prognose van de opbrengsten is gebaseerd op een 5-jaarsgemiddelde over de totale legesontvangsten tot 200 duizend euro. De grote projecten (leges meer dan 200 duizend euro) zijn apart geïdentificeerd op basis van de reeds ingediende aanvragen in 2014. Tot slot is gekeken naar de huidige werkvoorraad van het Loket Bouwen en Wonen. Door de huidige economische omstandigheden blijven grote bouwprojecten wegens de crisis deels uit of worden de bouwkosten naar beneden bijgesteld. Ten opzichte van de actuele begroting 2014 is de prognose dat 2,174 miljoen euro minder legesopbrengsten wordt gerealiseerd. Er zitten echter een aantal grote projecten in de pijplijn. Het is op dit moment niet duidelijk of deze in 2014 nog komen.

Wanneer een dergelijke aanvraag ingediend wordt, zal naar verwachting alsnog een fors hogere legesopbrengst worden gerealiseerd. De werkelijke legesopbrengst kan met een optimale prognosemethode dus altijd nog afwijken. Er kunnen mutaties in onderhavige projecten plaatsvinden en vertragingen hetgeen de prognose sterk kan beïnvloeden. Specificatie prognose:

Realisatie 2014 peildatum medio augustus	2,032 miljoen euro
Prognose (projecten leges ≤ 0,2 miljoen euro)	1,242 miljoen euro
Prognose' (projecten leges > 0,2 miljoen euro)	0,821 miljoen euro
<i>Totale prognose inkomsten leges bouwactiviteit 2014</i>	<i>4,095 miljoen euro</i>
<i>Begroting inkomsten leges bouwactiviteit 2014</i>	<i>6,269 miljoen euro</i>
<i>Prognose resultaat '14 inkomsten leges bouwactiviteit</i>	<i>-/-2,174 miljoen euro</i>

Door het niet invullen van vacatureruimte, het beëindigen van inhuurcontracten en het uitvoeren van werken derden voor andere gemeenten worden lagere lasten voor de vergunningverlening leges bouwactiviteit geprognosticeerd dan begroot. In totaal 0,4 miljoen euro. Per saldo ontstaat een nadelig resultaat van 1,8 miljoen euro bij de bouwleges.

08.3 Bestaande woningvoorraad (0,04 miljoen euro nadeel)

Extra beleid: Organisatiekosten (40 duizend euro nadeel)

In de begroting 2014 is vanuit middelen extra beleid een bedrag van 2 miljoen euro beschikbaar gesteld om het tekort op de organisatiekosten (concernmiddelen) RO/EZ te dekken. Vooruitlopend op de vorming van Stadsontwikkeling worden vacatures die ontstaan niet of beperkt ingevuld. Dit leidt tot een voordeel van 440 duizend euro verdeeld over meerdere deelprogramma's. In deelprogramma 8.3 ontstaat een tekort van 40 duizend euro bij de actualisering van bestemmingsplannen door de noodzaak een nieuw bestemmingsplan te moeten opstellen voor de drafbaan Stadspark. Per saldo wordt een resultaat verwacht van 400 duizend euro. Dit voordeel is zichtbaar in deelprogramma 12.4.

08.5 Overig wonen (0,082 miljoen euro voordeel)

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

8.	Programma: Wonen	
8.1	Doelgroepen	
	Beleidsveld: Jongeren	
	Toevoegen van kwalitatief hoogwaardige jongerenhuisvesting	Investeringsbeslissingen voor nieuwbouwprojecten door corporaties blijven vooralsnog uit. Corporaties bezinnen zich op financiële positie en prioriteitstelling. Er zijn wel wat initiatieven van marktpartijen in voorbereiding waarbij nog onzeker is of er een investeerder of afnemer kan worden gevonden.
8.2	Nieuwbouw	

Beleidsveld: Versnellen en faciliteren nieuwbouw		
Reserve Grondzaken		Het benodigde weerstandsvermogen voor de lopende grondexploitaties bedraagt eind 2014 naar verwachting circa 187 miljoen euro en de verwachte omvang van de reserve bedraagt circa 25 miljoen euro. Het benodigde weerstandsvermogen voor de grondexploitaties wordt meegenomen in de benodigde omvang van het gemeentelijke weerstandsvermogen.
Beleidsveld: Bouwen in bestaande stad		
Waardering gronden Suikerunie		De waardering van de gronden SuikerUnie blijft nagenoeg gelijk aan de waarde van voorgaande jaren. Het jaarlijkse exploitatieresultaat komt ten laste van het resultaat grondbedrijf. De omvang van de exploitatie- en onderhoudskosten onder aftrek van de gerealiseerde opbrengsten zal naar verwachting hoger zijn dan de hiervoor gereserveerde bijdrage van 1,6 miljoen euro..
Beleidsveld: Kwaliteitsbewaking en dienstverlening		
NLA 2.0		De verbetering van bestaande woningen verloopt volgens schema. De realisatie van honderd energieneutrale sociale huurwoningen en het renoveren van honderd bestaande woningen naar energienota-nul is nog niet opgepakt. Wel wordt in het kader van het landelijke project Stroomversnelling een proefwoning gerenoveerd tot energienota-nul woning.
Groene Daken		Vooralsnog zijn het aantal aanvragen gering.
(Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap		Initiatieven worden ondersteund, maar hebben nog niet in concreet uitgevoerde projecten geresulteerd.
8.3	Bestaande woningvoorraad	
Beleidsveld: Woningen		
Energiebesparing in sociale woningvoorraad (Hoogspringers)		Er is nog geen uitgewerkte businesscase in het kader van het Hoogspringersproject. Dit heeft onder andere te maken met de voortgang van het landelijke project.
Beleidsveld: Wijkperspectieven/Evenwichtige wijken		
Wijkperspectieven		Een aantal projecten onder deze activiteit ondervinden vertraging: Oosterhogebrug (Steelande kent een verslechterde financiële situatie), Cortingborg (Huismeesters heeft voorlopig geen investeringsruimte voor de jongerenhuisvesting aldaar).
8.4	Cultuurhistorie en archeologie	
Beleidsveld: Monumenten		
Reguliere activiteiten		Vergunningverlening komt bijna in de knel vanwege grenzen aan beschikbare capaciteit.
Beleidsveld: Archeologie		
Overige activiteiten		Opstellen Groninger Onderzoekagenda is vertraagd in verband met prioriteitstelling. De rest ligt op schema.

3.9 Programma 9: Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte

Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte			
	<i>actuele</i>	<i>prognose</i>	<i>verwachte</i>
	<i>begroting</i>	<i>saldo 2014</i>	<i>afwijking</i>
Deelprogramma	2014	2014	VGR 2014-2
09.1 Kwaliteit leefomgeving	-35.716	-35.111	605
09.2 Afvalverzameling en-verwerking	1.774	2.774	1.000
09.3 Overig ondhd en beh openb ruim	-2.727	-2.727	0
Totaal Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	-36.669	-35.064	1.605

Toelichting op financiële afwijkingen

09.1 Kwaliteit leefomgeving (0,6 miljoen euro voordeel)

Budget stormschade (565 duizend euro voordeel)

In mei 2014 heeft uw raad 600 duizend euro beschikbaar gesteld voor herstel stormschade van de oktober storm 2013. In 2014 worden kosten gemaakt voor de voorbereiding (planvorming en overleg bewoners) van in totaal 35 duizend euro. De daadwerkelijke uitvoering van de urgente locaties zoals Uranusstraat, Neptunusstaart en de Kraneweg vindt plaats in 2015.

Extra beleid: Kinderboerderij (150 duizend euro voordeel)

Het totale incidentele budget 2014 voor kinderboerderijen bedraagt 250 duizend euro: Voor de renovatie Kinderboerderij Beestenborg is 100 duizend euro begroot en wordt in 2014 ook uitgegeven. Voor de renovatie Kinderboerderij Stadspark is 150 duizend euro begroot. De renovatie van Kinderboerderij Stadspark wordt pas n 2015 uitgevoerd, omdat we zoeken naar een nieuwe exploitant die betrokken wordt bij de renovatieplannen.

Kosten Veiligheidszorg Noord (90 duizend euro nadeel)

De exploitatie van Veiligheidszorg Noord (VZN) staat fors onder druk. Daarom is het voor VZN noodzakelijk de tarieven tussentijds te verhogen. Wij hebben besloten de samenwerking met Veiligheidszorg Noord vooralsnog tijdelijk voort te zetten tot 1 maart 2015. Dit leidt in 2014 tot een nadeel van 90 duizend euro. De extra kosten voor 2015 worden meegenomen bij de voorbereiding van de begroting 2015.

Inkomsten beroepsvaart (20 duizend euro nadeel)

Door het vertrek van de containeroverslag bij de firma Ritsema uit de Scandinavische havens in Groningen lopen de inkomsten uit de beroepsvaart (havengelden) terug. Daarnaast signaleren wij een algemene teruggang in de goederenoverslag. In 2014 wordt een nadeel verwacht van 20 duizend euro. De structurele effecten worden meegenomen in de tarievennota 2015. Uitgangspunt is een kostendekkend tarief.

09.2 Afvalverzameling en -verwerking (1,0 miljoen euro voordeel)

Huishoudelijk afval (1,0 miljoen euro voordeel)

Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- meer grijsafval en GFT opgehaald als gevolg van zachte winter (305 duizend euro nadeel)
- bezuinigingstaakstelling stoppen met ophalen grofvuil: Minder flankerende activiteiten nodig (100 duizend euro voordeel)
- later en minder aanschaf van voertuigen en machines dan begroot (350 duizend euro voordeel)
- lagere brandstof prijs (100 duizend euro voordeel)
- prijs en hoeveelhedenontwikkelingen diverse afvalstromen (100 duizend euro nadeel)
- vacatureruimte en overige kleine posten (280 duizend euro voordeel)
- extra inkomsten afvalstoffen heffing door meer aanslagen en navorderingen (300 duizend euro voordeel)
- extra inkomsten bij nacalculatie opbrengst afval uit 2013 (215 duizend euro voordeel)
- meer opbrengsten diverse afvalstromen (60 duizend euro voordeel)

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

9.	Programma: Onderhoud en beheer openbare ruimte	
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	
	Beleidsveld: Stadsparken	
	Noorderplantsoen	Het realiseren van een kiosk met toiletvoorzieningen lijkt vooralsnog niet haalbaar. Er zijn geen partijen die geïnteresseerd zijn om dit te financieren en exploiteren. Vooralsnog zullen de tijdelijke toiletten gehandhaafd blijven.
	Beleidsveld: Toezicht en handhaving openbare ruimte	
	Tekort Stadstoezicht	De extra beleidsmiddelen die Stadstoezicht bij de begroting 2014 heeft ontvangen worden niet overschreden. De exploitatie van Veiligheidszorg Noord (VZN) staat fors onder druk. Daarom is het voor VZN noodzakelijk de tarieven tussentijds te verhogen. Wij hebben besloten de samenwerking met Veiligheidszorg Noord vooralsnog tijdelijk voort te zetten tot 1 maart 2015. Dit leidt in 2014 tot een nadeel van 90 duizend euro.

3.10 Programma 10: Veiligheid

Veiligheid			
	<i>actuele begroting</i>	<i>prognose saldo 2014</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2014-2</i>
Deelprogramma	2014	2014	2014-2
10.1 Veilige woon- en leefomgeving	-361	-361	0
10.2 Bedrijvigheid en veiligheid	0	0	0
10.3 Jeugd en veiligheid	0	0	0
10.4 Integriteit en veiligheid	-546	-546	0
10.5 Fysieke veiligheid	-15.576	-15.487	89
Totaal Veiligheid	-16.483	-16.394	89

10.5 Fysieke veiligheid (0,089 miljoen euro voordeel)

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

3.11 Programma 11: Stadhuis en Stadjer

Stadhuis en Stadjer			
Deelprogramma	actuele		verwachte
	begroting 2014	prognose saldo 2014	afwijking VGR 2014-2
11.1 Contact met de burger	-53	-53	0
11.2 Beleidscommunicatie	-423	-423	0
11.3 Publieke dienstverlening	-10.510	-11.068	-558
11.4 Overige stadhuis en stadjer	-91	-91	0
Totaal Stadhuis en Stadjer	-11.077	-11.635	-558

Toelichting op financiële afwijkingen

11.3 Publieke Dienstverlening (0,6 miljoen euro nadeel)

Gemeenteleges (0,6 miljoen euro nadeel)

Met ingang van 1 januari 2014 is het tarief rijbewijzen verlaagd (325 duizend euro). Met ingang van 9 maart 2014 mogen er geen leges meer worden geheven voor vermissingen, ongeldig maken, en gevonden documenten (100 duizend euro). Tevens is per 9 maart 2014 het tarief identiteitskaarten verlaagd (53 duizend euro). Daarnaast worden er minder gemeenteleges ontvangen als gevolg van een lagere afgifte GBA afschriften (80 duizend euro). Diverse overige afwijkingen op de leges van 41 duizend euro nadelig. Per saldo vertoont de legesopbrengst een nadeel van 599 duizend euro.

Proceskostenvergoeding belastingen (0,3 miljoen euro nadeel)

Het aantal bureaus dat namens woningeigenaren bezwaarprocedures voert, neemt toe. Deze bureaus werken gratis. Bij een succesvol bezwaarschrift heeft de burger het voordeel van een lagere WOZ-waarde en daarmee een belastingvoordeel. Het bureau ontvangt van ons de wettelijke vergoeding voor de gemaakte proceskosten.

Dwanginvordering (0,3 miljoen euro voordeel)

Voor het versturen van aanmaningen en dwangbevelen brengt de gemeente kosten in rekening bij de belastingplichtige. De opbrengst van de invorderingskosten in 2014 ligt aanmerkelijk hoger dan in de jaren ervoor. De reden hiervan is dat de doorlooptijd aanmerkelijk is verkort van het dwanginvorderingstraject. Gevolg van deze aanpassing is dat het innen van invorderingskosten over aanslagen van een belastingjaar minder voorkomt in een volgend belastingjaar. Dit jaar wordt er dus meer geïnd aan kosten op aanslagen 2014. Daarnaast kwamen er door strakker in te vorderen tot dusver meer mensen in aanmerking voor een dwanginvorderingstraject. In 2015 zal het omgekeerde realiteit zijn. Niet alleen is de opbrengst van kosten op aanslagen 2014 dan minder, ook op aanslagen 2015 zullen minder dwanginvorderingskosten worden geboekt. Dit komt omdat de verwachting is

dat mensen hun betaalgedrag hebben aangepast en er dus minder aanslagen in aanmerking komen voor een dwanginvorderingstraject.

Vrijval modernisering GBA (63 duizend euro voordeel)

Door vertraging in de besluitvorming op rijksniveau zal de vervanging van het GBA-systeem later plaatsvinden. Omdat de huidige software inmiddels is afgeschreven vallen de kapitaallasten in 2014 vrij. Naast de vrijval van de kapitaallasten valt het onderhoudsbudget in 2014 ook gedeeltelijk vrij.

Extra Beleid: Wijkservicecentrum Lewenborg (4 duizend euro voordeel)

Het beschikbaar gestelde extra beleidsgeld voor het wijkservicecentrum Lewenborg valt in 2014 deels vrij. Deze vrijval op de kapitaallasten is het gevolg van een lagere investering in de inrichting van het gebouw en de ICT-voorzieningen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

11.	Programma: Stadhuis en stadje	
11.1	Contact met de burger	
	Beleidsveld: Telefoon en post	
	Telefonie	De cijfers voor telefonie van de gehele gemeentelijke organisatie zijn niet integraal beschikbaar door vertraging in de oplevering van het Mitel telefoniesysteem.
	Post	Onderzoek post wordt in 2014 nog opgestart.
	Beleidsveld: Kanaalsturing	
	Planning/meten en kennismanagementbeheer	Het KCC stuurt op klantcontact met behulp van managementgegevens. Dit is echter nog niet voor alle kanalen georganiseerd en ook nog niet voor alle domeinen van dienstverlening. Dit hangt nauw samen met de opgelopen vertraging in de ontwikkeling van het KCC 2 ^{de} fase.

3.12 Programma 12: Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering			
	<i>actuele begroting 2014</i>	<i>prognose saldo 2014</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2014-2</i>
Deelprogramma			
12.1 Innovaties	-3.423	-3.423	0
12.2 Personeel	0	0	0
12.3 Facil dienstverlening	-5.227	-5.227	0
12.4 Overig bedrijfsvoering	-265	-4.324	-4.059
Totaal Bedrijfsvoering	-8.915	-12.974	-4.059

Toelichting op financiële afwijkingen

12.4 Overig bedrijfsvoering (4,1 miljoen euro nadeel)

Extra beleid: Organisatiekosten (400 duizend euro voordeel)

In de begroting 2014 is vanuit middelen extra beleid 2 miljoen euro beschikbaar gesteld om het tekort op de organisatiekosten van voorheen RO/EZ te dekken. Vooruitlopend op de vorming van Stadsontwikkeling worden vacatures die ontstaan niet of beperkt ingevuld. Dit leidt tot een voordeel van 440 duizend euro. In deelprogramma 8.3 ontstaat een tekort van 40 duizend euro bij de actualisering van bestemmingsplannen. Per saldo wordt een resultaat verwacht van 400 duizend euro.

Oosterboog (150 duizend euro nadeel)

De kosten behorend bij de huurgarantie aan het ABP betreffende Oosterboog, de kantorenlocatie aan de Oosterstraat, kunnen tot maximaal 205 duizend euro worden opgenomen als resultaat ten laste van het concern. Voor 2013 is het nadeel binnen het deelprogramma overige bedrijfsvoering geraamd op 150 duizend euro.

Voorziening Europaweg (3,7 miljoen euro nadeel)

Omdat de locatie aan de Europaweg m.i.v. 1 september jl. niet meer in gebruik is, moet vanuit verslagleggingsregels voor de resterende huurverplichtingen een voorziening worden getroffen (analoog aan de voorzieningen voor de Eendrachtsskade en de Waagstraat bij de gemeenterekening 2013). Het huurcontract loopt nog tot 1 januari 2018 door. De totale huurverplichting over de periode 2015 – 2017 bedraagt 3,7 miljoen euro.

Vacaturevrijval (1,3 miljoen euro voordeel)

Ten opzichte van de toegestane formatie in het uitvoeringsplan wordt een onderschrijding van 1,3 miljoen euro verwacht. Hier tegenover staan wel hogere kosten inhuur samenhangend met de start en opbouw van het SSC (zie hierna).

Inhuur derden (0,9 miljoen euro nadeel)

Tegenover de vacaturevrijval staat een overschrijding op inhuur van 945 duizend euro.

Niet-gerealiseerde bezuinigingen (0,9 miljoen euro nadeel)

Van de totale taakstelling voor het SSC over 2014 van 6,7 miljoen euro, zal naar verwachting 899 duizend euro niet gerealiseerd kunnen worden. Dit betreft vooral vastgoedbezuinigingen (535 duizend euro), catering (189 duizend euro) en telefoniekosten (100 duizend euro). Voor de toelichtingen verwijzen we naar de bijlage Bedrijfsvoering, onderdeel Bezuinigingen.

Overig (0,1 miljoen euro nadeel)

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

12.	Programma: Bedrijfsvoering	
12.1	Innovaties	
	Beleidsveld: Informatisering en automatisering	
	Digitalisering van bedrijfsvoering.	De ICT-board heeft in juni 2014 ingestemd met het opstarten van een programma om de doelen op het gebied van de digitalisering te realiseren. Dit sluit aan bij de doelstellingen vanuit ons collegeprogramma (Track and Trace). In de eerste fase verkennen we welke investeringen benodigd zijn en leveren we een dekkingsvoorstel voor de komende jaren op.
	Het besluit tot uitbesteding van de ICT functie zal leiden tot wijzigingen in de I&A-functie vanaf 2017. Hiertoe worden nu de voorbereidende activiteiten gestart.	We hebben in ons collegeprogramma aangegeven dat de ICT-functie van de gemeente Groningen uitbesteed zal worden. In 2014 starten we al met de voorbereidende activiteiten. Over de strategische keuzes en uitwerking hiervan zullen wij uw raad op gepaste momenten informeren.

3.13 Programma 13: Overig

Overig	actuele		verwachte
	begroting	prognose	afwijking
Deelprogramma	2014	saldo 2014	VGR 2014-2
13.1 College en Raad	-61	-515	-454
Totaal Overig	-61	-515	-454

Toelichting op financiële afwijkingen

13.1 College, Raad en Overig (0,1 miljoen euro nadeel)

Afwaardering aandelen Martiniplaza (1,3 miljoen euro nadeel)

Aan het gebouw Martiniplaza is achterstallig onderhoud vastgesteld. Uw raad heeft in mei 2014 hiervoor geld ter beschikking gesteld. Martiniplaza B.V. heeft vanwege het achterstallige onderhoud de waarde van het activum (het gebouw) afgewaardeerd. De gemeente Groningen is enig aandeelhouder van de B.V. Door de afwaardering die de B.V. heeft gedaan, achten wij een afwaardering van de financiële vaste activa (de deelneming) noodzakelijk. Deze afwaardering bedraagt 1,3 miljoen euro. Tegenover de waarde van de deelneming staat een reserve. Bij de gemeenterekening 2014 wordt voorgesteld om de afwaardering ten laste van de reserve te brengen. Het effect hiervan op het weerstandsvermogen nemen we mee bij opstelling van de gemeentebegroting 2015.

Nominale compensatie (1,1 miljoen euro voordeel)

De compensatie aan de organisatie onderdelen voor prijs- en loonontwikkelingen is neerwaarts bijgesteld. Hierdoor ontstaat op concernniveau een positief resultaat van 1,1 miljoen euro.

Cao verhoging (0,9 miljoen euro nadeel)

In september 2014 is definitief een akkoord gekomen over een nieuwe Cao gemeenten 2013-2015. De salarissen gaan per 1 oktober 2014 met 1% omhoog, iedere medewerker ontvangt in oktober 2014 incidenteel 350 euro en per 1 april 2015 stijgen de salarissen met 50 euro bruto per maand. We hebben in de begroting 2014 op basis van informatie van het college van arbeidszaken rekening gehouden met een stijging van de lonen van 0,35% in 2014. Het effect van de afgesloten cao is een salarisstijging van 0,78% in 2014. Dit leidt tot een nadeel van 909 duizend euro in 2014. Het structurele effect vanaf 2015 verwerken we in de begroting 2015.

Incidentele vrijval structureel extra beleid (0,3 miljoen euro voordeel)

In 2014 ontstaat incidentele vrijval op structureel extra beleid voor investeringsbijdrage fysiek, terreinwinst en oud & nieuw omdat deze

middelen niet meer nodig zijn voor het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld.

Bezuinigingen (0,3 miljoen voordeel)

Binnen dit programma staan een tweetal taakstellingen die met het bezuinigingspakket 2011-2014 te maken hebben. Het gaat hier om de stelpost voor weglekeffecten van de bezuinigingsmaatregelen en een stelpost om een aantal niet te realiseren maatregelen uit het pakket 2011-2014 af te boeken. Deze stelposten zijn nog niet volledig ingezet. Hierdoor is er nog ruimte van respectievelijk 1,4 en 0,2 miljoen euro.

Hier tegenover staat een aantal niet gerealiseerde bezuinigingstaakstellingen. Het gaat hier om de taakstellingen KCC (660 duizend euro), Gebiedsgericht werken (120 duizend euro), Inkoopstaakstellingen Openbare ruimte en Afval & Vervoer (260 respectievelijk 150 duizend euro) en Drafbaan/evenemententerrein (50 duizend euro). Voor de toelichtingen verwijzen we naar de bijlage Bedrijfsvoering, onderdeel Bezuinigingen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

3.14 Programma 14: Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien

Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien			
	<i>actuele begroting 2014</i>	<i>prognose saldo 2014</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2014-2</i>
Deelprogramma			
14.1 Algem. ink. & post onvoorzien	347.531	349.959	2.428
Totaal Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	347.531	349.959	2.428

Toelichting op financiële afwijkingen

14.1 Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien (2,4 miljoen euro voordeel)

Algemene uitkering (0,7 miljoen euro voordeel).

Algemene uitkering 2012

Uit de meicirculaire 2014 blijkt dat de integratie-uitkering Wmo over 2012 met 42 duizend euro wordt verlaagd. Dit nadeel is doorgegeven aan de sector en leidt daardoor niet tot een concernresultaat. Voor het overige is er geen informatie ontvangen op basis waarvan de uitkering voor het jaar 2012 moet worden bijgesteld.

Algemene uitkering 2013

Uit de meicirculaire 2014 blijkt dat de integratie-uitkering Wmo over 2013 met 33 duizend euro wordt verlaagd en dat de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang met 74 duizend euro wordt verhoogd. Beide mutaties zijn doorgegeven aan de sector en leiden daardoor niet tot een concernresultaat. Daarnaast blijkt uit een actualisatie van het CBS dat het aantal leerlingen en het klantenpotentieel is verminderd. De algemene uitkering wordt hierdoor met 49 duizend euro neerwaarts bijgesteld. Vanuit de septembercirculaire is de uitkering voor 2013 met 337 duizend euro verhoogd.

Landelijke ontwikkelingen 2014

Op basis van de informatie opgenomen in de meicirculaire 2014 blijkt dat de uitkeringsfactor voor 2014 met 10 punten wordt verlaagd ten opzichte van de begroting 2014. Dit levert een nadeel op van 1,694 miljoen euro voor Groningen. In de septembercirculaire wordt de uitkeringsfactor weer met één punt verhoogd. Hierdoor daalt het nadeel met 170 duizend euro

Plaatselijke ontwikkelingen 2014

De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de primitieve begroting 2014. Op basis van actuele informatie vanuit onder andere het CBS en de waarderingskamer zijn de standen van een groot aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd. Uit

deze actualisatie blijkt wederom dat de stad op een heel aantal onderdelen in de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waar we rekening mee hebben gehouden (dit wordt ook deels verklaard door de structurele doorwerking van de groei vanuit 2013). Deze stijging zit vooral in het aantal inwoners, het aantal lage inkomens en de omgevingsadressendichtheid. Deze ontwikkelingen leiden per saldo tot een hogere uitkering van 1,981 miljoen euro over 2014.

Verkoop Attero (1,7 miljoen euro voordeel)

De aandelen van Attero zijn verkocht voor 1,874 miljoen euro. Na verrekening met de boekwaarde is een voordeel gerealiseerd van 1,723 miljoen euro.

Financieringsfunctie (0,1 miljoen euro voordeel)

Van het resultaat wordt 259 duizend euro gerealiseerd door het toepassen van mismatchfinanciering. Daarnaast verwachten we een rentevoordeel van 413 duizend euro op nieuwe leningen. Dit voordeel ontstaat doordat de marktrente ongeveer een half procent onder de begrote rente ligt. Door een lagere gemiddelde omvang aan kapitaalverstrekking en investeringen hoeft er minder te worden gefinancierd. Dit levert uiteindelijk een voordeel op van 230 duizend euro. Tegenover dit voordeel staat een nadelig resultaat op kort geld van 389 duizend euro en een nadeel van 244 duizend euro doordat de gemiddelde omvang van de reserves en voorzieningen lager is ten opzichte van de begroting. Het resterende nadeel van 269 duizend euro bestaat uit diverse kleinere resultaten.

Onroerende zaakbelasting (0,3 miljoen euro nadeel)

Op de realisatie van de opbrengst onroerende-zaakbelasting (OZB) wordt een nadeel van 300 duizend euro verwacht. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de totale WOZ-waarde van de woningen en bedrijven in de stad iets lager is uitgevallen dan ten tijde van de berekening van de tarieven in september 2013 werd voorzien. De taxaties waren op dat moment nog niet geheel afgerond en er zijn voor het niet getaxeerde deel aannames gedaan. Die blijken achteraf iets te hoog te zijn geweest. Door de afhandeling van bezwaarschriften kan het beeld overigens nog behoorlijk veranderen. Van de opbrengstderving door bezwaarschriften is weliswaar een inschatting gemaakt maar m.n. bij grote bedrijfspanden is de derving lastig in te schatten. Eén bezwaarschrift kan leiden tot aanzienlijke verminderingen voor meerdere jaren.

Logiesbelasting (230 duizend euro voordeel)

In 2014 zijn de aanslagen 2013 opgelegd. In 2013 zijn er meer overnachtingen geweest dan begroot. Hierdoor vertoont de logiesbelasting een meeropbrengst van 230 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

14.	Programma: Algemene inkomsten en post onvoorzien	
14.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	
	Beleidsveld: Algemene inkomsten en post onvoorzien	
	Omvang investeringen en kapitaalverstrekking	In de begroting is een afname gedaan van 956 miljoen euro; wij verwachten een vermogensbehoefte van 945 miljoen euro. Het verschil is 11 miljoen euro.
	Omvang beschikbare reserves en voorzieningen	In de begroting is een afname gedaan van 229 miljoen euro; Wij verwachten een volume van 214 miljoen euro.

4 Paragraaf 2: Duurzaamheid

Deelprogramma: paragraaf Duurzaamheid (energieprogramma)	
Beleidsveld	
Besparen	<p>Er wordt voortvarend gewerkt aan een hele waaier activiteiten rond wonen en bedrijven, o.a. in samenwerking met Kuub. Financiering loopt echter dit jaar af. Kansen moeten worden benut door gelden uit landelijke energieakkoord en door prioriteit binnen de noordelijke energie-agenda Switch. Financiering is nog niet rond.</p>
Warmte	<p>Spoor warmte komt weliswaar op stoom, maar politieke aandacht blijft noodzakelijk. Het is nu van groot belang de al genomen stappen te verzilveren, want warmte vraagt een lange adem. De gemeente blijft als speler onmisbaar om randvoorwaarden zo gunstig mogelijk te maken. Dit geldt voor geothermie en voor regievoering op WKO's. Voor de verdere uitbouw van WarmteStad wordt bekeken of er vanuit Europa subsidiemogelijkheden zijn. WarmteStad gaat actief op zoek naar partners om (wijkgebonden) duurzame warmte en koude voorzieningen nog sneller van de grond te krijgen.</p>
Biomassa	<p>Biomassa zit nog in pioniersfase. Vraagt expliciete beleidsinzet om potentiële investeringen van de grond te krijgen. Voorbeelden zijn: biomassateelt Roodehaan, toepassingen eigen plantsoenafval, continueren groen gas productie in relatie tot verkoop Attero (onzeker of vergister wel doorgaat).</p>
Zon	<p>Er is een duidelijke stijging te zien in de toepassing van zonne-energie bij particuliere woningen. Daarnaast zijn ook grootschalige toepassingen nodig zijn om onze doelstelling wat betreft zonne-energie te halen. Het eerste project moet echter nog van de grond komen.</p>
Wind	<p>Beoogd resultaat was een significante bijdrage vanuit wind aan de doelstelling om in 2035 energieneutraal te worden. De provincie Groningen staat geen turbines boven 15 m toe. Zolang dit niet verandert, is het behalen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk. Er zijn/worden inspanningen geleverd om de provincie op andere gedachten te brengen, echter nog zonder resultaat.</p>
Duurzaamheid in het reguliere beleid	<p>Het ophalen van de resultaten op 10 terreinen n.a.v. de uitgevoerde quick scan is over de verkiezingen heen getild. Dit wordt in het 4^e kwartaal opgepakt in het kader van uitvoering van het nieuwe coalitieakkoord.</p>

5 Paragraaf 9: Vernieuwing Sociaal Domein

Stand van zaken met betrekking tot VSD

Vanaf 1 januari 2015 is de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning en de nieuwe Jeugdwet van kracht. De gemeente wordt dan verantwoordelijk voor meer taken op het gebied van zorg en ondersteuning die nu nog onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet op de jeugdzorg vallen.

Vanaf 2012 bereiden we ons voor op deze decentralisaties. Dat doen we binnen het programma Vernieuwing Sociaal Domein. Ondanks de enorme opgave, waar we voor staan en die bovendien gepaard gaat met fikse bezuinigingen, liggen we in de voorbereidingen op koers. Wanneer burgers ondersteuning nodig hebben, moeten ze op ons kunnen rekenen. Daarom zijn we bezig een ondersteuningsstructuur te ontwikkelen dat dicht bij de burger staat, de zogeheten gebiedsgerichte aanpak. Deze aanpak is niet de gang van het ene loket naar het andere, maar een laagdrempelige plek in de eigen leefomgeving van waaruit verschillende disciplines in samenspraak met bewoners (en het netwerk) problemen aanpakken. Deze disciplines werken in teams. In de begroting 2014 hebben we gezegd dat er per 1 januari 2015 een integrale toegang functioneel is en dat er een stads brede dekking is van de sociale teams. Deze ambities moeten we bijstellen. Het ontwikkelen van de gebiedsgerichte aanpak kost meer tijd, dan we van te voren hadden ingeschat. Bij het ontwikkelen van de begroting voor 2014 hadden we hier nog niet voldoende zicht op. Per 1 januari 2015 zijn er 6 sociale teams en 1 sociaal wijkteam operationeel. Het leveren van maatwerk, integraal werken over meerdere leefgebieden en het focussen op resultaat staat binnen deze teams centraal. Komende jaren werken we deze aanpak verder uit. In de wijken waar we nog geen sociale (wijk)teams hebben, kunnen inwoners, die ondersteuning nodig hebben, een beroep doen op de stedelijke toegang. Regionaal werken we op het gebied van jeugd en AWBZ samen met andere gemeenten in de provincie, om zoveel mogelijk kennis en expertise uit te wisselen en om gezamenlijke afspraken te maken over de continuïteit van dienstverlening.

In oktober 2014 leggen we het beleidsplan en uitvoeringsplan Vernieuwing Sociaal Domein gemeente Groningen 2014-2015 voor aan de raad. In het beleidsplan geven we op hoofdlijnen weer hoe we binnen het brede kader van de Wmo en de Jeugdwet de nieuwe ondersteuningstaken denken te organiseren en uit te voeren. Ook staan hierin de uitgangspunten beschreven voor het bepalen van het arrangement Wmo/Jeugd vanaf 2015. Het uitvoeringsplan is gebaseerd op het beleidsplan. In het uitvoeringsplan zijn de brede kaders en keuzes verder uitgewerkt.

6 Paragraaf 1: Stadsdelen

Aansluitend aan de hierboven beschreven ontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak werken we aan vernieuwing van de Groningse wijkaanpak. Met het wijkkompas en onze contacten en netwerken in de wijken beschikken we over instrumentarium om een gedegen wijkanalyse te maken. Deze analyse vormt de basis voor onze inzet in de wijken. In september wordt gestart met de nieuwe enquête Leefbaarheid en Veiligheid, waarbij meer dan 7000 Stadgers worden geënquêteerd over hun opvattingen over leefbaarheid en veiligheid in wijken in de stad.

Voor wijkontwikkeling laten wij het wijkinitiatief leidend zijn. Belangrijke initiatieven zijn onder meer het wijkbedrijf Selwerd, de Oude Bieb in Lewenborg, de Heerdenaanpak in Beijum. Deze initiatieven vinden plaats in wijken die ook volgens het wijkkompas, daadwerkelijk aandacht nodig hebben.

Ook zijn we gestart met nieuwe vormen van participatie zoals bijvoorbeeld in de Rivierenbuurt en Groningen West en de 4 wijken (Grunobuurt, Laanhuizen, Zeehelden- en Badstratenbuurt).

We werken samen met verschillende partners (corporaties, zorginstellingen, initiatiefgroepen, ondernemers, etc.) aan maatschappelijke voorzieningen in de wijk. Voorbeelden hiervan zijn het nieuwe Treslinghuis, het nieuwe Floreshuis, Oosterhoogebrug en transitie maatschappelijk vastgoed in Beijum.

De afspraken in het coalitieakkoord betekenen een impuls voor het integraal gebiedsgericht werken, waarbij samenwerking met partners in de wijk leidend is voor de wijkontwikkeling. Wij verwachten voor 2014 geen afwijking in de uitvoering van beleid.

Rapportage Bedrijfsvoering Voortgangsrapportage 2014-II

Inhoudsopgave

1. Personeel	46
2. Verloop post onvoorzien	47
3. Geconstateerde onrechtmatigheden	47
4. Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen	48
5. Aanbevelingen Rekenkamer Commissie	48
6. Gedane toezeggingen	48
7. Slot- en nacalculaties	50
8. Accountantsaanbevelingen	50
9. Bezuinigingsrapportage	63

1. Personeel

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gemiddelde formatie en kosten, uitgesplitst naar de primitieve en de actuele begroting, en de prognose van gemiddelde personele bezetting en lasten voor 2014.

De prognose voor 2014 is gebaseerd op de realisatie tot en met 31 augustus 2014. De VGR 2014-II is in principe gebaseerd op de vastgelegde gegevens per 30 juni 2014, maar omdat ten tijde van de samenstelling van de cijfers ook de gegevens van juli en augustus bekend waren, is hier voor de prognose 2014 van uitgegaan.

Bedragen x 1.000 euro

	Primitieve begroting 2014		Prognose 2014		Verschil	
	fte	€	fte	€	fte	€
Personeel in dienst	2.922	191.866	2.729	181.172	193	10.694

De bedragen.

Het gaat om een prognose, die gebaseerd is op de werkelijk gemaakte kosten voor salaris en sociale lasten van het ambtelijk personeel dat in vaste of tijdelijke dienst is, inclusief het personeel dat is ondergebracht in het programma "Van werk naar werk", maar zoals gebruikelijk exclusief het bestuur en WSW-personeel.

Bij de prognose voor het jaar 2014 is rekening gehouden met extra te maken loonkosten die ontstaan door de nieuwe cao voor gemeenten 2013-2015. Het bedrag dat hiermee voor het jaar 2014 is gemoeid bedraagt circa 1,4 miljoen euro. Dit is gebaseerd op circa 950 duizend euro in verband met de eenmalige uitbetaling van 350 euro en op een bedrag van 450 duizend euro in verband met de structurele ophoging van de salarissen per 1 oktober 2014 met 1%.

De formatie in fte's.

De prognose 2014 gaat uit van een gemiddelde bezetting van 2.729 fte. Dit is behoorlijk lager dan bij de primitieve begroting 2014 geraamd. Dat komt grotendeels door het hanteren van een flexibele schil: vacatureruimte die we bewust niet invullen, maar inzetten voor het opvangen van pieken, extra werk, seizoenswerk en dergelijke. Dit gebeurt dan via externe inhuur. Verder is ook in de afgelopen periode, net als in het eerste kwartaal, terughoudend omgegaan met het (structureel) vervullen van vacatures. Tot slot is er altijd een vertragende werking van incidentele vacatureruimte, omdat tussen het vrijkomen van een vacature en het daadwerkelijk invullen een zekere tijd zit.

Programma van werk naar werk.

Het programma 'Van werk naar werk' heeft afgelopen jaar veel herplaatsers geplaatst op een structurele of tijdelijk functie. Alle aanvragen voor werk die in de gemeentelijke organisatie ontstaan, worden gemeld bij het programma 'Van werk naar werk'. In de eerste helft van 2014 waren er 222 aanvragen

voor werk. Daarvan zijn 63 vacatures structureel en 138 tijdelijk ingevuld en er waren 21 aanvragen voor een klus.

Er zijn inmiddels 19 herplaatsers structureel geplaatst en 68 herplaatsers zitten op tijdelijke functies. Er zijn nog 25 herplaatsers niet geplaatst.

We zien een trend dat er meer tijdelijk werk is dan structureel werk. We kunnen alle aanvragen voor werk niet alleen met herplaatsers invullen, maar proberen wel zoveel mogelijk interne medewerkers op openstaande plekken te plaatsen. In de komende periode wordt hiervoor een adequate aanpak ontwikkeld.

Externe inhuur

In de begroting hebben we vastgelegd dat de externe inhuur in 2014 maximaal 12% van de loonsom 2013 bedraagt. Dat komt overeen met een bedrag van 23,8 miljoen euro. De externe inhuur via onze vaste contractpartners Randstad en Yacht, de externe inhuur voor ICT, Project Management Bureau en het Ingenieursbureau/Stadsontwerp en andere, overige inhuur bedraagt in het eerste half jaar ruim 10 miljoen euro. Er is meer inhuur gepleegd via Randstad, maar de inhuur van ICT-personeel is lager dan voorheen geraamd. Ook zijn de kosten van de BOA's meegenomen in de post externe inhuur. Gebaseerd op de werkelijke inhuur in het eerste half jaar gaan wij er vanuit dat we binnen de marge van de taakstelling blijven.

Nu de vorming van het SSC een feit is, zijn we begonnen met de inrichting van één centrale administratie van alle externe inhuur. We starten met alle externe inhuur via onze contractpartners Randstad en Yacht. In de tweede fase wordt dan ook de administratie van ICT en het Ingenieursbureau geïntegreerd.

2. Verloop post onvoorzien

De post onvoorzien heeft een structurele omvang van 100 duizend euro. In 2014 zijn de middelen van de post onvoorzien nog niet aangesproken

3. Geconstateerde onrechtmatigheden

In het kader van de rechtmatigheid worden gedurende het jaar controles uitgevoerd om te kunnen vaststellen dat de opzet, het bestaan en de werking van de procedures die de rechtmatigheid borgen aanwezig zijn en functioneren. De accountant maakt, bij haar jaarlijkse controle van de rechtmatigheid, gebruik van de uitgevoerde controles. Het verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring aangaande de rechtmatigheid bij de jaarrekening is gebonden aan toleranties.

Uw raad wordt conform richtlijnen geïnformeerd over geconstateerde onrechtmatigheden. Op basis van de controles over de eerste helft van 2014 zien we dat er onrechtmatig personeelsvergoedingen zijn verstrekt. Dit heeft geleid tot het instellen van scherpere controles op ingediende declaraties. Op

basis van de tot dusver uitgevoerde onderzoeken verwachten we binnen de toleranties voor rechtmatigheid te blijven.

4. Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen

De administratieve organisatie en de daarbij behorende interne controle/beheersmaatregelen borgen dat de producten die de gemeente maakt en de diensten die de gemeente levert juist, tijdig en volledig tot stand komen. Om te kunnen vaststellen dat AO/IC-maatregelen in opzet voldoen, ook daadwerkelijk zijn geïmplementeerd en als laatste ook daadwerkelijk functioneren, worden jaarlijks een IC-plan opgesteld waarin de controles op de AO/IC worden beschreven.

Wij verwachten geen afwijkingen in de voortgang van het IC-plan 2014.

5. Aanbevelingen Rekenkamer Commissie

De rekenkamercommissie heeft begin dit jaar een aantal aanbevelingen gedaan over de omgang met samenwerkingsrelaties, waaronder te rekenen verbonden partijen, inkooprelaties en subsidies. Het college heeft in reactie op dit onderzoek aangegeven de verbonden partijen nader te bezien, met name vanuit het oogpunt van governance, voor zowel het aangaan van nieuwe verbonden partijen, alsmede voor de huidige verbonden partijen. Daarbij is ook aangekondigd een afweging van nut en noodzaak van de huidige verbonden partijen, waarbij de resultaten van het onderzoek door het nieuwe college aan de nieuwe raad kunnen voorgelegd.

Het college heeft recent hierover een aantal besluiten genomen, die met name de verbetering van de governance inhouden. Zo wordt ambtelijke en bestuurlijke functiescheiding ingericht, het verbeteren van informatievoorziening van college en raad, en een toezichtsrol voor de concerncontroller.

Het resultaat van dit geheel wordt in de vorm van een discussienotitie begin oktober met de raadscommissie besproken.

6. Gedane toezeggingen

Treasury

Bij de behandeling van het Treasury Statuut 2014 - 2015 is de limiet voor nieuw aan te trekken langlopende leningen vervallen. Daarbij is een toezegging aan de Raad gedaan om tussentijds beter te informeren door gedetailleerde informatie in de reguliere planning en control documenten op te nemen over de verwachte omvang van de nieuw aan te trekken leningen en de werkelijk aangetrokken leningen.

In 2014 denken wij, evenals bij VGR1, 80 miljoen euro aan langlopende leningen aan te trekken, en een mismatchfinanciering van 62 miljoen euro toe

te passen. Dit is dus minder dan de voormalige limiet nieuw aan te trekken langlopende leningen. In de begroting 2014 is een stijging van de financieringsbehoefte van 138 miljoen euro voorzien. De aangetrokken leningen waren fors goedkoper dan begroot. Het is inmiddels gelukt een lening aan te trekken bij een kritische bank.

Verbeterplan Stadstoezicht

Ten opzichte van de vorige Voortgangsrapportage is op een aantal onderdelen van het Verbeterplan Stadstoezicht voortuitgang geboekt. Bij enkele andere verbeterpunten moet nog een tandje bijgeschakeld worden om de planning voor 2014 te halen. De ondersteuning door enkele onderdelen van het Shared Service Center blijft achter, vanwege andere prioriteitsstelling zoals Vernieuwing Sociaal Domein, de verhuisbeweging en de invoering van het Nieuwe Werken.

Mogelijkheden medewerkers

Met onderwijsinstellingen worden trainingen wat betreft kennis, houding en gedrag voorbereid voor de toezichthouders en handhavers. Daarvoor wordt een inventarisatie gemaakt van benodigde competenties op basis van functieprofielen.

Evenementenbeleid

Er is een begin gemaakt met de professionalisering van de evenementenorganisatie, waaronder het proces van vergunningverlening en het ontwikkelen van profielen voor evenementenlocaties. Dit gebeurt in nauwe afstemming met het nieuwe strategisch evenementenbeleid. Ook wordt een 'draaiboek markt en evenementen' opgesteld.

Sturing

De ontwikkeling van het *dashboard* met sturingsinformatie heeft prioriteit omdat Stadstoezicht hiermee verder 'in control' komt. Stadstoezicht heeft een helder inzicht in de begroting. In het Uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving zijn de ambities voor 2014 vertaald in realistische doelen en uren op straat. Extra handhavingstaken worden alleen toegezegd indien extra middelen beschikbaar zijn, zoals bij de uitbreiding van het aantal koopzondagen. Met de ontwikkeling van digitale systemen zijn steeds meer actuele outputgegevens voorhanden.

Werkmij Oosterpoort Stadsschouwborg

De begroting van De Oosterpoort en de Stadsschouwborg is voor 2014 incidenteel sluitend. De meerjarenbegroting is echter structureel (nog) niet sluitend. In eerdere besluitvorming (OS13.3614853 "oplossingsrichtingen voor problematiek OPSB"; 16 januari 2014) is een aantal voorstellen en onderzoeksrichtingen opgenomen. Een aantal zaken is onderzocht – en waar mogelijk - reeds verwerkt in de begroting.

CBK

Afspraken rondom Kunst op Straat lopen volgens plan. Er wordt uitvoering gegeven aan de nota 'Kunst op Straat in Groningen 2010-2014'.

7. Slot- en nacalculaties

In 1998 heeft uw raadscommissie Financiën en Veiligheid de aanbeveling gedaan om richtlijnen op te stellen voor slot- en nacalculaties. Het doel van slot- en nacalculaties is tweeledig. Bij voltooiing van het project kan uw raad met een slot- of nacalculatie controleren of het project volgens de gemaakte afspraken is uitgevoerd. Tegelijk kunnen wij adequaat verantwoording afleggen aan uw raad over de uitvoering van de diverse investeringen. Als een project met investeringsbedrag hoger dan 450 duizend euro voor circa 95% is afgerond wordt een slotcalculatie dan wel nacalculatie opgesteld. De verwachting is dat we in 2014 nog de volgende slot- en nacalculaties opstellen:

1. Aansluiting P+R Europapark (P3) op Europaweg
2. Busbaan P+R Europapark – UMCG
3. Aanpak schoolomgeving
4. Zuidelijke Ringweg Langmanmaatregelen
5. Parkeergarage Damsterdiep
6. Tram
7. Herinrichting Stadspark
8. Lewenborg Centrumzone – winkelcentrum e.o.
9. Oosterparkwijk – grijs en groen
10. Renovatie Kardingse fase 2: duurzaam bewegen
11. Herinrichting Sportpark Corpus den Hoorn
12. MIP 2014 2 kunstgrasmatten voetbal sportpark Kardingse
13. Nieuwbouw Gymlokalen Violenstraat
14. Uitbreiding basisschool Reitdiep
15. Sanering riolering 2011

8. Accountantsaanbevelingen

Bij zowel de jaarlijkse interimcontrole als de controle op de jaarrekening doet onze accountant aanbevelingen. Bijgaand vind u de openstaande aanbevelingen. Aanbevelingen die in eerdere rapportages als opgevolgd zijn gerapporteerd, zijn niet meer opgenomen.

De kleuren geven de stand van zaken in de voortgang van de aanbevelingen weer. **Groen** staat voor een afgehandelde aanbeveling. Deze komt in de volgende rapportage niet meer terug. **Geel** betekent dat afhandeling van de aanbeveling is gestart, maar nog niet volledig is afgewikkeld. **Rood** houdt in dat de afhandeling van de aanbeveling nog niet is gestart.

SSC	Kwaliteit informatievoorziening verplichtingenadministratie
Aanbeveling	Onderzoek in hoeverre het gebruiksgemak van de verplichtingenadministratie in Dafinci verbeterd kan worden, zodat de procedures van de verplichtingadministratie wordt nageleefd. Waarborg de naleving van interne procedures en toets deze periodiek. Onderzoek nader bij welke directies het gebruik van de inkoopmodule achterblijft en daar maatregelen te treffen. Wij verzoeken u voorafgaand aan de eindejaar controle zichtbaar te controleren of facturen, die zijn ontvangen in 2014, in het juiste jaar zijn verantwoord.
Stand van zaken VGR 2014-II	Voor een aantal afdelingen zijn wij bezig om de processen met betrekking tot het gebruik van de trechter werken op elkaar af te stemmen. Daarnaast richten wij ons op de inrichting van DaFinci 2.0 om te zorgen dat de overgang van het vastleggen van de verplichtingen (in het huidige DaFinci via 2 trechters, verplichtingen en werken) straks efficiënt via één proces in DaFinci 2.0 gaat lopen. Het gebruik van de inkoopmodule en de naleving van de procedures door de organisatie moet hierdoor verbeteren.

SSC	Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel
Advies	<p>Uit de interne controle van het salarisproces is wederom gebleken dat in meerdere gevallen vergoedingen aan personeel onrechtmatig zijn uitbetaald. Dit betekent niet dat vergoedingen ten onrechte zijn uitbetaald, maar wel dat deze niet voldoen aan de interne/externe regels.</p> <p>Wij adviseren het college nogmaals:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de verantwoordelijkheden met betrekking tot de correcte aanlevering en controle van mutaties aan de regelgeving duidelijk vast te leggen, in te bedden in de procedures en toe te zien dat deze procedures worden nageleefd; 2. de interne controles op het salarisproces te intensiveren en in 2014 per kwartaal uit te laten voeren, zodat nog tijdig bijgestuurd kan worden.
Stand van zaken VGR 2014-II	De verbijzonderde interne controle wordt per kwartaal uitgevoerd. Als er bevindingen zijn, worden deze met de proceseigenaar besproken zodat deze tijdig bijsturingsmaatregelen treffen. Op basis van de controles over de eerste helft van 2014 zien we dat er onrechtmatig vergoedingen zijn verstrekt. Dit heeft geleid tot het instellen van scherpere controles op ingediende declaraties.

SSC	Implementatie nieuwe systemen en IT audit
Advies	Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren bij de implementatie van nieuwe systemen en applicaties (Gouw Belastingen, Dafinci, Gouw voor de DAL-gemeenten en ook SIMS), adviseren wij het college

	invulling te geven aan IT-audit binnen concern control en de interne controle van de gemeente. Zowel bij de bestaande applicaties als bij de invoering van nieuwe systemen, kan IT-audit meer zekerheid geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking en ook bijdragen aan een efficiëntere interne controle.
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>In 2014 zijn concerncontrol, de afdeling Procesinnovatie & Auditing (P&A) en de concernfunctionaris informatiebeveiliging met een traject gestart om te komen tot een structureel auditprogramma voor het thema informatiebeveiliging. Er wordt getracht om een evenwichtige audit programma op te stellen, onder ander vanuit IT-audit perspectief. Hierbij wordt rekening gehouden met de beschikbare middelen en de huidige reguliere audits. De concernfunctionaris informatiebeveiliging neemt hierin het initiatief om het auditprogramma samen met concerncontrol en P&A verder vorm te geven.</p> <p>In het kader van het jaarplan informatiebeveiliging wordt als eerste aspect nu gekeken hoe aanpassingen aan software (rechten, conversie etc.) op een eenduidige wijze doorgevoerd kunnen worden en verantwoord. Indien aan de orde zullen processen worden aangepast om dit te borgen. Aansluitend worden volgens een groeiscenario andere thema's aan het auditprogramma toegevoegd.</p>

SSC	Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control
Advies	Wij adviseren u om, in het kader van genoemde fiscale ontwikkelingen, vorm te geven aan fiscale control binnen de gemeente, zodat daarmee de aandachtspunten van afgelopen jaren een structurele plek krijgen. Tevens raden wij u aan te inventariseren in hoeverre de gemeente Groningen in control is op het gebied van BTW (en fiscaliteit) in het algemeen. Wij hebben inmiddels vernomen dat bij de oprichting van het SSC tevens aandacht wordt besteed aan een afdeling met fiscale specialisten. Dan kunnen wellicht ook de eerste stappen worden gezet richting het opzetten van een Tax Control Framework, waardoor met de Belastingdienst afspraken kunnen worden gemaakt rondom Horizontaal Toezicht.
Stand van zaken VGR 2014-II	Fiscaal control dient een onderdeel te zijn van de algehele bedrijfsvoering. Onder andere om die reden hebben we in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting 2015 een onderdeel "fiscaal control framework" opgenomen. Hier beschrijven we de stand van zaken maar ook hetgeen we in de komende periode verder gaan uitwerken.

SSC	Beveiliging DigiD
Advies	Naar aanleiding van beveiligingsincidenten rondom DigiNotar en DigiD is in 2012 het beveiligingsassessment rondom DigiD aangekondigd. Inmiddels is enige tijd verstreken en zijn diverse

	<p>gemeenten en leveranciers van gemeentelijke websites gestart met het inventariseren van de impact van de norm van Logius. Ernst & Young maakte onderdeel uit van de pilot die door VNG en KING is georganiseerd om de impact van de norm te bepalen en is sindsdien actief betrokken bij diverse gemeenten en gemeentelijke leveranciers. We zien echter dat inspanningen momenteel nog achterblijven wat het risico met zich meebrengt dat gemeenten niet tijdig een assessment hebben laten uitvoeren. Wij adviseren u op korte termijn de werkelijke situatie te bepalen om vast te stellen waar u momenteel staat. Op die manier heeft u nog ruim de tijd eventuele verbeteringen door te voeren, voordat u zich laat toetsen tegen de norm. Hierbij adviseren wij u op korte termijn afspraken te maken met uw auditor.</p>
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>In de periode van juli tot en met november 2013 zijn de benodigde verbeteringen doorgevoerd. Eind 2013 is het beveiligingsassessment DIGID uitgevoerd en zijn de rapporten opgeleverd aan Logius. Hiermee heeft de gemeente voldaan aan de verplichtingen. Er is ook reeds een positieve terugkoppeling van Logius gekomen. De gemeente heeft voor 2 eisen nog een verbeterplan opgeleverd. De acties in dit verbeterplan zijn nu onderhanden. De voorbereidingen voor de digid audit voor 2014 zijn gestart. Er is een projectleider aangetrokken en de auditor is geselecteerd. Binnen het project worden de aanbevelingen van Logius opgevolgd.</p>

SSC	Vennootschapsbelasting
Advies	<p>Uw gemeente is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting. In mei 2012 heeft de Staatssecretaris van Financiën in zijn "Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven" echter aangekondigd. Tevens heeft de staatssecretaris aangekondigd een consultatieronde te zullen houden in het kader van de vormgeving van de regeling. Wij raden u aan om in de komende periode de te verwachten impact van de voorgenomen wijzigingen in beeld te krijgen. Dit stelt u in staat, waar mogelijk, tijdig op de beoogde wijzigingen te anticiperen. Ook adviseren wij u een strategie te bepalen voor de behartiging van uw belangen tijdens de geplande consultatieronde van de staatssecretaris. Zo kan het bijvoorbeeld raadzaam blijken de juridische structuur of de wijze van financiering van uw gemeente en haar deelnemingen nader te beoordelen. Ook zal nadrukkelijk aandacht moeten worden geschonken aan de zakelijkheid van opbrengsten- en kostentoe rekening tussen de verschillende activiteiten onderling.</p>
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>Met Prinsjesdag 2014 is de wetwijziging VPB naar de Tweede kamer gestuurd. In deze wijziging wordt geregeld dat gemeenten integraal onder de wet VPB zullen vallen, waarop vervolgens een aantal uitzonderingen wordt geregeld. De verwachting is dat de wet goedgekeurd zal gaan worden. De inschatting is dat de gevolgen administratief en organisatorisch groot zullen zijn en strategisch van aard. Het handelen als ondernemer moet</p>

	<p>gescheiden worden van het handelen als overheid. Daarbij kan de VPB heffing een argument worden in de strategische keuzes om als gemeente taken voortaan wel of niet uit te voeren en raakt daarmee de (in gang gezette) kerntakendiscussie.</p> <p>Vanaf medio 2014 is een traject ingezet in de vorm van een programma om te komen tot tijdige implementatie van de VPB-plicht in de volle breedte van gemeentelijke processen.</p>
--	--

SSC	Invoering plafond btw-compensatiefonds (BCF)
Advies	Wij adviseren u om te anticiperen op de invoering van het BCF-plafond per 1 januari 2015. En de mogelijkheden van BTW-optimalisatie te onderzoeken
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>Het effect van het BCF-plafond zal worden verwerkt in de Algemene Uitkering (AU). Er is landelijk overleg geweest over een eventuele andere verdeling, echter dit overleg heeft geen resultaat gehad.</p> <p>Via de ontwikkelingen in de AU wordt dus ook het effect van het BCF-plafond verwerkt en in meerjaren opzicht wordt hierop geanticipeerd via de circulaires van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.</p> <p>We zullen vooralsnog geen apart onderzoek verrichten naar de BTW-optimalisatie. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zich voordoen in grote projecten is de fiscale functie betrokken. De huidige inrichting van de BTW administratie wordt doorlopend beoordeeld bij bijvoorbeeld de aangiftes en bij de nog uit te voeren steekproef.</p>

SSC	Fiscale gevolgen decentralisaties
Advies	Wij adviseren u om bij de invulling van de decentralisaties en de opzet van samenwerkingen met andere gemeenten rekening te houden met de fiscale gevolgen. Met name BTW en loonheffingen. Daarnaast kunnen eventuele gevolgen voor de vennootschapsbelasting een rol spelen.
Stand van zaken VGR 2014-II	De fiscale effecten van de decentralisaties proberen we zo veel als mogelijk in beeld te brengen. Tijdens de implementatie is een fiscale medewerker betrokken. Er is landelijk discussie over de toepassing van de BTW wetgeving op de decentralisaties. Die discussie wordt door ons gevolgd. De invoering van de vennootschapsbelasting wordt door ons opgepakt in een apart programma. Dit programma is gemeentebreed en omvat derhalve ook de mogelijke effecten daarvan in de decentralisaties.

SSC	Voortgang en planning rechtmatigheidscontrole
Advies	Wij adviseren u toe te zien op tijdige uitvoering en spreiding van de interne controle zodat tijdig herstelacties mogelijk zijn.
Stand van zaken VGR 2014-II	Interne controles worden gespreid en tijdig uitgevoerd. Bevindingen worden tijdig teruggekoppeld aan de proceseigenaren. Vervolgens

	kunnen zij herstelacties en structurele verbeteringen doorvoeren.
--	---

SSC	
Onrechtmatigheid	
Aanbeveling	Waarborg dat er maatregelen worden getroffen om zodoende de onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Analyseer in hoeverre de fouten uit het gemeente brede btw-onderzoek een incidenteel dan wel structureel karakter hebben. Het risico bestaat dat niet volgens de wet- en regelgeving wordt gehandeld, waardoor onrechtmatig wordt gehandeld. Daarnaast bestaat een fiscaal risico dat het onjuist toepassen van het btw-regime kan leiden tot naheffingen.
Stand van zaken VGR 2014-II	De afdeling Specialistische functie voert nog in 2014 een BTW-controle uit. We zijn op dit moment bezig om de steekproefmassa te selecteren uit Dafinci. Op basis daarvan wordt een statistische steekproef getrokken en gecontroleerd. We verachten de steekproef en de rapportage daarover voor het einde van het jaar te hebben uitgevoerd en afgerond. Door nu te investeren in een goede opzet kan deze ook voor volgende steekproeven worden gebruikt en is het een control instrument betreffende de BTW.

SSC	
Vastlegging interne controles	
Aanbeveling	De uitgevoerde interne controles door K&A worden onderbouwd met achterliggende stukken. Niet alle documentatie is direct beschikbaar in de interne controledossiers en tussen documenten is in beperkte mate sprake van onderlinge verwijzingen. De accountant adviseert de vastlegging van de interne controles te verbeteren.
Stand van zaken VGR 2014-II	Wij hebben standaarden voor onder meer de dossierindeling en de rapportage ingevoerd en een rapportagelijst vastgesteld.

SSC	
Wachtwoordenbeleid Dafinci	
Advies	Wij bevelen u ten eerste aan een strenger wachtwoordbeleid in te richten. Hierbij dient tenminste gedacht te worden aan: <ul style="list-style-type: none"> - minimaal aantal tekens; - bepaalde complexiteit (leestekens, cijfers); - verval van wachtwoorden (na x-aantal dagen); - afdwingen van wijzigen initieel wachtwoord.
Stand van zaken VGR 2014-II	Van de aanbevelingen voor het wachtwoorden beleid is het punt van de verandering van het initiële wachtwoord ondertussen doorgevoerd. De overige punten zijn meegenomen in het ontwerp van de autorisatiestructuur van DaFinci 2.0 die per 1 januari 2015 wordt geïmplementeerd.

Belastingen	Belastingheffing DAL-gemeenten
Advies	Wij adviseren de gemeente Groningen om afspraken te maken over de wijze waarop verantwoording aan de DAL-gemeenten zal plaatsvinden. En om een goede planning op te stellen voor de informatievoorziening aan de DAL-gemeenten en dit centraal te coördineren.
Stand van zaken VGR 2014-II	In 2013 was de aanlevering van de (controle) informatie aan de accountant niet optimaal door de reorganisatie. Hierdoor was de informatie verstrekking aan de DAL gemeenten ook niet tijdig. De aanlevering zal nu centraal door SSC plaatsvinden, waardoor tijdigheid beter beheerst zal moeten worden.

B&C	Eigen bijdrage verstrekte voorziening WMO
Advies	Wij adviseren u te onderzoeken bij hoeveel dossiers sprake is van een aanpassing op een eerder verstrekte voorziening, waarvoor onterecht geen eigen bijdrage is berekend en wat de financiële omvang van de onrechtmatigheid is. Daarnaast adviseren wij u om uw procedures aan te scherpen m.b.t. aanpassingen op eerder verstrekte voorzieningen. Wij verzoeken u voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2013 bovenstaande punten te hebben onderzocht en de eventuele onrechtmatigheden te kwantificeren.
Stand van zaken VGR 2014-II	Het probleem is onderkend; Er is een medewerker aangesteld om de omvang van het probleem vast te stellen. Het Wmo-handboek is inmiddels aangepast. De aanbeveling wordt voor eind 2014 afgewikkeld.

M. Participatie	Tekenen buiten mandaat om
Aanbeveling	Bij de interne rechtmatigheidscontrole is vastgesteld dat in een aantal gevallen buiten het ondermandaat om is getekend. Wij adviseren u om het mandaatbesluit nog eens nadrukkelijk uit te dragen aan de gemandateerde werknemers. Door het mandaatbesluit aan de kaak te stellen wordt de bewustwording van de belangrijkheid van mandatering wellicht beter opgevolgd. Daarnaast adviseren wij te overwegen om de steekproef voor de rechtmatigheidscontrole uit te breiden om in voldoende mate vast te stellen in welke gevallen buiten het mandaat om is getekend.
Stand van zaken VGR 2014-II	Er is een controle uitgevoerd op het opvolgen van het ondermandaat bij de inkoop t.b.v. de orderverwerking. Er zijn 32 inkopen getoetst over het 1e kwartaal 2014. De voorlopige bevindingen zijn besproken met de teamleider productie in het kader van de controle op de verkoop, waarvan deze inkoop onderdeel uitmaakt, en leiden er toe dat verdere verbeteringen zullen worden opgepakt. De verwachting is dat medio oktober 2014 een tussentijdse controlerapportage voorgelegd kan worden waarna de bevindingen en aanbevelingen doorgevoerd zullen worden in de procesbeschrijving.

SSC	Financiële rechtmatigheidsfouten BUIG
Advies	Uit de interne rechtmatigheidscontrole is gebleken dat in veel gevallen fouten een repeterend karakter hebben (bijvoorbeeld het toepassen van inkomenskortingen). Voor het voorkomen en detecteren van deze fouten is nog onvoldoende beheersing aanwezig in het proces. SOZawe heeft het voornemen om met ingang van nieuwe processen de interne controle op een andere wijze in te richten. Door een systeemgerichte controle uit te voeren, gebaseerd op een risicoanalyse, kan worden getoetst of de interne beheersingsmaatregelen in het uitkeringsproces toereikend zijn.
Stand van zaken VGR 2014-II	We zijn gestart met de controles van de BUIG 2014. We hebben ervoor gekozen om deze controle evenals in voorgaande jaren, gegevensgericht uit te voeren. Het effect van systeemgerichte controles op de rechtmatigheidsscore is nl. nog onduidelijk en zou wel eens negatief kunnen zijn. Wel proberen we met ingang van dit jaar vanuit de gegevensgerichte controles ook een oordeel te vellen over de interne beheersingsmaatregelen in het uitkeringsproces

Fin. diensten	Interne controle inkoop trajecten
Advies	Door IC is vastgesteld dat momenteel een adequate budgetbewaking op project niveau voor inkooptrajecten ontbreekt. Hierdoor is geen sturingsinformatie aanwezig waaruit de werkelijk bestede kosten ten opzichte van de begrote kosten blijken. Daarnaast bestaat onvoldoende inzicht in de verplichtingen, omdat de inkoop voor re-integratietrajecten en scholing voor klanten niet in Inkoopnet worden vastgelegd. Geadviseerd wordt, als onderdeel van de managementrapportage, per inkooptraject inzichtelijk te maken wat de werkelijke kosten ten opzichte van de bestede kosten zijn. Hierdoor kan per project tijdig worden bijgestuurd.
Stand van zaken VGR 2014-II	Sinds 1 april 2013 worden de contracten en bestedingen grotendeels in GWS geregistreerd. Dit blijkt niet de ideale oplossing te zijn om tot betrouwbare prognoses te komen. Inmiddels zijn andere acties in gang gezet, o.a. rond de verbetering van de financiële informatievoorziening. In de loop van 2014 moeten deze tot resultaten leiden.

WSR	Funcitiescheiding en wachtwoorden SIMS
Aanbeveling	Wij bevelen u aan de functionaliteit toe te voegen waardoor het voor gebruikers mogelijk is hun wachtwoord op eigen initiatief te wijzigen en het periodiek wijzigen van wachtwoorden door SIMS te laten afdwingen. Daarnaast bevelen wij u aan het wachtwoordbeleid integraal in de applicatie door te voeren zodat het niet mogelijk is een makkelijk te achterhalen wachtwoord te hanteren. Wij verzoek u daarnaast om extra controle uit te voeren op de handelingen van de systeembeheerders, om vast te stellen dat geen

	onrechtmatige subsidieverstrekingen hebben plaatsgevonden.
Stand van zaken VGR 2014-II	Het systeem is inmiddels zodanig aangepast dat wachtwoorden door gebruikers op eigen initiatief kunnen worden gewijzigd en de wachtwoorden periodiek moeten worden gewijzigd. Ook is het wachtwoordbeleid integraal in de applicatie doorgevoerd en is het niet meer mogelijk om makkelijk te achterhalen wachtwoorden te hanteren. Bij de controle op de subsidieverstreking 2014 zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Hiermee is deze aanbeveling afgewikkeld.

Stadsbeheer	Analyse resultaten op de afvalstoffenheffing
Advies	Wij zijn nog steeds van mening (gezien wederom een positief resultaat van 1 miljoen euro) dat het van belang is om de voorspelbaarheid van de baten en lasten voor afvalstoffenheffing (bij de begroting) te verbeteren, zeker ook omdat het hier een tarief betreft waarvoor maximale kostendekkendheid geldt. De voorspelbaarheid kan onder andere worden geanalyseerd door nacalculaties op te stellen. Hoewel het tarief op begrotingsbasis kostendekkend is, suggereren de positieve resultaten en de omvangrijke reserve dat wellicht sprake is van meer dan maximale kostendekkendheid van het tarief. Naar onze inschatting is dit een risico. Wij adviseren het college, evenals in voorgaande jaren, om de resultaten op afvalstoffenheffing nader te analyseren en maatregelen te treffen om in de toekomst grote resultaatseffecten te voorkomen. Omdat wij dit advies een aantal jaren hebben gegeven, zullen wij dit volgend jaar niet opnieuw herhalen.
Stand van zaken VGR 2014-II	Bij de voorbereiding van de begroting 2015 hebben we rekening gehouden met de aanbeveling van de accountant.

Stadsontwikkeling	Grondexploitatie (staat P)
Aanbeveling	Maak periodiek een dwarsdoorsnede van alle projecten samen waarbij de werkelijke verkopen (inclusief opties) worden vergeleken met de geprognoseerde verkopen. Onderbouw de gevormde/te vormen voorzieningen toereikend en reken ze toe aan de verschillende grondexploitaties. Geef voor alle gronden in exploitatie, waarvan jaarlijks geen herziening wordt opgesteld, wat de reden aan waarvoor geen herziening wordt opgesteld. Stel vast dat voor de NIEGG een reëel stellig voornemen tot bebouwing aanwezig is en dat is onderbouwd met een raadsbesluit en welk effect dit heeft voor de waardering van de NIEGG. Bij onvoldoende projectbeheersing bestaat de mogelijkheid dat risico's in projecten zich voordoen en dat deze vervolgens niet tijdig worden signaleerd. Dit betekent een extra last, zonder dat deze is geprognoseerd. In tijden van grote bezuinigingen is de voorspelbaarheid van de prognose van groot belang.

Stand van zaken VGR 2014-II	Begin 2012 is de getroffen voorziening verwerkt in de grondexploitaties. Daarmee is dit punt afgewikkeld. Voor de NIEGG gronden is in 2012 een grondige inventarisatie uitgevoerd en zijn de gronden opnieuw geclassificeerd conform de gewijzigde BBV regelgeving. Hiermee is dit punt afgehandeld. Momenteel staan nog twee punten open te weten een verbeterde opdrachtcontrol en de verkooprapportage. Over een verbetering van de opdrachtcontrol zijn in de zomer gesprekken gestart om te komen tot een verbetering. In het najaar vindt nadere uitwerking plaats. Daarnaast zal in het najaar ook een verbeterde versie van de verkooprapportages worden gemaakt.
--------------------------------	---

Stadsontwikkeling Controle project Meerstad	
Aanbeveling	Onderbouw de uitgangspunten rondom de verkoopverwachtingen met onderzoeken en laat hierop een second opinion uitvoeren, gezien de aanhoudende recessie en de tegenvallende verkopen. Hou rekening met het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen aangezien het volledige risico voor de ontwikkeling van Meerstad bij de gemeente Groningen ligt. Door de aanhoudende recessie bestaat het risico dat uitgangspunten, met name verkoopverwachtingen, zich minder gunstig ontwikkelen dan verwacht. Dit betekent dat aanvullende verliesvoorzieningen moeten worden gevormd.
Stand van zaken VGR 2014-II	In de zomer en najaar van 2013 heeft KAW een marktverkenning gedaan voor de woningverkoop in de periode 2014-2020. Deze marktverkenning is bij de herziening 2013 van de grondexploitatie Meerstad verwerkt. Een standaard onderdeel van de herziening is de beoordeling van de gerealiseerde verkopen ten opzichte van de verwachte verkopen en een beoordeling van de toekomstige verkopen. Hiermee is deze aanbeveling afgewikkeld.

Stadsontwikkeling Ontwikkeling woningmarkt en bedrijventerreinen	
Advies	De afgelopen jaren is gebleken dat met in de huidige economische situatie, gegeven de ontwikkeling in de woningmarkt, het inschatten van het marktrisico zeer onzeker is. Wij adviseren u daarom opnieuw dit marktrisico nauwlettend te monitoren, bij voorkeur door middel van specifiek en onafhankelijk marktonderzoek.
Stand van zaken VGR 2014-II	Jaarlijks worden de marktontwikkelingen gemonitord met de vastgoedmonitor. Daarnaast vindt ook door Regio Groningen-Assen een jaarlijkse monitoring plaats. Periodieke worden de uitgifte prognoses geanalyseerd. Omdat deze aanbeveling onderdeel is geworden van het standaard werkproces is hiermee dit punt afgehandeld.

Stadsontwikkeling	Waardering overige NIEGG
Advies	De afgelopen jaren is de waardering van het vastgoed vanwege de economische ontwikkeling steeds belangrijker geworden. Wij onderschrijven het belang van het interne voornemen om taxaties uit te voeren op de waardering van de overige NIEGG.
Stand van zaken VGR 2014-II	Voor de NIEGG gronden is in 2012 een grondige inventarisatie uitgevoerd en zijn de gronden opnieuw geclassificeerd en gewaardeerd conform de gewijzigde BBV regelgeving. Als standaard onderdeel van de planning en control wordt jaarlijks in het najaar de classificatie en de waardering opnieuw beoordeeld aan de hand van de meeste recente WOZ waarde en uitgevoerde taxaties. In de komende maanden worden deze werkzaamheden uitgevoerd. Omdat deze aanbeveling onderdeel is geworden van de het standaard werkproces is hiermee dit bijzondere punt afgehandeld.

Stadsontwikkeling	Inkomsten parkeren blijven structureel achter op m.j.prognoses
Advies	Wij adviseren u te onderzoeken in hoeverre voor de verwachte tekorten voldoende dekking bestaat in de meerjarenbegroting van de gemeente o.b.v. de meest recente meerjarenprognose. Indien onvoldoende dekking bestaat verzoeken wij u om in de jaarrekening 2013 een voorziening te treffen voor het ongedekte tekort. Tijdens de jaarrekeningcontrole wordt de nieuwe meerjarenprognose van het parkeerbedrijf door ons beoordeeld.
Stand van zaken VGR 2014-II	Bij de jaarrekening 2013 heeft nadere afstemming plaatsgevonden met de accountant. Begin 2014 is de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf geactualiseerd. Het verwachte tekort voor 2014 is gedekt uit middelen extra beleid. Het tekort voor de periode 2015-2018 wordt als knelpunt betrokken bij de voorbereidingen van de begroting 2015.

Stadsontwikkeling	Prognoses Parkeerbedrijf en parkeerbehoefte
Advies	Wij adviseren u de onderbouwing van de prognoses van het Parkeerbedrijf en van de parkeerbehoefte stad Groningen nader te onderzoeken en extern te laten toetsen.
Stand van zaken VGR 2014-II	Op dit moment wordt het onderzoek opgetuigd en worden de exploitatie-modellen van de belangrijkste garages door een extern adviesbureau opnieuw tegen het licht gehouden. Eind van het jaar zal uw raad geïnformeerd worden over de voortgang en de eerste uitkomsten. De externe toetsing en de eventuele financiële effecten worden betrokken bij het jaarverslag en de geactualiseerde meerjarenprognose Parkeerbedrijf, welke in het 2e kwartaal aan uw raad worden aangeboden.

Concernstaf	Jaarrekeningtraject
Advies	Wij adviseren u met de verdere uitwerking van het SSC, het jaarrekeningtraject te verbeteren. Daarbij is het van belang dat het zelfcontrolerend vermogen verbetert en meer concernsturing en control op dit traject plaatsvindt.
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>In het plan van aanpak (eind september in concept gereed) worden de verschillende rollen en samenwerking tussen Concernstaf, SSC en Directies vastgelegd. Het plan van aanpak zal worden opgesplitst in een aantal fasen, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereidingsfase - Actie fase - Accountantscontrole - Besluitvormingsfase - Afronding - Overig <p>Per fase wordt een detailplanning gemaakt, voorzien van actiehouders. Verder zijn er verschillende 'spelers' tijdens het proces welke elk hun eigen rol en verantwoordelijkheden hebben. Per soort 'speler' zullen aan de hand van de detailplanning richtlijnen 'op maat' worden geschreven. Het plan van aanpak, de verschillende richtlijnen en de detailplanning zullen met de accountant worden afgestemd. Inmiddels zijn er een aantal P&C-documenten tot stand gekomen volgens de nieuwe setting. Punten die naar voren komen uit de evaluatie van deze producten zullen worden betrokken bij het proces van de jaarrekening.</p>

Stadsontwikkeling	Monitoren woningbouwprogramma
Advies	Wij adviseren u het woningbouwprogramma jaar op jaar nadrukkelijk te monitoren. En hierbij niet alleen aandacht te besteden aan kwantitatieve aspecten (aantallen woningen), maar ook aan kwalitatieve aspecten (soort woning) om hiermee beter in te kunnen spelen op de vraag vanuit de markt.
Stand van zaken VGR 2014-II	Per kwartaal is een overzicht beschikbaar van de verkochte woningen, zowel naar prijs als type woning. Daarnaast wordt de woningmarkt regionaal gemonitord en vindt regionaal periodiek onderzoek naar de woningmarkt plaats. Jaarlijks stelt de stichting Vastgoed een rapport samen van het Provinciale woningmarkt. Hiermee is deze aanbeveling afgehandeld.

SSC	Reorganisatievoorziening
Advies	Wij adviseren u om de afloop van deze voorziening gedurende het jaar te blijven monitoren en waar noodzakelijk tijdig bij te stellen
Stand van zaken VGR 2014-II	Bij de tweede kwartaalafsluiting (VGR-II) is de reorganisatievoorziening opnieuw berekend op basis van dezelfde

	uitgangspunten, met de meest recente personeelsgegevens. De uitkomst van de berekening is verwerkt in de rapportage.
--	--

SSC	Intern verrekenen
Advies	Wij adviseren u om de naleving van de procedure voor intern verrekenen beter te monitoren, zodat alle onderlinge dienstverlening op een eenduidige manier wordt geregistreerd.
Stand van zaken VGR 2014-II	<p>Voor het intern verrekenen hebben we met 3 onderdelen te maken: onderlinge vorderingen & schulden (OVES), onderlinge baten & lasten (OBEL) en de kostendoorbelasting. Het GMT heeft besloten om de herinrichting van de begroting (1 Gemeente) en daarmee ook de inrichting van DaFinci 2.0 per 1 januari 2015 door te voeren. Daarmee is 2014 een overgangsjaar voor de kostendoorbelasting. Waar nodig is nog de “oude” dienst doorbelasting van toepassing.</p> <p>Met ingang van vorig jaar worden voor losse onderlinge opdrachten geen facturen meer gestuurd en betaald. Via een interne opdracht overeenkomst (IOO) wordt de verrekening via een digitale memoriaal verwerkt in het grootboek. Uitzondering hierop zijn perifere systemen (Clear, Profit ca), die nog facturen genereren. Deze facturen worden niet afzonderlijk betaald maar minimaal 1x per kwartaal via een handmatig bankafschrift intern verrekend. Hiervoor wordt de openstaande debiteuren positie met de openstaande crediteuren positie gematched. Het streven is om hier naar een maandelijks matching toe te werken.</p> <p>Voor de OBEL worden de hiervoor ingerichte rekeningen 50401 tm 50416 en 50801 tm 50816 gebruikt. Daar waar verantwoording plaats vindt in rubriek 4 en 8, terwijl sprake is van intern verrekenen, wordt dit geëlimineerd. Op basis van cijfers van het derde kwartaal 2014 wordt de eliminatie door het team Grootboek opgepakt.</p> <p>Met de invoering van DaFinci 2.0 wordt waar mogelijk nog een efficiëncyslag doorgevoerd.</p>

SSC	Verantwoording gemeente Ten Boer
Advies	Wij adviseren u om afspraken te maken over vorm en inhoud van de verantwoording van de gemeente Ten Boer
Stand van zaken VGR 2014-II	Met de komst van het SSC is er in 2013 het ‘Herinrichtingsplan Financiële Functie Ten Boer’ geschreven en door zowel het college van Groningen als door het college van Ten Boer vastgesteld. In dit herinrichtingsplan zijn alle consequenties in kaart gebracht met betrekking tot de financiële functie Ten Boer en de vorming van het SSC. Dit herinrichtingsplan is gezamenlijk met de Gemeente Ten Boer tot stand gekomen en is inmiddels voor het grootste gedeelte in uitvoering gebracht. Met de implementatie van Dafinci 2.0 zullen naar verwachting alle in het plan genoemde acties zijn afgerond.

9. Bezuinigingsrapportage

We hebben met uw raad afgesproken om rapportages meer met elkaar te integreren. Zoals al aangekondigd bij de 1^e voortgangsrapportage betekent dit onder meer dat we de voortgang van de bezuinigingen in het vervolg opnemen in de rapportage bedrijfsvoering van de voortgangsrapportages. In het navolgende rapporteren we over de nog openstaande taakstellingen uit zowel de bezuinigingsperiode 2011-2014 als uit het nieuwe pakket 2014-2017.

9.1 Toelichting bezuinigingsperiode 2011-2014

In onderstaande tabel zijn de nog niet structureel gerealiseerde bezuinigingen opgenomen uit het pakket 2011-2014 opgenomen. Deze posten zijn vervolgens van een toelichting voorzien.

Nr.	Maatregel	Directie	Incidenteel afgedekt 2014	Niet afgedekt 2014
1.4	Slimmer inkopen communicatieactiviteiten	SSC	100	
2	Besparing huisvesting vastgoed	SSC	115	335
3.2.3	Gebiedsgericht werken	WSR/RO		120
3.2.4	Beleidsfuncties maatschappelijk domein	BUMO		400
3.2.5	Samenvoeging iederz-SOZAWE	Werk/MP	200	
3.2.6	Ontvlechting HVD	HVD	55	
3.2.9	Vertraging bezuinigingen	CS	600	
9.2	Verminderen aantal telefoons	SSC		100
9.4	Minder secretariele ondersteuning	SSC		50
13	Verlaging concernbijdrage iederz	MP	700	
17	Griffie, formatiekrimp	CS		20
20	Uitbesteding bezwaar en beroep	SSC	115	
24	Versobering inkoop goederen en diensten			
24.7	- HRM	SSC	250	
24.8	- Strategisch Vastgoed	SSC		25
24.9	- Openbare ruimten	RO		260
24.10	- Afval en vervoer	Stadsbeheer		150
26.7	Catering	SSC		189
52	Afoming positief resultaat WMO	BUMO	1.700	
62	Meer gebruik openbaar gebied in rekening brengen	RO	120	
64	Hogere dekingsgraad publiekrechtelijke tarieven	CS	25	
69	Dienstverlening derden CIO	SSC	50	
71	Meer werken voor derden	RO	105	
AV3	Investeren in KCC	PD/KCC		660
AV6	Drafbaan/evenementen terrein	WSR		50
			4.135	2.359

1.4. Slimmer inkopen communicatieactiviteiten (100 duizend euro I)

De uitgaven voor communicatieactiviteiten worden vaak incidenteel uit projectbudgetten gedekt en er is een overlap met andere bezuinigingsmaatregelen. Voor 2014 is incidentele dekking gevonden.

2. Besparing huisvesting vastgoed (115 duizend euro I – 335 duizend N)

De structurele taakstelling van 450 duizend euro kan voor 115 duizend euro incidenteel worden gedekt. Per saldo resulteert in 2014 een nadeel van 335 duizend euro. Het onderzoek naar de structurele invulling loopt nog.

3.2.3. Gebiedsgericht werken (120 duizend euro N)

De meer efficiënte en effectieve inrichting van het wijk- of gebiedsgericht werken is in voorbereiding. Daarbij maken we onderscheid tussen ondersteuning en faciliterende van de coördinerende, uitvoerende (beherende) en beleidsmatige taken in de wijk. De coördinerende taken worden nu voornamelijk door stadsdeelcoördinatie/wijkzaken (= gebiedszaken) uitgevoerd. Nadere analyse moet uitwijzen of een besparing kan worden gerealiseerd door de coördinerende taken beter in de organisatie te verankeren. Hierbij betrekken we ook de relaties met de gesubsidieerde instellingen in het maatschappelijk domein. Voor 2014 ontstaat een incidenteel nadeel van 120 duizend euro.

3.2.4. beleidsfuncties maatschappelijk domein (400 duizend euro N)

Betreft een structurele concernbezuiniging bij de vorming van de beleidsunit Maatschappelijke ontwikkeling. Tot en met 2015 gaat het om 600 duizend euro structureel. Zowel de jaarschijf 2013 (200 duizend euro) als de jaarschijf 2014 (200 duizend euro) worden in 2014 niet gerealiseerd.

3.2.5 Samenvoeging iederz – SOZawe (200 duizend euro I)

Vanuit de maatregelen organisatieontwikkeling wordt een extra taakstelling toegevoegd aan de samenvoeging van de voormalige diensten SOZawe en iederz. We gaan vooralsnog uit van een taakstelling van 300 duizend euro en vier formatieplaatsen. Deze taakstelling wordt meegenomen bij de organisatieontwikkeling en wordt incidenteel gedekt in 2014.

3.2.6 Ontvlechting HVD (55 duizend euro I)

De ontvlechting van de voormalige dienst HVD in een regio- en stadsunit levert een bezuinigingsmogelijkheid op van 150 duizend euro. De taakstelling 2013 van 45 duizend euro is gerealiseerd uit vrijvallende budgetten voor formatie. De resterende taakstelling is incidenteel gerealiseerd. Voor de taakstelling 2015 is nog geen invulling gevonden.

3.2.9 Vertraging bezuinigingen (600 duizend euro I)

Voor 2014 is incidentele dekking gevonden door de inzet van de bedrijfsvoeringsbuffer (500 duizend euro) en uit het budget weglekcompensatie (100 duizend euro). Structurele invulling moet nog plaatsvinden.

9.2 Vermindering aantal telefoons (100 duizend euro N)

Deze taakstelling kunnen we door uiteenlopende technische tegenvallers niet realiseren. Wij zoeken nog naar structurele alternatieve oplossingen vanaf 2015.

9.4 Minder secretariële ondersteuning (50 duizend euro N)

De bezuiniging moet gerealiseerd worden binnen de reorganisaties van Concernstaf en SSC.

13. Verlaging concernbijdrage aan iederz (700 duizend euro I)

We waren voornemens te bezuinigen op de bijdrage aan iederz. Door de economische crisis kan iederz minder verdienen dan gepland. Conform uw raadsbesluit van 9 november 2011, wordt in 2013 450 duizend euro uit de extra beleidsmiddelen beschikbaar gesteld en in 2014 700 duizend euro. Daarmee is deze bezuiniging tot en met 2014 incidenteel gedekt. De bezuinigingstaakstelling is opgenomen in het financieel perspectief 2014-2017.

17. Raad / Griffie (20 duizend euro N)

De taakstellingen zijn in 2013 voor 320 duizend euro gerealiseerd. De resterende taakstelling van 80 duizend euro is per 1 maart gerealiseerd. Hiermee is de taakstelling structureel ingevuld maar ontstaat voor 2014 nog incidenteel een nadeel van 20 duizend euro.

20. Uitbesteding bezwaar en beroep (115 duizend euro I)

Eerder onderzoek naar uitbesteding van deze taak per 2013 heeft uitgewezen dat de taakstelling niet (volledig) kan worden gerealiseerd. Het volledig afschaffen van de externe commissie is van de baan. Er is gekozen van een mengvorm tussen ambtelijk horen en door een externe commissie. Definitieve besluitvorming daarover bereiden wij voor in de 2^e helft van 2014. De taakstelling kan worden ingevuld door vrijvallende formatie in 2015. De taakstelling wordt in 2014 incidenteel gedekt.

24. Versobering inkoop goederen en diensten

24.7 HRM / Personele diensten (250 duizend euro I)

Als invulling van de inkoopstaakstelling categorie HRM/Personele diensten worden de prijsvoordelen van het mantelcontract Randstad tweemaal per jaar geïncasseerd op realisatiebasis. We verwachten een jaarlijkse besparing van 250 duizend euro.

24.8 Inkoopstaakstelling strategisch vastgoed (25 duizend euro N)

De inkooptaakstelling strategisch vastgoed is nog niet ingevuld. Dit levert een incidenteel nadeel op van 25 duizend euro.

24.9 Openbare ruimten (260 duizend euro N)

Binnen enkele aanbestedingstrajecten zijn voordelen gerealiseerd. Deze voordelen vallen vrij bij de nacalculatie van de projectkredieten of hebben bij besluit van uw raad al een bestemming gekregen. Deze voordelen worden niet gekoppeld aan de bezuinigingsopdracht 'openbare ruimte'. Op dit moment analyseren we op welke budgetten welke soorten inkopen worden gedaan. Dit onderzoek kan mogelijk voorstellen opleveren tot het daadwerkelijk inboeken van inkoopvoordelen 'openbare ruimte'.

24.10 Afval en vervoer (150 duizend euro N)

We hebben conform toezegging in de 10e voorgangsrapportage onderzocht of het restant van de taakstelling kan worden opgelost door het verlengen van de economische levensduur van het machine- en wagenpark. In praktijk werden de machines en wagens echter al later vervangen. De structurele vrijval die hierdoor ontstond is al is ingezet voor andere bezuinigingstaakstellingen op de bedrijfsvoering. Een invulling is tot op heden niet gevonden en levert voor 2014 een nadeel op.

26.7.3 Catering (189 duizend euro N)

We hebben voor de besparing op de catering gekozen voor een versoberde exploitatieopzet. Dat zal naar verwachting een bruto besparing opleveren van circa 500 duizend euro. Na aftrek van al ingeboekte besparingen en weglek blijft een netto structurele besparing over van 350 duizend euro. De maatregel is voor 161 duizend euro structureel gerealiseerd in 2013. Voor het resterende deel zoeken we nog een oplossing. Voor 2014 levert dit een incidenteel nadeel op van 189 duizend euro.

52. Afkomen positief resultaat WMO (1,7 miljoen euro I)

De maatregel is voor 200 duizend euro structureel ingevuld en wordt t/m 2014 voor 1,7 miljoen euro gedekt met incidentele extra beleidsmiddelen. In 2014 wordt 0,9 miljoen euro incidenteel gerealiseerd door verhoging van de integratie uitkering bij de septembercirculaire 2013 en daarnaast 0,5 miljoen euro opgevangen door teruglopende uitgaven voor WMO voorzieningen.

62. Meer gebruik openbaar gebied in rekening brengen (120 duizend I)

We willen het gebruik van het openbaar gebied meer in rekening brengen. Voor een deel willen we dit realiseren door het uitbreiden van betaald parkeren. Dit uitgangspunt is met ingang van 2013 opgenomen in de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf, maar nog niet structureel gerealiseerd. Parkeerplannen worden altijd in overleg met de wijk opgesteld. Voor de Noorderplantsoenbuurt en de Oranjebuurt wordt naar verwachting in het najaar van 2014 betaald parkeren ingevoerd. In 2015 wordt daarmee

invulling gegeven aan de taakstelling. Het resterende deel van de taakstelling vullen we in binnen de reclamecontracten straatmeubilair.

64. Publiekrechtelijke tarieven hogere dekkingsgraad (25 duizend I)

Met het vaststellen van de tarievennota 2014 door uw raad eind vorig jaar is deze taakstelling op circa 25 duizend euro na structureel gerealiseerd. Voor dit laatste bedrag zoeken wij nog een oplossing.

69. Dienstverlening derden CIO (50 duizend euro I)

Deze taakstelling wordt in 2014 en 2015 incidenteel gerealiseerd door incidentele meeropbrengsten van derden. Wij zoeken nog naar een structurele oplossing

71. Meer werken voor derden (105 duizend euro I)

Door meer voor omliggende gemeenten te gaan werken verwachten we een hogere opbrengst van 105 duizend euro te realiseren. Op dit moment wordt samengewerkt met de gemeente Grootegast en Haren bij de toetsing van bouwaanvragen. Daarnaast is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met 8 omliggende gemeenten op het gebied van beheer en gebruik van grootschalige topografie. In 2014 kan de taakstelling nog niet worden gerealiseerd. Reden is dat de opbrengst noodzakelijk is om personele kosten te dekken (in verband met de terugloop van 'eigen' projecten). Anderzijds zijn niet alle effecten van de bezuinigingen en de organisatiewijzigingen al zichtbaar in de tarieven. De taakstelling moet in 2014 daarom nog incidenteel worden gedekt.

AV3. Investeren in KCC (660 duizend euro N)

Het gaat hierbij om een combinatie van maatregelen, zoals de beperking van het aantal loketten en het meer digitaal aanbieden van producten en diensten. Concentratie van de diverse gemeentelijke loketten biedt tevens de kans om op één plek één Groningse kwaliteit te bieden. Daardoor kan het personeel flexibeler worden ingezet. De besparing van 500 duizend euro is op de korte termijn niet te realiseren. Voor 2015 en 2016 is incidenteel extra geld beschikbaar gesteld. Voor 2014 resteert een nadeel van 500 duizend euro. Daarnaast moet op dit terrein nog een oude bezuiniging van 160 duizend euro worden opgelost. Ook die bezuiniging is voor 2014 niet te realiseren.

AV6. Drafbaan en evenemententerrein (50 duizend euro N)

Diverse ontwikkelingen gaven aanleiding om een herbeoordeling te maken van het toekomstige gebruik van de drafbaan c.q. het evenemententerrein. U heeft in september 2013 een aantal scenario's besproken voor de toekomstige integrale invulling van het drafbaan-/evenemententerrein. Een projectleider is aan de slag gegaan met de verdere ontwikkeling van de drafbaan, daarbij zal het overleg met externen worden voortgezet. De taakstelling ad 400 duizend euro is verlaagd tot 50 duizend euro. Een oplossing voor de taakstelling in 2014 is er nog niet zodat een nadeel resteert van 50 duizend euro.

9.2 Toelichting bezuinigingsperiode 2014-2017

Nr.	Maatregel	Directie	Incidenteel afgedekt 2014	Niet afgedekt 2014
86	Verkoop aandelen Waterbedrijf	CS		15.000
51	Sontwegverbinding –ruil BDU met eigen geld.	Stadsontw.	39	
1/6	Aanvullende inzet P-budget	Werk	1.951	549
17	Bijdrage Regio Groningen-Assen	Stadsontw.	205	
76	Samenvoeging Publieks-en Burgerzaken	KCC	63	
77	Vervanging software GBA	KCC	100	
47	Bewaking fietsenstalling Europapark	Stadsontw.		70
48	Stoppen met fietsrekken	Stadsontw.		24
67	Leges kapvergunningen	Stadsontw.		18
78	Beperking onderhoud vastgoed	SSC	225	
80	Kapitaalinvesteringen ICT	SSC	190	
83	BD/CS/Griffie naar Kreupelstraat	SSC		200
85	Samenvoegen personeelsbladen	SSC	25	
88	Versobering voorzieningen college en GMT	CS	50	
	totaal		2.848	15.861

86. Verkoop aandelen Waterbedrijf (15 miljoen euro N)

In de gemeentebegroting 2014 is rekening gehouden met een opbrengst van 15 miljoen euro uit de verkoop van aandelen Waterbedrijf. We voeren hierover verkennende gesprekken met de provincie Groningen. Op dit moment is de opbrengst nog niet gerealiseerd. Wij verwachten dat de aandelen van het Waterbedrijf worden verkocht. Zeker is dit nog niet. Vooral snog rekenen we nog niet op een nadeel in de gemeenterekening 2014.

51. Sontwegverbinding - ruil BDU met eigen geld (39 duizend I)

Door een andere inzet van RSP en BDU (t/m 2013) hebben we eigen geld vrijgespeeld voor bezuinigingen als restant van de BDU-ruil uit januari 2013. Het is niet nodig om daarvoor projecten te schrappen. De resterende taakstelling van 39 duizend euro is in 2014 incidenteel gerealiseerd.

1/6. aanvullende inzet P-budget (2 miljoen euro I – 549 duizend euro N)

Een deel van de taakstelling kan in 2014 niet worden gerealiseerd. De belangrijkste reden hiervoor is dat de organisatiewijziging vertraging heeft gelopen. Doordat de uitvoeringsplannen nog niet zijn vastgesteld heeft de definitieve en formele overplaatsing van personeel nog niet plaats kunnen vinden. Dit is van belang om aan de richtlijnen van het Rijk voor uitgaven ten laste van het participatiebudget te voldoen. Zodra alle formatieveranderingen zijn vastgesteld en doorgevoerd, kunnen we de balans definitief opmaken.

17. Bijdrage regio Groningen Assen (205 duizend euro I)

Met de regio is afgesproken de bijdrage met ingang van 2014 structureel te verlagen met 630 duizend euro (de stad draagt jaarlijks 1,9 miljoen euro bij aan de Regio Groningen-Assen). Met de jaarlijkse bijdrage wordt het Regiofonds gevoed, waaruit wordt geïnvesteerd in de regio. Inmiddels is duidelijk dat de jaarlijks bijdrage met 30% wordt verlaagd ten opzichte van het oorspronkelijke totaalbedrag. Hiermee kan de structurele bezuiniging van 630 duizend euro worden gerealiseerd.

76. Samenvoegen Publiekszaken en Burgerzaken (63 duizend euro I)

Ons college verwacht dat de samenvoeging van de afdeling Publiekszaken en Burgerzaken één leidinggevende kan besparen. De totale omvang van de afdeling wordt ca. 80 fte.

In 2014 is 50% van de besparing te realiseren, gevolgd door volledige realisatie in 2015.

77. Vervanging GBA (100 duizend euro I)

Er is een convenant met een leverancier gesloten voor vier jaar. Het resultaat hiervan is dat voor de aanschaf van het nieuwe bevolkingssysteem minder structureel budget nodig is dan voorzien. Deze taakstelling wordt in 2014 incidenteel gerealiseerd. Structurele realisatie is juridisch niet mogelijk. De vervanging vergt een volledige aanbesteding in 2015.

47/48. Bezuiniging spitsrekken en stalling (94 duizend euro N)

In het kader van de begroting 2014 is voorgesteld te stoppen met het wekelijks plaatsen van de spitsrekken in de binnenstad en tevens het beheer van de fietsenstalling bij station Europapark terug te brengen. Op 20 februari 2014 is uw raad geïnformeerd dat deze bezuiniging niet kan worden gerealiseerd in 2014. In totaal gaat het om 94 duizend euro. Normaliter zou deze niet te realiseren bezuiniging binnen de sector zelf moeten worden opgevangen, maar dit is niet mogelijk gezien het feit dat alle onderdelen van het pakket fiets parkeren in het contract met Werk Pro zijn opgenomen.

67. Leges kapvergunningen (18 duizend euro N)

Door uw raad is besloten om met ingang van 1 maart 2014 kostendekkende leges te gaan heffen voor aanvragen omgevingsvergunningen voor het vellen van een houtopstand. De begrote leges op jaarbasis bedragen 104 duizend euro. Omdat de leges per 1 maart 2014 zijn ingevoerd, worden dit jaar de legesinkomsten nog niet volledig gerealiseerd. Hierdoor ontstaat een incidenteel nadeel van 18 duizend euro.

78. Beperking onderhoud vastgoed (225 duizend euro I)

De structurele taakstelling wordt in 2014 incidenteel gedekt. Jaarlijks geven wij circa 9 miljoen euro uit aan onderhoud voor vastgoed. Voor de langere termijn moeten de structurele maatregelen komen uit: (1) beperken leveranciers en meer raamovereenkomsten; (2) inrichting nieuwe vastgoedorganisatie: sturing en kaders; (3) ontwikkelen integrale visie op

onderhoud; (4) verminderen vastgoedportefeuille. Dit heeft wel consequenties voor de onderhoudsstaat van het gemeentelijk vastgoed. Het onderzoek naar de structurele invulling van deze taakstelling vanaf 2014 is nog niet afgerond.

80. Kapitaal investeringen ICT (190 duizend euro I)

Door een aantal uitgaven uit te stellen, kunnen wij dit jaar 190 duizend euro incidenteel besparen. Daarna verwachten we in het kader van opgestarte trajecten andere besparingen te realiseren.

83. verhuizing BD, CS en Griffie naar Kreupelstraat (200 duizend N)

Door de verplaatsing van de Bestuursdienst, Concernstaf en Griffie is een structurele besparing na 2014 mogelijk van 0,2 miljoen euro. De beheerlasten en de lasten voor ICT voor de Waagstraat worden hierdoor beperkt. De verhuizing is een gevolg van het concernbrede onderzoek naar de huisvesting van alle organisatieonderdelen. Voor 2014 is de besparing nog niet mogelijk. Hierdoor ontstaat een incidenteel nadeel.

85. Samenvoegen personeelsbladen (25 duizend euro I)

De samenvoeging van de personeelsbladen door één concernmagazine wordt in 2014 incidenteel gerealiseerd.

88. Versobering voorzieningen college en GMT (50 duizend euro I)

De besparing op de voorzieningen van het college en GMT wordt in 2014 incidenteel gedekt.

Conclusies

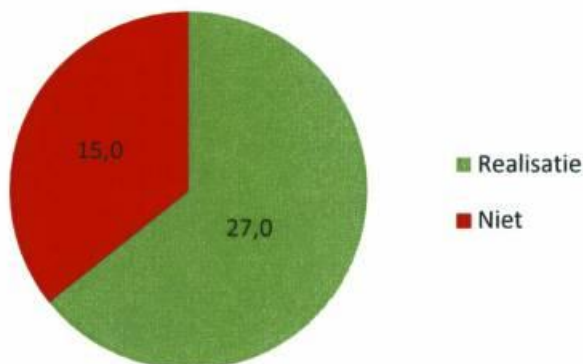
Bezuinigingsperiode 2011-2014

Van het bezuinigingspakket 2011-2014 van 45,1 miljoen euro is bijna 86% structureel (38,6 miljoen euro) gerealiseerd. Van het resterende deel wordt dit jaar 9% (4,1 miljoen euro) incidenteel gerealiseerd. Een grafische weergave:

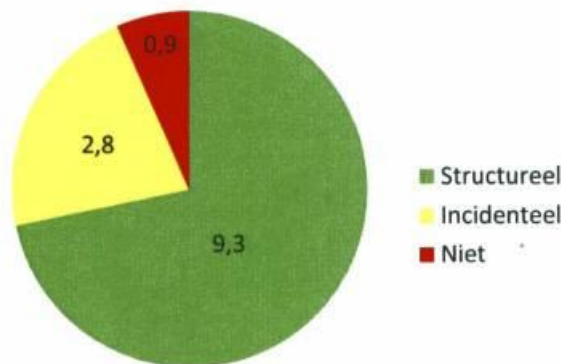

Bezuinigingsperiode 2014-2017

De te realiseren bezuiniging voor 2014 bedraagt 54,9 miljoen euro. Hiervan is bijna 42 miljoen euro incidenteel en bijna 13 miljoen euro structureel. Van de incidentele taakstelling is bijna 27 miljoen gerealiseerd. De niet gerealiseerde taakstelling ad 15 miljoen euro betreft de nog niet verkochte aandelen Waterbedrijf.

De jaarschijf 2014 van de structurele taakstelling bedraagt 12,9 miljoen euro. Hiervan wordt bijna 72% (9,3 miljoen euro) structureel gerealiseerd. Van het resterende deel wordt bijna 22% dit jaar incidenteel gerealiseerd.

Overall conclusie

De niet te realiseren bezuinigingen uit beide pakketten leidt tot een geprognosticeerd nadeel van 3,2 miljoen euro. Aanname daarbij is dat de verkoop van de aandelen Waterbedrijf nog dit jaar tot een opbrengst leidt. Het nadeel wordt gedempt door een tweetal taakstellingen waar nog ruimte in zit. Het betreft hier het restant van de taakstelling (174 duizend euro) voor het afboeken van maatregelen uit het pakket 2011-2014 en de ruimte in de taakstelling voor weglekeffecten (1,4 miljoen euro). Per saldo resteert hiermee een geprognosticeerd nadeel van 1,7 miljoen euro.